

**PREDSJEDNIŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE**

**122**

Temeljem članka V. točka 3. d) Ustava Bosne i Hercegovine, Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je na 25. sjednici održanoj 8. listopada 2003. godine, donijelo

**ODLUKU**

**O RATIFIKACIJI SPORAZUMA IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I REPUBLIKE MAĐARSKE O  
UNAPREĐENJU I RECIPROČNOJ ZAŠTITI INVESTICIJA**

**Članak 1.**

Ratificira se Sporazum između Bosne i Hercegovine i Republike Mađarske o unapređenju i recipročnoj zaštiti investicija potpisan u Budimpešti, 26. rujna 2002. godine na engleskom jeziku, po dobivenoj suglasnosti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine na temelju Odluke PS BiH broj 91/03 od 30. rujna 2003. godine.

**Članak 2.**

Tekst Sporazuma u prijevodu glasi:

**SPORAZUM**

**O UNAPREĐENJU I RECIPROČNOJ ZAŠTITI  
INVESTICIJA IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I  
REPUBLIKE MAĐARSKE**

Bosna i Hercegovina i Republika Mađarska, u daljem tekstu: "Ugovorne stranke",

U želji da ojačaju ekonomsku suradnju između dvije države na temeljima ravnopravnosti i uzajamne koristi obje Ugovorne stranke,

Sa namjerom stvaranja i održavanja povoljnih uvjeta za investiranje investitora jedne Ugovorne stranke na teritoriju druge Ugovorne stranke, i

Svjesne da će unapređenje i recipročna zaštita investicija, sukladno ovom Sporazumu, stimulirati poslovne inicijative u ovoj oblasti,

Sporazumjele su se kako slijedi:

**Članak 1.**

**Definicije**

U svrhe ovog Sporazuma:

1. Izraz "investicija" označavat će svaku vrstu sredstava investiranih u svezi sa ekonomskim aktivnostima investitora jedne Ugovorne stranke na teritoriju druge Ugovorne stranke sukladno zakonima i propisima ove druge i uključivat će osobito, mada ne isključivo:
  - /a/ pokretnu i nepokretnu imovinu, kao i bilo koja druga imovinska prava *in rem* kao što su hipoteke, retenciona prava, jemstva i slična prava;
  - /b/ udjele, dionice i obveznice u kompanijama ili bilo koji drugi oblik sudjelovanja u kompaniji;
  - /c/ potraživanja novca ili bilo kojeg izvršenja u svezi sa investicijom koje ima ekonomsku vrijednost;
  - /d/ prava intelektualne i industrijske svojine, uključujući autorska prava, trgovačke simbole, patente, industrijske dizajne, tehničke procese, know-how, trgovačke tajne, trgovačka imena i ugled koji su povezani sa investicijom;

- /e/ bilo koja prava data zakonom ili po ugovoru i sve licence i dozvole date zakonom, poslovne koncesije uključujući koncesije za istraživanje, ekstrakciju, uzgajanje ili eksploataciju prirodnih resursa;
- /f/ prihode reinvestirane sukladno ovom Sporazumu. Bilo koja promjena oblika u kojem su sredstva investirana neće utjecati na njihov karakter kao investicija, pod uvjetom da je takva promjena izvršena sukladno zakonima i propisima Ugovorne stranke na čijem teritoriju je investicija izvršena.
2. Izraz "investitor" označavat će bilo koju fizičku ili pravnu osobu bilo koje Ugovorne stranke koja investira na teritoriju druge Ugovorne stranke.
- /a/ U odnosu na Bosnu i Hercegovinu:
- (i) Izraz "fizička osoba" označavat će bilo koju fizičku osobu koja uživa status državljanina Bosne i Hercegovine prema zakonima koji su na snazi u Bosni i Hercegovini, ako ima prebivalište ili glavno mjesto poslovanja u Bosni i Hercegovini;
- (ii) Izraz "pravna osoba" označavat će bilo koju pravnu osobu utemeljenu sukladno važećim zakonima u Bosni i Hercegovini, čije se registrirano sjedište, centralna uprava ili glavno mjesto poslovanja nalaze na teritoriju Bosne i Hercegovine.
- /b/ U odnosu na Republiku Mađarsku:
- (i) Izraz "fizička osoba" označavat će svaku fizičku osobu koja sukladno zakonima Republike Mađarske ima njeno državljanstvo.
- (ii) Izraz "pravna osoba" označavat će svaki subjekt koji je utemeljen ili konstituiran sukladno, i priznat kao pravna osoba, zakonima Republike Mađarske. Ovaj izraz uključuje bilo koje tijelo ili osobu koja nema pravni subjektivitet Republike Mađarske, ali se prema njenim zakonima smatra kompanijom.
3. Izraz "prihod" označavat će iznose dobivene od investicije i osobito, mada ne isključivo, uključuje profite, kamate, prihode od kapitala, dividende, rojalitete, naknade ili licencne naknade.
4. Izraz "teritorij" označavat će:
- a) u slučaju Bosne i Hercegovine: sav kopneni teritorij Bosne i Hercegovine, njeno teritorijalno more, svu površinu, podzemlje i zračni prostor iznad, uključujući bilo koju pomorsku oblast smještenu iza teritorijalnog mora Bosne i Hercegovine, koja jeste ili može u budućnosti biti, prema zakonu Bosne i Hercegovine, a suglasno međunarodnom pravu, označena kao područje unutar kojeg Bosna i Hercegovina može vršiti prava u odnosu na morsko dno i podzemlje i prirodne resurse;
- b) u slučaju Republike Mađarske, teritorij Republike Mađarske kako se koristi u zemljopisnom smislu.
5. Izraz "slobodna konvertibilna valuta" označava valutu koja je u širokoj uporabi u plaćanjima za međunarodne transakcije i uopće je razmjenjiva na glavnim deviznim tržištima pod uvjetom da to nije u suprotnosti sa propisima bilo koje od Ugovornih stranaka.

#### Članak 2.

##### Unapređenje i zaštita investicija

1. Svaka Ugovorna stranka ohrabrivat će i stvarati povoljne i transparentne uvjete za investitore druge Ugovorne stranke da investiraju na njenom teritoriju i

dopustit će takve investicije sukladno svojim zakonima i propisima.

2. Investicijama i prihodima investitora bilo koje Ugovorne stranke bit će u svako doba odobren pošten i pravičan tretman i uživat će punu zaštitu i sigurnost na teritoriju druge Ugovorne stranke.

#### Članak 3.

##### Nacionalni i Tretman najpovolniji nacije

1. Svaka Ugovorna stranka će na svom teritoriju odobriti investicijama i prihodima investitora druge Ugovorne stranke tretman koji je pošten i pravedan i ne manje povoljan od onog koji odobrava investicijama i prihodima svojih vlastitih investitora ili investicijama i prihodima investitora bilo koje treće države, ovisno od toga koji je povoljniji za investitore druge Ugovorne stranke.
2. Svaka Ugovorna stranka će na svom teritoriju pružiti investitorima druge Ugovorne stranke, u pogledu proširivanja, upravljanja, održavanja, korištenja, uživanja ili raspolaganja njihovim investicijama, tretman koji je pošten i pravedan i ne manje povoljan od onog koji pruža svojim vlastitim investitorima ili investitorima bilo koje treće države, ovisno od toga koji je povoljniji za investitore druge Ugovorne stranke.
3. Odredbe st. 1. i 2. ovog članka neće biti načinjene tako da obvezuju jednu Ugovornu stranku da na investitore druge Ugovorne stranke proširi korist bilo kojeg tretmana, prednosti ili povlastice, koje bi mogle biti pružene od prvonavedene Ugovorne stranke na temelju:
- /a/ bilo koje carinske unije ili zone slobodne trgovine ili monetarne unije ili sličnog međunarodnog sporazuma koji vodi ka takvim unijama, ili institucije ili drugih oblika regionalne suradnje u kojim je bilo koja od Ugovornih stranaka članica ili to može postati;
- /b/ bilo kojeg međunarodnog sporazuma ili aranžmana koji se u cijelosti ili većim dijelom odnose na oporezivanje;
- /c/ bilo kojeg multilateralnog sporazuma o investicijama u kojem je bilo koja od Ugovornih stranaka članica ili to može postati.

#### Članak 4.

##### Kompenzacija za gubitke

1. Kada investitori bilo koje Ugovorne stranke trpe gubitke usljed rata, oružanog sukoba, državnog izvanrednog stanja, revolucije, pobune, ustanka, nereda, ili sličnih događaja na teritoriju druge Ugovorne stranke, njima će biti od strane druge Ugovorne stranke odobren tretman, u pogledu restitucije, obeštećenja, kompenzacije ili drugog rješenja, ne manje povoljan od onog koji ta Ugovorna stranka odobrava svojim vlastitim investitorima ili investitorima bilo koje treće države, ovisno od toga koji je povoljniji za investitore druge Ugovorne stranke.
2. Bez štete po stavak 1. ovog članka, investitorima jedne Ugovorne stranke koji u bilo kojem od slučajeva navedenih u tom stavu trpe gubitke na teritoriju druge Ugovorne stranke koji proizilaze iz:
- /a/ rekvizicije njihove imovine od stranke njenih snaga ili vlasti,

- /b/ uništavanja njihove imovine od stranke njenih snaga ili vlasti koje nije prouzrokovano u borbenoj akciji ili koje nije bilo iziskivano potrebom situacije, od strane druge Ugovorne stranke će biti odobrena pravedna i adekvatna kompenzacija za gubitke nastale tijekom perioda rekvizicije ili kao rezultat uništavanja imovine.
- Kompenzacija će uključivati kamatu po komercijalno opravdanoj stopi, od datuma kada su nastali gubici do dana plaćanja.
3. Plaćanja proizašla prema ovom članku bit će slobodno prenosiva u slobodno konvertibilnoj valuti bez odlaganja.

#### Članak 5.

##### Izvlaštenje

- Investicije investitora bilo koje Ugovorne stranke neće biti nacionalizirane, izvlaštene ili podvrgnute mjerama koje imaju isti efekat kao i nacionalizacija ili izvlaštenje (u daljem tekstu: "izvlaštenje") na teritoriju druge Ugovorne stranke, osim u javnu svrhu. Izvlaštenje će biti izvršeno po propisnom pravnom postupku, na nediskriminatorskom temelju i praćeno odredbama o plaćanju brze, adekvatne i efektivne kompenzacije. Takva kompenzacija će predstavljati pravednu tržišnu vrijednost izvlaštene investicije neposredno prije izvlaštenja ili prije nego predstojeće izvlaštenje bude javno poznato na način koji utječe na vrijednost investicije, ovisno od toga šta je ranije. Kompenzacija će uključivati kamatu po komercijalno opravdanoj stopi za tekuću transakciju, od datuma izvlaštenja do datuma isplate i bit će učinjena bez odlaganja u zemlju koju su odredili odnosni tražioci. Ista će biti efektivno ostvariva i slobodno prenosiva u slobodno konvertibilnoj valuti.
- Pogođeni investitor imat će pravo, prema zakonu Ugovorne stranke koja vrši izvlaštenje, na žurno preispitivanje pred sudom ili drugim neovisnim organom te Stranke, pravovaljanosti njegovog ili njenog slučaja, postupka izvlaštenja i procjene njegove ili njene investicije, sukladno principima utvrđenim u ovom članku.
- Odredbe stavka 1. ovog članka primjenjivat će se takode kada jedna Ugovorna stranka izvlasti sredstva kompanije koja je utemeljena ili konstituirana prema zakonu koji je na snazi u bilo kojem dijelu njenog vlastitog teritorija, i u kojoj investitori druge Ugovorne stranke posjeduju dionice. Kompenzacija će se isplatiti kompaniji.
- Odredbe ovog članka će se takode primjenjivati na prihode od investicije.

#### Članak 6.

##### Transferi

- Ugovorne stranke dozvolit će slobodan transfer uplata koje se odnose na investicije i prihode. Transferi će biti izvršeni u slobodno konvertibilnoj valuti, bez bilo kakvih ograničenja i nepotrebnog odlaganja. Takvi transferi uključivat će posebno, mada ne isključivo:  
  
/a/ kapital i dodatne iznose za održavanje i razvoj investicije;

- /b/ profite, kamate, dividende i druge tekuće prihode;
- /c/ sredstva za otplatu kredita koji se odnose na investiciju;
- /d/ rojalitete ili naknade;
- /e/ prihode od potpune ili djelomične prodaje ili likvidacije investicije;
- /f/ bilo koju kompenzaciju ili drugo plaćanje koji se odnose na čl. 4. i 5. ovog Sporazuma;
- /g/ plaćanja koja proizilaze iz riješenih sporova;
- /h/ plaće i druge slične zarade fizičkih osoba angažiranih iz inozemstva u svezi sa investicijom, prema zakonima i propisima Ugovorne stranke, u kojoj su investicije izvršene.
2. U svrhu ovog Sporazuma, devizni tečaj bit će onaj tečaj koji je općenito primjenjiv i objavljen - sukladno zakonima Ugovorne stranke koja je odobrila investiciju - od strane finansijske institucije koja vrši transfer, ukoliko nije drugačije dogovoreno.

#### Članak 7.

##### Subrogacija

- Ako jedna Ugovorna stranka ili agencija koju je ona odredila izvrši plaćanje svojim vlastitim investitorima, po jamstvu ili ugovoru o osiguranju od nekomercijalnih rizika, koje je dala u odnosu na investiciju na teritoriju druge Ugovorne stranke, druga Ugovorna stranka priznat će, unatoč svojim pravima iz članka 9:  
  
/a/ prijenos, bilo po zakonu ili sukladno pravnim postupkom u toj zemlji, bilo kojeg prava ili potraživanja investitora na prvonavedenu Ugovornu stranku ili agenciju koju je ona odredila, kao i  
  
/b/ da je prvonavedena Ugovorna stranka ili agencija koju je ona odredila ovlaštena, na temelju subrogacije, da vrši prava i izvrši potraživanja tog investitora i da preuzme obveze koje se odnose na investiciju.
- Ugovorna stranka ili njena agencija na koju su prenijeta prava investitora bit će, u svim okolnostima, ovlaštena na ista prava i na isti tretman kao i oštećeni investitor i na ista plaćanja koja proistječu iz tih prava i potraživanja.

#### Članak 8.

##### Rješavanje sporova između Ugovorne stranke i investitora druge Ugovorne stranke

- Bilo koji spor koji može nastati između investitora jedne Ugovorne stranke i druge Ugovorne stranke u svezi sa investicijom na teritoriju te druge Ugovorne stranke, rješavat će se pregovorima između strana u sporu.
- Ako se bilo koji spor između investitora jedne Ugovorne stranke i druge Ugovorne stranke ne može riješiti na taj način u roku od šest mjeseci od datuma kada su pregovori zahtijevani putem pismene obavijesti, investitor će imati pravo podnijeti slučaj bilo pred:  
  
/a/ nadležnim sudom ili administrativnim tribunalom Ugovorne stranke na čijem teritoriju je investicija izvršena; ili  
  
/b/ Međunarodnim centrom za rješavanje investicionih sporova (ICSID) poštujući primjenjive odredbe Konvencije o rješavanju investicionih sporova između država i državljana drugih država, otvorenoj

za potpisivanje u Washington-u D.C. 18. ožujka 1965. godine (u daljem tekstu: Konvencija), u slučaju da su obje Ugovorne stranke postale članicama Konvencije; ili

/c/ arbitrom ili međunarodnim ad hoc arbitražnim tribunalom utvrđenim prema Arbitražnim pravilima Komisije Ujedinjenih nacija za međunarodno trgovinsko pravo (UNCITRAL). Stranke u sporu se mogu dogovoriti pismenim putem da izmijene ova Pravila.

3. Arbitražna odluka će biti konačna i obvezujuća za obje Stranke u sporu i stupit će na snagu sukladno domaćim zakonima odnosno Ugovorne stranke.

4. Nijedna Ugovorna stranka neće se, za vrijeme arbitražnog ili postupka izvršenja, pozivati u vidu prigovora da je investitor koji je strana u sporu primio odštetu ili drugu kompenzaciju za svu ili dio navodne štete, shodno ugovoru o osiguranju ili jamstvu od nekomercijalnih rizika.

Članak 9.

#### Rješavanje sporova između Ugovornih stranaka

1. Sporovi između Ugovornih stranaka u svezi sa tumačenjem ili primjenom ovog Sporazuma bit će, ako je to moguće, rješavani putem konsultacija ili pregovora.

2. Ako se spor ne može riješiti na taj način u roku od šest mjeseci, bit će na zahtjev bilo koje Ugovorne stranke podnesen arbitražnom tribunalu od tri člana, sukladno odredbama ovog članka.

3. Arbitražni tribunal bit će konstituiran za svaki pojedini slučaj na sljedeći način. U roku od dva mjeseca od datuma primitka zahtjeva za arbitražu, svaka Ugovorna stranka imenovat će jednog člana tribunala. Ova dva člana zatim će izabrati državljanina treće države koji će biti imenovan predsjedavateljem tribunala (u daljem tekstu: Predsjednik). Predsjednik će biti imenovan u roku od tri mjeseca od dana imenovanja druga dva člana.

4. Ako tijekom perioda određenih u stavku 3. ovog članka nisu izvršena potrebna imenovanja, može se zahtijevati od Predsjednika Međunarodnog suda pravde da izvrši imenovanja. Ako se desi da je on državljanin bilo koje od Ugovornih stranaka ili je na neki drugi način spriječen obaviti navedenu funkciju, Potpredsjednik će biti pozvan da izvrši imenovanja. Ako se desi da je Potpredsjednik državljanin bilo koje od Ugovornih stranaka ili je spriječen obaviti navedenu funkciju, bit će pozvan sljedeći po rangu član Međunarodnog suda pravde, koji nije državljanin ni jedne od Ugovornih stranaka, da obavi imenovanja.

5. Arbitražni tribunal donijet će svoju odluku većinom glasova.

6. Tribunal će donijeti svoju odluku na temelju poštivanja zakona, odredbi ovog Sporazuma, kao i općepriznatih principa međunarodnog prava.

7. Tribunal će odrediti svoj vlastiti postupak prema ostalim odredbama dogovorenim od strane Ugovornih stranaka.

8. Svaka Ugovorna stranka snosit će troškove svog vlastitog arbitra i svog predstavljanja u arbitražnim procesima; troškove Predsjednika i ostale troškove Ugovorne stranke će snositi u jednakim dijelovima. Arbitražni tribunal može donijeti i drugačija pravila koja se odnose na troškove.

9. Odluke Tribunala bit će konačne i obvezujuće za obje Ugovorne stranke.

10. Spor neće biti podnesen Međunarodnom arbitražnom tribunalu sukladno odredbama ovog članka, ako je isti spor već dostavljen drugom arbitražnom sudu prema odredbama članka 8. ovog Sporazuma i još uvijek je pred sudom. Ovo ne utječe na mogućnost rješavanja spora sukladno stavkom 1. ovoga članka.

Članak 10.

#### Primjena drugih pravila i posebne obveze

1. Kada je predmet reguliran istovremeno odredbama ovog Sporazuma i drugog međunarodnog sporazuma kojeg su obje Ugovorne stranke članicama, ništa u ovom Sporazumu neće spriječiti bilo koju od Ugovornih stranaka ili bilo kojeg od njihovih investitora koji imaju investicije na teritoriju druge Ugovorne stranke, da iskoristi prednost bilo kojih pravila koja su povoljnija u njegovom slučaju.

2. Ako je tretman koji bi jedna Ugovorna stranka odobrila investitorima druge Ugovorne stranke sukladno svojim zakonima i propisima ili drugim posebnim odredbama ugovora povoljniji od onog koji je dat ovim Ugovorom, bit će odobren onaj koji je povoljniji.

Članak 11.

#### Primjena ovog Sporazuma

Ovaj Sporazum će se primjenjivati na investicije koje su izvršene na teritoriju jedne od Ugovornih stranaka sukladno zakonima i propisima investitora druge Ugovorne stranke, prije kao i poslije stupanja na snagu ovog Sporazuma, ali se neće primjenjivati na bilo kakve sporove ili zahtjeve vezane za investicije koji su nastali ili su riješeni prije njegovog stupanja na snagu.

Članak 12.

#### Stupanje na snagu, trajanje i prestanak

1. Svaka Ugovorna stranka obavijestit će drugu da su ispunjene ustavne formalnosti koje se zahtijevaju za stupanje na snagu ovog Sporazuma. Ovaj Sporazum stupit će na snagu na datum druge notifikacije.

2. Ovaj Sporazum ostat će na snazi za period od deset godina i nakon toga nastaviti će važiti osim ako, bilo koja od Ugovornih stranaka jednu godinu prije isteka početnog ili naknadnog perioda od deset godina, ne da pismenu obavijest o svojoj namjeri da otkaže Sporazum.

3. U odnosu na investicije izvršene prije prestanka ovog Sporazuma, odredbe svih drugih članaka ovog Sporazuma ostat će na snazi za daljnji period od deset godina od datuma prestanka.

4. Ovaj Sporazum može biti izmijenjen pismenim dogovorom između Ugovornih stranaka. Bilo koja izmjena stupit će na snagu po istoj proceduri koja se zahtijeva za stupanje na snagu ovog Sporazuma.

NAČINJENO u duplikatu u Budimpešti, dana 26.09. 2002., na engleskom jeziku.

ZA BOSNU I HERCEGOVINU  
dr. Azra Hadžiahmetović, v.r.  
ministar vanjske trgovine i  
ekonomskih odnosa Bosne i  
Hercegovine

ZA REPUBLIKU  
MAĐARSKU  
Csaba László, v.r.  
ministar financija Republike  
Mađarske

U POTVRDU OVOGA, dolje potpisani, propisno za to ovlašteni, potpisali su ovaj Sporazum.

#### Članak 3.

Ova će odluka biti objavljena u "Službenom glasniku BiH" na hrvatskom, bosanskom i srpskom jeziku i stupa na snagu danom objave.

Broj 01-1849-16/03  
8. listopada 2003. godine  
Sarajevo

Predsjedavatelj  
Predsjedništva BiH  
dr. Dragan Čović, v.r.

123

Na osnovu člana V tačka 3. d) Ustava Bosne i Hercegovine, Predsjedništvo Bosne i Hercegovine, na 25. sjednici održanoj 8. oktobra 2003. godine, donijelo je

### ODLUKU

#### O RATIFIKACIJI SPORAZUMA IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I VLADE REPUBLIKE TURSKO O SARADNJI I UZAJAMNOJ POMOĆI U OBLASTI CARINA

##### Član 1.

Ratifikuje se Sporazum između Bosne i Hercegovine i Vlade Republike Turske o saradnji i uzajamnoj pomoći u oblasti carina, potpisan u Ankari, 3. jula 2002. godine na engleskom jeziku, po dobijenoj saglasnosti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine na osnovu Odluke PS BiH broj 88/03 od 30. septembra 2003. godine.

##### Član 2.

Tekst Sporazuma u prijevodu glasi:

### SPORAZUM

#### IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I VLADE REPUBLIKE TURSKO O SARADNJI I UZAJAMNOJ POMOĆI U OBLASTI CARINA

Bosna i Hercegovina i Vlada Republike Turske, u daljem tekstu "strane";

S obzirom da su povrede zakonskih odredaba o carinama štetne za ekonomske, komercijalne, finansijske, društvene i kulturne interese njihovih država;

S obzirom na značaj osiguranja tačne procjene i naplate carina, poreza i drugih troškova i taksu na uvoz ili izvoz robe kao i provođenje odredaba o zabranama, ograničenjima i kontroli;

S obzirom da napor na sprječavanju kršenja zakonskih odredaba o carini i napor da se osigura tačna naplata uvoznih i izvoznih carina, poreza i svih drugih troškova mogu biti efikasniji kroz saradnju između Carinskih uprava strana;

Zabrinute razmjerom i porastom tendencija nezakonite trgovine opojnim drogama i psihotropnim supstancama i s obzirom da to predstavlja opasnost za javno zdravlje i društvo;

Uzimajući u obzir i relevantne međunarodne konvencije koje podstiču bilateralnu uzajamnu pomoć, kao i Preporuke Vijeća za carinsku saradnju (Svjetska carinska organizacija);

dogovorile su se o slijedećem:

#### DEFINICIJE

##### Član 1.

Za potrebe ovog Sporazuma:

- "Zakonske odredbe o carinama" znači odredbe predviđene zakonima i propisima koji se odnose na uvoz, izvoz, tranzit robe ili sve druge carinske procedure bilo da se odnose na carine, poreze ili druge troškove koje naplaćuju Carinske uprave, ili na mjere zabrane, ograničenja ili kontrole koje provode Carinske uprave;
- "Carine i porezi" znači carine i sve druge obaveze, porezi, takse ili drugi troškovi koji se naplaćuju na ili u vezi s uvozom ili izvozom robe, ali ne uključuju takse i troškove koji se u iznosu ograničavaju na približan trošak za pružene usluge;
- "Carinski prekršaj" znači svaka povreda ili pokušaj povrede zakonskih odredaba o carini;
- "Opojne droge" znači sve supstance, prirodne ili sintetske, pobrojane na Listi I i Listi II Jedinствене konvencije o opojnim drogama 1961.;
- "Psihotropske supstance" znači sve supstance, prirodne ili sintetske, pobrojane na Listama I, II, III i IV Konvencije UN-a o psihotropnim supstancama 1971. godine;
- "Prekurzori" znači kontrolirane hemijske supstance koje se koriste u proizvodnji opojnih droga i psihotropnih supstanci, navedene na Listama I i II Konvencije UN-a protiv nezakonite trgovine opojnim drogama i psihotropnim supstancama 1988.;
- "Carinska uprava" znači: za Bosnu i Hercegovinu, Carinska uprava Republike Srpske na teritoriji Republike Srpske i Carinska uprava Federacije na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine, za Republiku Tursku, Podsekretarijat Ministarstva za

carine (the prime Ministry Undersecretariat of Customs).

#### OBAVEZE NAMETNUTE MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

##### Član 2.

Odredbе ovog Sporazuma nisu štetne za obaveze nametnute međunarodnim konvencijama koje su strane ratificirale.

#### DOMAŠAJ SPORAZUMA

##### Član 3.

1. Svaku pomoć po ovom Sporazumu obje strane pružat će u skladu s domaćim zakonima i u okviru nadležnosti i raspoloživih sredstava Carinskih uprava.
2. Carinske uprave strana prema definiciji iz člana 1. tačka (g) ovog Sporazuma saradivati će i pomagati jedna drugoj na sprječavanju, istraživanju i borbi protiv carinskih prekršaja u skladu s odredbama ovog Sporazuma.

#### DOMAŠAJ POMOĆI

##### Član 4.

1. Na zahtjev Carinske uprave jedne strane, Carinska uprava druge strane će pružiti raspoložive informacije koje mogu pomoći kod osiguranja provođenja zakonskih odredaba o carinama, uključujući:
  - a) osiguranje odgovarajuće ocjene carina i poreza;
  - b) tačnu ocjenu vrijednosti robe u svrhu carine;
  - c) određivanje tarifne klasifikacije i porijekla robe.
2. Pomoć, kako je predviđeno ovim Sporazumom, uključivati će, ali se neće ograničavati na, informacije koje se odnose na:
  - a) Provođenje radnji koje bi mogle biti korisne u sprječavanju prekršaja i, posebno, specijalnih sredstava borbe protiv prekršaja; i
  - b) Nove metode koje se koriste u borbi protiv činjenja prekršaja;
  - c) Zapažanja i nalaze kao rezultat uspješne primjene novih pomagala i tehnika u provođenju; i
  - d) Tehnike i poboljšane metode obrade putnika i tereta.

#### RAZMJENA INFORMACIJA I DOKUMENATA

##### Član 5.

1. Na zahtjev Carinske uprave jedne strane, Carinska uprava druge strane će obezbijediti kopije carinskih i otpremnih dokumenata, ovjerenih kopija istih na zahtjev, informacije o akcijama koje su izvedene ili namjeravane, koje predstavljaju ili mogu predstavljati povredu zakonskih propisa o carinama na snazi u strani koja podnosi zahtjev.
2. Na zahtjev Carinske uprave jedne strane, Carinska uprava druge strane će pružiti informacije u vezi s autentičnošću zvaničnih dokumenata podnesenih kao dokaz uz datu deklaraciju Carinskoj upravi strane koja podnosi zahtjev.

##### Član 6.

1. Na zahtjev Carinske uprave jedne strane, Carinska uprava druge strane će pružiti informacije koje se odnose na slijedeće:
  - a) da li je roba koja se uvozi na teritoriju strane koja podnosi zahtjev zakonito izvezena s teritorije druge strane;

- b) da li je roba izvezena s teritorije strane koja podnosi zahtjev zakonito uvezena na teritoriju strane kojoj se podnosi zahtjev.

2. U tim informacijama bit će navedena i carinska procedura primijenjena na carinjenje robe.

##### Član 7.

1. Ukoliko Carinska uprava strane kojoj se podnosi zahtjev nema tražene informacije, ona će poduzeti korake da dođe do tih informacija kao da radi za sebe lično i u skladu sa zakonskim odredbama na snazi na teritoriji svoje države.
2. Ukoliko Carinska uprava strane koja podnosi zahtjev ne bi mogla ispoštovati ako bi sličan zahtjev podnijela strana kojoj se podnosi zahtjev, ona će skrenuti pažnju na tu činjenicu u svom zahtjevu. Udoboljenje tom zahtjevu u tom slučaju će biti po diskreciji Carinske uprave strane kojoj se podnosi zahtjev.

##### Član 8.

1. Originali dokumenata će se tražiti samo u slučajevima kada ovjerene kopije ili kopije kojima je autentičnost potvrđena ne bi bile dovoljne. Pribavljeni originali se vraćaju što je moguće prije.
2. Tražene informacije mogu se prenijeti kompjuterski, osim ako strana koja podnosi zahtjev naročito zahtijeva originale ili kopije. Kada se pružaju informacije iz kompjutera, one sadrže objašnjenja neophodna za interpretaciju i korištenje tih informacija.

#### SPECIJALNI SLUČAJEVI POMOĆI

##### Član 9.

Na zahtjev Carinske uprave jedne strane, Carinska uprava druge strane će, u okviru nadležnosti i raspoloživih sredstava, provesti kontrolu nad:

- a) osobama za koja se zna ili sumnja da su počinile prekršaj carinskih zakonskih odredaba;
- b) robom za koju se zna ili sumnja da je predmet carinskog prekršaja;
- c) prijevoznim sredstvom za koja se zna ili sumnja da se koristi u vršenju carinskih prekršaja.

#### INFORMACIJE O NEZAKONITOJ TRGOVINI OSJETLJIVOM ROBOM

##### Član 10.

1. Carinske uprave će, na vlastitu inicijativu ili na zahtjev, jedna drugoj pružati sve relevantne informacije o svakoj akciji, namjeravanoj ili izvedenoj, koja predstavlja ili može predstavljati kršenje carinskih zakonskih odredaba strane ugovornice, u vezi s nezakonitom trgovinom:
  - a) oružjem, projektilima, eksplozivnim i nuklearnim materijalima;
  - b) umjetničkim djelima značajne historijske, kulturne ili arheološke vrijednosti;
  - c) opojnim drogama, psihotropnim supstancama, prekursorima i otrovnim supstancama, kao i supstancama opasnim za okolinu i javno zdravlje.
2. Informacije primljene po ovom članu mogu se prenijeti na relevantna vladina ministarstva/odjeljenja strane koja podnosi zahtjev. Međutim, te informacije se ne mogu prenositi na treće zemlje.

## PRENOŠENJE ZAHTEJEVA

### Član 11.

1. Saradnju i pomoć predviđenu ovim Sporazumom pružaju Carinske uprave strana. Carinske uprave će se međusobno dogovoriti o dokumentaciji za tu svrhu.
2. Zahtjevi u skladu s ovim Sporazumom se podnose u pisanoj formi. Zahtjevi će sadržavati priloge neophodne za njegovu realizaciju. U izuzetnim slučajevima zahtjevi se mogu podnositi usmenim putem, ali će se odmah potvrditi pisano.
3. Zahtjevi po stavu (1) ovog člana sadrže:
  - a) Carinsku upravu koja podnosi zahtjev;
  - b) tražene mjere, ukoliko ih ima;
  - c) predmet i razlog zahtjeva;
  - d) zakone i druge pravne akte koji se odnose na predmet zahtjeva; i
  - e) informacije o pravnim i fizičkim licima koja su uključena u istragu;
  - f) rezime činjenica, relevantnih za predmet zahtjeva.
4. Zahtjevi se podnose na službenom jeziku strane kojoj se podnosi zahtjev, na engleskom ili francuskom.
5. Za svrhe ovog Sporazuma, Carinske uprave strana će odrediti službena lica odgovorna za komunikacije i razmijeniti će spiskove s imenima, titulama, brojevima telefona i faksova tih službenih lica. Također se mogu dogovoriti da njihova istražna odjeljenja budu u direktnom međusobnom kontaktu.

## CARINSKE ISTRAGE

### Član 12.

1. Ukoliko Carinska uprava jedne od strane to zahtijeva, Carinska uprava druge strane će inicirati istragu o radnjama kojima se krše ili mogu prekršiti zakonski propisi o carinama koji su na snazi na teritoriji strane koja podnosi zahtjev. Rezultate te istrage ona će podnijeti strani koja podnosi zahtjev.
2. Ove istrage će se voditi po zakonskoj regulativi na snazi na teritoriji države strane kojoj se podnosi zahtjev. Carinska uprava kojoj se podnosi zahtjev će postupiti kao da djeluje za sebe lično.
3. U posebnim slučajevima, zvanična lica Carinske uprave jedne strane, uz saglasnost Carinske uprave druge strane, mogu biti prisutna na teritoriji ove druge strane pri istrazi prekršaja carinskih propisa strane koja podnosi zahtjev.
4. Službeno lice Carinske uprave strane koja podnosi zahtjev koje je prisutno na teritoriji strane kojoj se podnosi zahtjev u skladu sa stavom (3) postupit će samo u svojstvu savjetnika i ni pod kakvim okolnostima neće aktivno učestvovati u istrazi niti će se susresti sa ljudima koji se ispituju niti učestvovati u bilo kakvoj istražnoj aktivnosti.

## KORIŠTENJE INFORMACIJA I DOKUMENATA

### Član 13.

1. Informacije i dokumenti koji se prime prema ovom Sporazumu mogu se koristiti tokom administrativnog, istražnog i sudskog postupaka. Neće se koristiti u druge svrhe osim navedenih u ovom Sporazumu. Mogu se koristiti u druge svrhe samo uz pisanu saglasnost Carinske uprave koja ih je pribavila.

2. Svi zahtjevi podneseni i informacije dostavljene u ma kakvom obliku u skladu s ovim Sporazumom su povjerljive. Držat će se kao povjerljive i imat će zaštitu koja se pruža istoj vrsti informacija i dokumenata po zakonskoj regulativi na snazi u strani koja podnosi zahtjev.

## EKSPERTI I SVJEDOCI

### Član 14.

1. Na zahtjev Carinske uprave jedne od strana, Carinska uprava druge strane može ovlastiti svoja službena lica da nastupaju kao eksperti ili svjedoci u sudskim ili upravnim postupcima na teritoriji druge strane i da pribavljaju dosijee, dokumente ili druge materijale ili ovjerene kopije istih, ukoliko se smatra bitnim za postupak.
2. Carinska uprava strane koja podnosi zahtjev je po dužnosti obavezna poduzeti sve neophodne mjere zaštite lične sigurnosti službenih lica tokom njihovog boravka na teritoriji njene države, prema stavu (1) ovog člana. Prevoz i dnevne troškove ovih službenih lica snosit će Carinska uprava strane koja podnosi zahtjev.

## IZUZECI OD POMOĆI

### Član 15.

1. Ukoliko Carinska uprava kojoj se podnosi zahtjev smatra da bi pomoć povrijedila suverenitet, sigurnost ili bilo koji drugi suštinski interes svoje države, ili ne bi bila u skladu s domaćim zakonima, može odbiti pružiti pomoć koja se traži po ovom Sporazumu potpuno ili djelimično ili uvjetovati pružanje tražene pomoći određenim okolnostima.
2. Ukoliko se pomoć odbije, o razlogu za odbijanje obavijestit će se u pisanoj formi strana koja podnosi zahtjev bez odlaganja.

## TEHNIČKA POMOĆ

### Član 16.

Carinske uprave, prema uzajamno dogovorenom programu, jedna drugoj će pružati tehničku pomoć koja će uključivati:

- a) razmjenu informacija i iskustava u korištenju tehničke opreme za kontrolu;
- b) obuku carinskih službenika;
- c) razmjenu eksperata za pitanja carina;
- d) razmjenu specifičnih, naučnih i tehničkih informacija koje se odnose na djelotvornu primjenu zakonske regulative o carinama.

## TROŠKOVI

### Član 17.

1. Strane će uobičajeno izbjegavati sva potraživanja nadoknade troškova nastalih izvršenjem ovog Sporazuma, uz izuzetak troškova za svjedoke i honorare eksperata, i troškove prevodilaca koji nisu vladini službenici.
2. Ukoliko su ili će biti troškovi znatni i izvanredni za izvršenje zahtjeva, strane će se konsultirati da odrede uvjete pod kojima će se zahtjev izvršiti, kao i način na koji će se troškovi pokriti.
3. Troškovi koji nastanu provedbom člana 15. ovog Sporazuma predmet su dodatnih pregovora između Carinskih uprava.

PROVOĐENJE

Član 18.

1. Upravljanje ovim Sporazumom će se povjeriti:
  - Carinskoj upravi Republike Srpske na teritoriji Republike Srpske i Carinskoj upravi Federacije na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine s jedne strane, i
  - Podsekretarijatu Ministarstva za carine s druge strane.
2. Nadležne Carinske uprave će odlučiti o svim praktičnim mjerama i aranžmanima neophodnim za primjenu sporazuma, uzimajući u obzir pravila iz oblasti zaštite podataka.
3. Sav protok informacija koji proizilazi iz primjene ovog Sporazuma biće između Carinske uprave teritorijalno nadležnog entiteta u Bosni i Hercegovini i Podsekretarijata Ministarstva za carine.
4. Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine pomaže Podsekretarijatu Ministarstva za carine u slučaju neizvjesnosti oko toga koja entitetska Carinska uprava treba primiti zahtjev u pitanju.
5. Strane i Carinske uprave koje posluju na teritorijama strana konsultovat će se međusobno i potom informirati jedna drugu o detaljnim pravilima provođenja koja su usvojena u skladu sa odredbama ovog Sporazuma.
6. Predstavnici Carinskih uprava strana sastaju se po potrebi, naizmjenično na teritoriji jedne od strana, radi analiziranja provođenja odredaba ovog Sporazuma i rješavanja drugih praktičnih pitanja o saradnji i uzajamnoj pomoći Carinskih uprava. Za svrhe ovog Sporazuma, Carinske uprave strana će imenovati službena lica odgovorna za komunikacije i obavještavati će se uzajamno o pojedinostima svoje komunikacije.

Član 3.

Ova odluka bit će objavljena u "Službenom glasniku BiH" na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku i stupa na snagu danom objavljivanja.

Број 01-1849-15/03  
8. октобра 2003. године,  
Сарајево

Председавајући  
Председништва БиХ  
др. **Dragan Čović**, s.r.

124

На основу члана V тачка 3. д) Устава Босне и Херцеговине, а у вези са чланом 33. став 2. Закона о поступку закључивања и извршавања међународних уговора ("Службени гласник БиХ", број 29/00), Председништво Босне и Херцеговине, на 30. сједници одржаној 19. новембра 2003. године, донијело је

**ОДЛУКУ**

**О ОТКАЗИВАЊУ СПОРАЗУМА О  
ТРГОВИНСКО-ПРИВРЕДНИМ ОДНОСИМА И САРАДЊИ  
ИЗМЕЂУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ И ВЛАДЕ  
РЕПУБЛИКЕ МАЂАРСКЕ**

**I**

Отказује се Споразум о трговинско-економским односима и сарадњи између Босне и Херцеговине и Владе Републике

REVIZIJA ILI AMANDMAN

Član 19.

1. Strane mogu, u svakom trenutku, revidirati ili izmijeniti ovaj Sporazum uz uzajamnu saglasnost.

TERITORIJALNA PRIMJENA

Član 20.

1. Ovaj Sporazum će se primjenjivati, s jedne strane, na teritoriji Bosne i Hercegovine, i, s druge strane, na teritoriji Turske.

STUPANJE NA SNAGU I PRESTANAK

Član 21.

1. Ovaj Sporazum će stupiti na snagu tridesetog dana nakon datuma razmjene nota između strana u kojima jedna drugu obavještavaju diplomatskim kanalima da su okončane neophodne nacionalne/državne formalnosti za stupanje na snagu ovog Sporazuma.
2. Ovaj Sporazum ostaje na snazi za neodređeno vrijeme. Prestaje tri mjeseca od dana kada jedna od strana podnese pismenu obavijest drugoj strani diplomatskim kanalima o svojoj želji da raskine ovaj Sporazum. Postupci u toku u trenutku prestanka sporazuma, međutim, će se okončati u skladu s odredbama ovog Sporazuma.

Склопљен у Анкари на дан 3. јула 2002. у два оригинална примјерка на енглеском језику.

ЗА ВИЈЕЋЕ МИНИСТАРА  
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ  
др. **Azra Hadžiahmetović**, s.r  
Ministar vanjske trgovine i  
ekonomskih odnosa

ЗА ВЛАДУ  
РЕПУБЛИКЕ ТУРСКЕ  
**Mehmet Kececiler**, s.r.  
Državni ministar

Мађарске ("Службени гласник БиХ", број 31/00), по добијеној сагласности Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине на основу Одлуке ПС БиХ број 102/03 од 29. октобра 2003. године.

**II**

Ова одлука биће објављена у "Службеном гласнику БиХ" и ступа на снагу даном објављивања.

Број 01-2119-7/03  
19. новембра 2003. године  
Сарајево

Председавајући  
Председништва БиХ  
др. **Dragan Čović**, c.p



125

Temeljem članka V. točka 3. d) Ustava Bosne i Hercegovine, Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je na 27. sjednici održanoj 30. listopada 2003. godine, donijelo

**ODLUKU**

**O RATIFIKACIJI SPORAZUMA IZMEĐU VIJEĆA MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE I SAVEZNE VLADE  
SAVEZNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE O MEĐUNARODNOM PRIJEVOZU OSOBA I STVARI U CESTOVNOM  
PROMETU**

**Članak 1.**

Ratificira se Sporazum između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Savezne vlade Savezne Republike Jugoslavije o međunarodnom prijevozu osoba i stvari u cestovnom prometu potpisan u Beogradu, 29. listopada 2002. godine na službenim jezicima Bosne i Hercegovine – hrvatskom, bosanskom, srpskom i na srpskom jeziku, po dobivenoj suglasnosti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine temeljem Odluke PS BiH broj 86/03 od 30. rujna 2003. godine.

Tekst Sporazuma glasi:

**SPORAZUM**

**IZMEĐU VIJEĆA MINISTARA BOSNE I  
HERCEGOVINE I SAVEZNE VLADE SAVEZNE  
REPUBLIKE JUGOSLAVIJE O MEĐUNARODNOM  
PRIJEVOZU OSOBA I STVARI U CESTOVNOM  
PROMETU**

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine i Savezna vlada Savezne Republike Jugoslavije (u daljnjem tekstu: ugovorne strane),

u želji da doprinesu razvoju trgovinskih i ekonomskih odnosa između svojih država;

odlučne da uspostave suradnju u cestovnom prometu u okviru tržišne ekonomije;

vodeći računa o zaštiti okoliša i ljudi, racionalnoj uporabi energije, sigurnosti na cestama i poboljšanju uvjeta rada vozača;

težeći razvitku različitih vidova prometa;

shvatajući zajednički interes i prednost koju pruža sporazum o međunarodnom cestovnom prometu;

sporazumjele su se o slijedećem:

**I - OPĆE ODREDBE**

**Područje primjene sporazuma**

**Članak 1.**

Ovim sporazumom regulira se prijevoz osoba i stvari u cestovnom prometu koji obavljaju prijevoznici, osnovani na teritoriju države jedne od ugovornih strana, između država ugovornih strana, u tranzitu preko njihovih teritorija i za treće zemlje i iz trećih zemalja.

Ovaj sporazum ne utiče na prava i obveze koji proističu iz drugih međunarodnih obveza ugovornih strana.

**Definicije**

**Članak 2.**

U ovom sporazumu pojedini izrazi imaju slijedeća značenja:

1. **prijevoznik** označava subjekt koji je ovlašten za međunarodni prijevoz osoba ili stvari u cestovnom prometu sukladno propisima ugovorne strane na teritoriji čije države je osnovan;

2. **vozilo** označava motorno vozilo ili kombinaciju motornog i priključnog vozila, registrirano na teritoriju države jedne

**Članak 2.**

ugovorne strane koje je svojom konstrukcijom i opremom namijenjeno za cestovni prijevoz osoba ili stvari;

3. **prijevoz** osoba ili stvari označava kretanje vozila, bilo da je natovareno ili prazno, čak i ako se vozilo, prikolica ili poluprikolica prevozi vozom ili brodom na jednom djelu putovanja;

4. **kabotaža** označava prijevoz osoba ili stvari koji obavlja prijevoznik jedne ugovorne strane između pojedinih mjesta na teritoriju države druge ugovorne strane;

5. **teritorija ugovornih strana** označava teritorij države Bosne i Hercegovine i teritorij države Savezne Republike Jugoslavije;

6. **država osnivanja** označava teritorij ugovorne strane na kojoj je prijevoznik osnovan i gdje je vozilo registrirano;

7. **država domaćin** označava teritorij ugovorne strane na kojoj prijevoznik, koji nije osnovan na teritoriju te ugovorne strane i čije vozilo nije registrirano na teritoriju te ugovorne strane, obavlja prijevoz;

8. **autobus** označava vozilo koje je konstruirano i opremljeno za prijevoz osoba i koje osim sjedišta za vozača ima više od osam sjedišta;

9. **linijski prijevoz osoba** označava prijevoz osoba autobusom na određenom itinereru, po redu vožnje i cijenama koji su određeni i objavljeni unaprijed, a putnici ulaze ili izlaze na određenim stanicama;

10. **naizmjenični prijevoz osoba** označava prijevoz autobusom, organiziranih grupa osoba za više turističkih putovanja, od istog mjesta polaska ili mjesta udaljenog najviše do 50 kilometara od mjesta polaska do istog mjesta odredišta ili mjesta udaljenog najviše do 50 kilometara od mjesta odredišta, s tim što se svaka grupa koja je obavila putovanje u odlasku vraća u istom sastavu, a prva vožnja u povratku i posljednja vožnja u odlasku, u nizu naizmjeničnih vožnji, obavlja se praznim vozilom;

11. **povremeni prijevoz osoba** označava prijevoz osoba autobusom koji nije obuhvaćen definicijom linijskog prijevoza osoba, niti definicijom naizmjeničnog prijevoza osoba.

**Nadležni organi ugovornih strana**

**Članak 3.**

Prema ovom sporazumu nadležni organi ugovornih strana su:

- 1) za Bosnu i Hercegovinu - Ministarstvo civilnih poslova i komunikacija;
- 2) za Saveznu Republiku Jugoslaviju - Savezno ministarstvo saobraćaja i telekomunikacija;

## II - PRIJEVOZ OSOBA

### Linijski prijevoz osoba

#### Članak 4.

Linijski prijevoz osoba obavlja se na temelju dozvole koju izdaje nadležni organ u zemlji polaska, dolaska i tranzita.

Zahtjev za izdavanje dozvole iz stavka 1. ovog članka prijevoznik podnosi nadležnom organu države osnivanja. Ako nadležni organ države osnivanja odobri navedeni zahtjev, taj zahtjev se dostavlja nadležnom organu države domaćina.

Dozvola iz stavka 1. ovog članka izdaje se uz obostranu suglasnost nadležnih organa ugovorna strana.

Nadležni organ države domaćina izdat će dozvolu u roku od tri mjeseca od dana dostavljanja zahtjeva za izdavanje dozvole od strane nadležnog organa države osnivanja po ispunjenju uvjeta iz stavka 3. ovog članka. Navedeni rok se u slučaju nepredviđenih okolnosti može mijenjati, o čemu se nadležni organi ugovornih strana uzajamno izvješćuju.

U slučaju nepostojanja suglasnosti nadležni organ države domaćina dužan je u roku iz stavka 4. ovog članka da se izjasni o zahtjevu.

Dozvola iz stavka 1. ovog članka izdaje se sa rokom važenja od pet godina.

Dozvolom se određuju uvjeti obavljanja linijskog prijevoza osoba .

O izmjenama u uvjetima obavljanja prijevoza i otkazivanju prijevoza odlučuje se sukladno proceduri navedenoj u stavku 2. ovog članka.

### Naizmjenični prijevoz osoba

#### Članak 5.

Naizmjenični prijevoz osoba obavlja se na temelju dozvole koju izdaje nadležni organ u državi polaska, dolaska i tranzita.

Zahtjev za izdavanje dozvole iz stavka 1. ovog članka prijevoznik podnosi nadležnom organu države osnivanja.

Izuzetno od stavka 1. ovog članka za obavljanje naizmjeničnog prijevoza osoba u tranzitu preko teritorija ugovorne strane nije potrebna dozvola.

Mješovita komisija iz članka 16. ovog sporazuma može utvrditi uvjete za uspostavljanje liberalnijeg režima obavljanja naizmjeničnog prijevoza osoba .

### Povremeni prijevoz osoba

#### Članak 6.

Povremeni prijevoz osoba obavlja se na temelju dozvole koju izdaje nadležni organ u državi polaska, dolaska i tranzita.

Izuzetno od stavka 1. ovog članka, prijevozi za čije obavljanje nije potrebna dozvola na teritoriju države domaćina su:

- 1) kružna vožnja koja počinje i završava se na teritoriju države osnivanja, pri čemu se ista grupa osoba prevozi istim autobusom tijekom cijelog putovanja;
- 2) prijevoz osoba od mjesta polaska, koje se nalazi na teritoriju države osnivanja, do mjesta odredišta i povratak praznog autobusa;
- 3) vožnja praznog autobusa od mjesta polaska do mjesta odredišta i prijevoz osoba u povratku, s tim da je

putnike u dolasku na teritorij države domaćina dovezao isti prijevoznik;

- 4) povremeni prijevoz osoba u tranzitu preko teritorija ugovorne strane.

Mješovita komisija iz članka 16. ovog sporazuma može odrediti i druge oblike povremenog prijevoza za čije obavljanje nije potrebna dozvola.

### Zajedničke odredbe o naizmjeničnom i povremenom prijevozu osoba

#### Članak 7.

Zahtjev za izdavanje dozvole iz članka 5. stavak 1. i članka 6. stavak 1. ovog sporazuma prijevoznik podnosi nadležnom organu države osnivanja. Ako nadležni organ države osnivanja odobri zahtjev, taj zahtjev se dostavlja nadležnom organu države domaćina.

Nadležni organi ugovornih strana izdaju dozvole iz članka 5. stavak 1. i članka 6. stavak 1. ovog sporazuma u roku od mjesec dana od dana dostavljanja zahtjeva za izdavanje dozvole od strane nadležnog organa druge ugovorne strane. Navedeni rok se u slučaju nepredviđenih okolnosti može mijenjati, o čemu se nadležni organi ugovornih strana uzajamno izvješćuju.

Za obavljanje prijevoza iz čl. 5. i 6. ovog sporazuma prijevoznik mora posjedovati putni list. Mješovita komisija iz članka 16. ovog sporazuma može razmatrati pojedina pitanja koja se odnose na uvjete korištenja putnog lista.

### Zajedničke odredbe o prijevozu osoba

#### Članak 8.

Dozvola iz čl. 4, 5. i 6. ovog sporazuma je neprenosiva.

Kabotaža je zabranjena, osim kada je posebno odobrena od strane nadležnog organa države domaćina. Pod kabotažom se ne podrazumijevaju lokalna putovanja organizirana za grupe osoba koje je na destinaciju dovezao isti prijevoznik i koje su unijete u putni list.

Izuzetno od članka 4. stavak 1. članka 5. stavak 1. i članka 6. stavak 1. ovog sporazuma dozvola nije potrebna za obavljanje:

- 1) prve prazne vožnje tek nabavljenog autobusa;
- 2) prazne vožnje autobusa poslatog da zamjeni autobus koji je ostao u kvaru u drugoj državi, kao i povratne vožnje poslije popravke autobusa koji je bio u kvaru.

## III - PRIJEVOZ STVARI

### Sustav dozvola

#### Članak 9.

Prijevoznici države osnivanja mogu sustavom dozvola obavljati prijevoz stvari u državi domaćinu.

Nadležni organi ugovornih strana razmjenjuju ugovoreni broj blanko dozvola svake godine.

Dozvole iz stavka 1. ovog članka važe 13 mjeseci od početka svake kalendarske godine.

Dozvole iz stavka 1. ovog članka su neprenosive.

Dozvola se može koristiti samo za jedno vozilo. U slučaju kombiniranja vozila vučno vozilo je odlučujući faktor u izdavanju ili oslobađanju od dozvole.

Mješovita komisija iz članka 16. ovog sporazuma određuje vrstu, broj i druge uvjete koji određuju način izdavanja i korištenja dozvole.

Kabotaža je zabranjena, osim kada je posebno odobrena od strane nadležnog organa države domaćina.

#### **Izuzeci od odredbi o sustavu dozvola**

##### **Članak 10.**

Iz odredbi članka 9. ovog sporazuma iz sustava dozvola izuzimaju se sljedeći prijevozi:

- 1) stvari vozilima čija maksimalna dozvoljena masa, uključujući i prikolice, ne prelazi šest tona ili čija dozvoljena nosivost zajedno sa prikolicom ne prelazi 3,5 tona;
- 2) stvari do zračne luke ili od zračne luke, u slučaju skretanja vazduhoplova s redovnog leta;
- 3) havarisanih vozila ili vozila za popravku;
- 4) servisno-remontnih vozila za popravke motornih vozila u kvaru;
- 5) praznog vozila koje će zamjeniti vozilo koje je u kvaru u drugoj državi i povratno putovanje, poslije popravke vozila koje je bilo u kvaru;
- 6) živih životinja u specijalno izrađenim vozilima za tu svrhu ili u vozilima trajno preuređenim za taj prijevoz;
- 7) rezervnih dijelova za plovila i zrakoplove;
- 8) medicinskih zaliha i opreme za hitne slučajeve, pogotovo u slučaju prirodnih katastrofa ili humanitarnih potreba;
- 9) umjetničkih djela ili predmeta za sajmove i izložbe ili u nekomercijalne svrhe;
- 10) u nekomercijalne svrhe predmeta, opreme i životinja za pozorišne, muzičke, filmske, sportske ili cirkuske predstave, manifestacije, sajmove i proslave, kao i za snimanje radio programa ili filmsku i televizijsku produkciju;
- 11) posmrtnih ostataka;
- 12) početni i završni dio puta (međunarodni ili nacionalni) kombiniranog prijevoza, s tim da se koristi prikladna stanica za utovar ili istovar najbliža točki utovara ili istovara stvari;
- 13) pošte;
- 14) stvari u odgovarajućim vozilima, prilikom selidbe.

Za prijevoz iz stavka 1. ovog članka, u vozilu se mora nalaziti dokumentacija iz koje se može utvrditi da se radi o prijevozu iz tog stavka.

Mješovita komisija iz članka 16. ovog sporazuma može razmatrati sva pitanja koja se odnose na prijevoze izuzete iz sustava dozvola.

#### **IV - ZAJEDNIČKE ODREDBE**

##### **Takse, naknade i druge dažbine**

##### **Članak 11.**

Gorivo koje se nalazi u uobičajenim, od strane proizvođača ugrađenim fiksiranim rezervoarima za gorivo, vozila predviđenog za vožnju, kao i maziva i rezervni dijelovi, izuzeti su od carine na uvoz na teritoriju države domaćina.

Prijevoz osoba i stvari u cestovnom prometu, obuhvaćen odredbama ovog sporazuma podliježe naknadama za ceste, cestarinama i drugim dažbinama koje plaćaju korisnici cesta u državi domaćinu, a koje se naplaćuju za korištenje mreže cesta, mostova, tunela i sl.

Mješovita komisija iz članka 16. ovog sporazuma može predložiti, na recipročnom temelju, oslobađanje od plaćanja taksa, naknada i drugih dažbina iz stavka 2. ovog članka.

#### **Masa i dimenzije**

##### **Članak 12.**

Maksimalna dozvoljena masa, osovinsko opterećenje i dimenzije vozila ne smiju biti veći od vrijednosti iz dokumenata o registraciji, kao ni od gornjih granica propisanih u državi domaćinu.

Uporaba vozila, u državi domaćinu, čija masa i dimenzije prelaze propisanu granicu dozvoljena je samo sa posebnom dozvolom koju izdaje nadležni organ države domaćina i za koju je unaprijed podnijet zahtjev.

##### **Oprema i druge karakteristike vozila**

##### **Članak 13.**

Vozila koja prevoze opasne materije ili lako kvarljive prehrambene proizvode moraju biti uređena i opremljena sukladno međunarodnoj regulativi.

Ugovorne strane preuzimaju na sebe obvezu promoviranja, u okvirima ovog sporazuma, uporabu vozila koja odgovaraju standardima sigurnosti i zaštite okoliša.

Mješovita komisija iz članka 16. ovog sporazuma, odlučujući o broju dozvola i liberalizaciji prijevoza, može dati povoljniji tretman vozilima koja odgovaraju suvremenim standardima sigurnosti i zaštite okoliša.

##### **Kontrola vozila**

##### **Članak 14.**

Dozvola i svi drugi dokumenti koji su predviđeni multilateralim sporazumima čije su potpisnice ugovorne strane ili nacionalnim zakonodavstvima država ugovornih strana moraju se nalaziti u vozilu i pokazati na zahtjev nadležnih organa kontrole države ugovornih strana.

##### **Prekršaj**

##### **Članak 15.**

Prijevoznici jedne ugovorne strane i posade njihovih vozila moraju se pridržavati zakona i drugih propisa koji važe u državi domaćinu.

U slučaju povrede odredaba ovog sporazuma koje je izvršio prijevoznik, nadležni organ države domaćina izvješćuje o tome nadležni organ države osnivanja, radi preduzimanja odgovarajućih mjera predviđenih nacionalnim zakonodavstvom.

Odredba stavka 2. ovog članka ne isključuje mjere koje mogu primijeniti sudovi ili drugi nadležni organi države domaćina.

Nadležni organi ugovornih strana izvjestit će se uzajamno o poduzetim mjerama.

##### **Suradnja i mješovita komisija**

##### **Članak 16.**

Nadležni organi ugovornih strana obvezni su osigurati primjenu ovog sporazuma, uzajamno se izvjestiti o svakoj korisnoj informaciji i izmjeni nacionalnih propisa koji utiču na primjenu ovog sporazuma.

Ugovorne strane obrazuju Mješovitu komisiju radi sprovođenja ovog sporazuma i razmatranja svih pitanja iz ovog sporazuma.

#### **V - ZAVRŠNE ODREDBE**

##### **Stupanje na snagu i važenje sporazuma**

##### **Članak 17.**

Ovaj sporazum stupa na snagu tridesetog dana od dana prijema posljednje note kojom jedna ugovorna strana izvješćuje

drugu da je sproveden postupak potvrđivanja Sporazuma sukladno njenom nacionalnom zakonodavstvu.

Ovaj sporazum važi dok ga ne otkáže jedna od ugovornih strana, dostavljanjem pismenog izvješća o tome drugoj ugovornoj strani. U tom slučaju ovaj sporazum prestaje da važi po isteku šest mjeseci od dana uručenja note o otkazivanju.

Sačinjeno u Beogradu dana 29. listopada 2002. godine u dva izvornika, svaki na službenim jezicima Bosne i Hercegovine i na srpskom jeziku, pri čemu su svi tekstovi autentični.

Za Vijeće ministara  
Bosne i Hercegovine  
**Svetozar Mihajlović, v.r.**

Za Saveznu vladu Savezne  
Republike Jugoslavije  
**Zoran Živković, v.r.**

#### Članak 3.

Ova će Odluka biti objavljena u "Službenom glasniku BiH" na hrvatskom, bosanskom i srpskom jeziku i stupa na snagu danom objave.

Broj 01-1993-12/03  
30. listopada 2003. godine  
Sarajevo

Predsjedatelj  
Predsjedništva BiH  
**dr. Dragan Čović, v.r.**

126

Na osnovu člana V. tačka 3. d) Ustava Bosne i Hercegovine, Predsjedništvo Bosne i Hercegovine, na 25. sjednici održanoj 8. oktobra 2003. godine, donijelo je

### ODLUKU

#### O RATIFIKACIJI SPORAZUMA O ZRAČNOM SAOBRAĆAJU IZMEĐU VIJEĆA MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE I SAVEZNE VLADE SAVEZNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE

#### Član 1.

Ratifikuje se Sporazum o zračnom saobraćaju između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Savezne vlade Savezne Republike Jugoslavije, potpisan u Beogradu, 7. oktobra 2002. godine na bosanskom, hrvatskom, srpskom, engleskom jeziku i srpskom jeziku, po dobijenoj saglasnosti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine na osnovu Odluke PS BiH broj 87/03 od 30. septembra 2003. godine.

#### Član 2.

Tekst Sporazuma glasi:

#### SPORAZUM

##### O ZRAČNOM SAOBRAĆAJU IZMEĐU VIJEĆA MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE I SAVEZNE VLADE SAVEZNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine i Savezna vlada Savezne Republike Jugoslavije (u daljem tekstu: ugovorne strane);

Budući da su potpisnice Konvencije o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu otvorene za potpisivanje u Čikagu 7. decembra 1944. godine;

U želji da zaključe Sporazum radi uspostavljanja i obavljanja zračnog saobraćaja između svojih odnosnih teritorija i dalje,

Dogovorile su se o sljedećem:

#### Član 1.

##### Definicije

Za potrebe ovog sporazuma, ako drugačije nije utvrđeno:

- 1) izraz "**nadležni organi za zračni saobraćaj**" označava, za Saveznu Republiku Jugoslaviju - Savezno ministarstvo saobraćaja i telekomunikacija, a za Bosnu i Hercegovinu - Vijeće ministara - Odjel za civilno zrakoplovstvo (u daljem tekstu BH DCA) ili zrakoplovne vlasti entiteta - za Federaciju Bosne i

Hercegovine - Federalno ministarstvo prometa i komunikacija, Direkcija za civilno zrakoplovstvo/avijacija (u daljem tekstu: FED CAD) a za Republiku Srpsku - Ministarstvo saobraćaja i veza - Republička direkcija za civilnu zračnu plovību (u daljem tekstu: RS CAD);

- 2) izraz "**Konvencija**" označava Konvenciju o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu otvorenu za potpisivanje u Čikagu 7. decembra 1944. godine, kao i svaki Aneks ili svaku njegovu izmenu i dopunu, usvojenu prema članu 90. Konvencije, ako su te izmene i dopune na snazi za ugovorne strane i svaka izmena i dopuna Konvencije prema članu 94, ako su obje ugovorne strane potvrdile te izmjene i dopune;
- 3) izraz "**Sporazum**" označava, ovaj sporazum, Aneks priložen uz Sporazum koji čini njegov sastavni dio i svaki Protokol kojim se menja ovaj sporazum ili Aneks;
- 4) izraz "**određeni prijevoznik u zračnom saobraćaju**" označava prijevoznika koji je određen i ovlašten prema odredbama člana 3. ovog sporazuma;
- 5) izraz "**ugovoreni saobraćaj**" označava zračni saobraćaj na linijama određenim u Aneksu ovog sporazuma radi prijevoza putnika, robe i pošte, odvojeno ili u kombinacijama;
- 6) izraz "**kapacitet**", u odnosu na avion, označava, plaćeni teret tog zrakoplovstva koji se prevozi na

jednoj liniji ili dijelu linije, a izraz "kapacitet", u odnosu na ugovoreni saobraćaj, označava kapacitet aviona koji se koristi u tom saobraćaju, pomnožen frekvencijom obavljanja saobraćaja tog aviona u određenom periodu, na jednoj liniji, ili dijelu linije;

- 7) izraz "**teritorija**" u odnosu na državu, ima značenje iz člana 2. Konvencije;
- 8) izrazi "**zračni saobraćaj**", "**međunarodni zračni saobraćaj**", "**prijevoznik u zračnom saobraćaju**" i "**zaustavljanje u nekomercijalne svrhe**" imaju značenja koja su određena članom 96. Konvencije;
- 9) izraz "**tarifa**" označava cijenu koja se plaća za prijevoz putnika, prtljaga i robe i uvjete prema kojima se te cijene primjenjuju, uključujući i cijene i uvjete za agencijske i druge pomoćne usluge koje obavlja prevoznik u vezi sa zračnim saobraćajem, izuzimajući naknadu i uvjete za prijevoz pošte;
- 10) izraz "**naknade korisnika**" označava, shodno članu 10. ovog sporazuma, naknade koje se naplaćuju od prijevoznika u zračnom saobraćaju za korišćenje aerodroma, njegovih postrojenja, tehničkih i drugih sredstava i usluga, kao i naknade za korišćenje sredstava za zračnu plovību, sredstava veza i usluga.

Nazivi članova ovog sporazuma ni na koji način ne ograničavaju, niti proširuju značenja bilo koje odredbe ovog sporazuma.

#### Član 2.

##### Davanje prava

Jedna ugovorna strana daje drugoj ugovornoj strani prava utvrđena ovim sporazumom radi obavljanja redovnog međunarodnog zračnog saobraćaja od strane određenog prijevoznika u zračnom saobraćaju druge ugovorne strane, i to:

- 1) da leti bez slijetanja preko teritorije države druge ugovorne strane;
- 2) da slijeće na teritoriju države druge ugovorne strane u nekomercijalne svrhe;
- 3) da slijeće na teritoriju države druge ugovorne strane u mjestima utvrđenim Aneksom ovog sporazuma, radi ukrcavanja odnosno iskrcavanja putnika, robe i pošte u međunarodnom saobraćaju, odvojeno ili u kombinacijama.

Odredbe stava 1. ovog člana ne daju pravo određenom prijevozniku u zračnom saobraćaju jedne ili druge ugovorne strane da ukrcava putnike, robu i poštu koji se prevoze uz nadoknadu, između mjesta na teritoriji države druge ugovorne strane.

#### Član 3.

##### Određivanje prijevoznika i izdavanje dozvola

Svaka ugovorna strana ima pravo da odredi prijevoznike u zračnom saobraćaju za obavljanje ugovorenog saobraćaja na određenim linijama i da o tome obavijesti pismenim putem drugu ugovornu stranu, kao i da pismenim putem povuče ili izmijeni to obavještenje.

Po prijemu tog obavještenja, nadležni organi druge ugovorne strane, shodno odredbama st. 3. i 4. ovog člana, bez odlaganja izdaju određenim prijevoznicima odgovarajuću dozvolu za obavljanje zračnog saobraćaja.

Nadležni organi za zračni saobraćaj jedne ugovorne strane mogu prije izdavanja dozvole za obavljanje saobraćaja, da zahtevaju od prijevoznika u zračnom saobraćaju koje je odredila druga ugovorna strana da dokaže da ispunjava uvjete propisane

zakonima i propisima koje ti organi primjenjuju za obavljanje međunarodnog zračnog saobraćaja u skladu sa odredbama Konvencije.

Svaka ugovorna strana ima pravo da odbije izdavanje dozvole za obavljanje zračnog saobraćaja, navedene u stavu 2. ovog člana, ili da određenom prijevozniku u zračnom saobraćaju, propiše uvjete za korišćenje prava utvrđenih u članu 2. ovog sporazuma, ako nije uvjerena da ugovorna strana, koja određuje prijevoznika u zračnom saobraćaju ili njeni državljani, imaju vlasništvo znatnijeg obima i stvarnu kontrolu nad tim prijevoznikom u zračnom saobraćaju.

Prijevoznik u zračnom saobraćaju, određen i ovlašten prema odredbama st. 1 i 2. ovog člana, može da otpočne obavljanje ugovorenog saobraćaja, ako je na snazi red letenja utvrđen prema odredbama člana 11. ovog sporazuma i ako je utvrđena tarifa prema odredbama člana 12. ovog sporazuma.

#### Član 4.

##### Povlačenje i obustava dozvola za obavljanje saobraćaja

Svaka ugovorna strana ima pravo da povuče dozvolu za obavljanje saobraćaja, da obustavi korišćenje prava utvrđenih u članu 2. ovog sporazuma, ili da propiše uvjete potrebne za korišćenje tih prava prijevozniku u zračnom saobraćaju koga je odredila druga ugovorna strana u sljedećim slučajevima:

- 1) ako prijevoznik u zračnom saobraćaju ne može da dokaže da ispunjava uvjete propisane zakonima i propisima koje ti organi primjenjuju za obavljanje međunarodnog zračnog saobraćaja, u skladu sa Konvencijom;
- 2) ako nije uvjerena da ugovorna strana koja određuje prijevoznika u zračnom saobraćaju ili njeni državljani imaju vlasništvo znatnijeg obima i stvarnu kontrolu nad tim prijevoznikom u zračnom saobraćaju;
- 3) ako se taj prijevoznik u zračnom saobraćaju ne pridržava zakona i propisa ugovorne strane koja daje ta prava;
- 4) ako prijevoznik u zračnom saobraćaju na neki drugi način ne obavlja saobraćaj u skladu sa uvjetima propisanim ovim sporazumom.

Ako neposredno povlačenje, obustava ili uvođenje uvjeta navedenih u stavu 1. ovog člana, nije neophodno radi spriječavanja daljeg kršenja zakona i propisa, to pravo se koristi tek poslije konsultacija sa drugom ugovornom stranom, u skladu sa članom 14. ovog sporazuma.

#### Član 5.

##### Primjena zakona i propisa

Zakoni i propisi jedne ugovorne strane kojima se uređuje ulazak na njenu teritoriju, boravak i odlazak sa te teritorije aviona koji obavljaju međunarodni zračni saobraćaj ili zračni saobraćaj i navigacija tih aviona dok su na njenoj teritoriji, primjenjuju se i na avione svakog prijevoznika u zračnom saobraćaju koga je odredila druga ugovorna strana.

Zakoni i propisi jedne ugovorne strane koji se odnose na dolazak na njenu teritoriju, boravak i odlazak sa te teritorije putnika, posade, robe i pošte, kao što su postupci u vezi s pasošima, carinom, valutom i zdravstvenim mjerama, primjenjuju se na putnike, posadu, robu i poštu aviona određenih prijevoznika u zračnom saobraćaju druge ugovorne strane, dok su na njenoj teritoriji.

Putnici, prtljag i roba u direktnom tranzitu preko teritorije države jedne ugovorne strane koji ne napuštaju prostor na

aerodromu namjenjen za tu svrhu, podliježu samo rutinskoj kontroli, osim u pogledu mjera bezbjednosti i mjera protiv nasilja, zračnog piratstva i krijumčarenja kontrolisanih droga i radioaktivnog materijala.

Član 6.

**Priznavanje uvjerenja i dozvola**

Uvjerenja o plovidbenosti, uvjerenja o osposobljenosti i dozvole koje je izdala, ili priznala jedna ugovorna strana, a čija važnost nije istekla, priznaje i druga ugovorna strana za potrebe obavljanja zračnog saobraćaja predviđenog ovim sporazumom, pod uvjetom da su zahtjevi prema kojima su ta uvjerenja ili dozvole izdati ili priznati, jednaki ili veći od minimalnih standarda, koji su utvrđeni ili mogu da se utvrde u skladu s Konvencijom.

Svaka ugovorna strana ima pravo da odbije da prizna, za letove iznad svoje teritorije, uvjerenja o osposobljenosti i dozvole koje je njenim državljanima izdala, ili priznala druga ugovorna strana, ili neka druga država.

Član 7.

**Zračna bezbjednost**

U skladu sa svojim pravima i obavezama prema međunarodnom pravu, ugovorne strane ponovo potvrđuju da njihova obaveza da štite bezbjednost civilnog zrakoplovstva od nezakonitih radnji, predstavlja sastavni dio ovog sporazuma. Bez ograničavanja njihovih prava i obaveza prema međunarodnom pravu, ugovorne strane posebno postupaju, u skladu sa odredbama Konvencije o krivičnim djelima i nekim drugim aktima izvršenim u avionu, potpisane u Tokiju 14. septembra 1963. godine, Konvencije o suzbijanju nezakonitih otmica aviona, potpisane u Hagu 16. decembra 1970. godine i Konvencije o suzbijanju nezakonitih akata uperenih protiv bezbjednosti civilnog zrakoplovstva, potpisane u Montrealu 23. septembra 1971. godine i Protokola o suzbijanju nezakonitih akata uperenih protiv bezbjednosti međunarodnih aerodroma, potpisanog u Montrealu 24. februara 1988. godine.

Ugovorne strane, u slučajevima kada je to neophodno, pružaju jedna drugoj svu potrebnu pomoć radi sprječavanja nezakonitih otmica civilnih aviona i drugih nezakonitih radnji, protiv bezbjednosti tih aviona, njihovih putnika i posada, aerodroma i uređaja za zračnu plovību i bilo koje druge opasnosti protiv bezbjednosti civilnog zrakoplovstva.

Ugovorne strane u međusobnim odnosima postupaju u skladu sa odredbama o zračnoj bezbjednosti, koje je utvrdila Međunarodna organizacija civilnog zrakoplovstva u Aneksu uz Konvenciju o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu u mjeri u kojoj se odredbe o bezbjednosti primenjuju na ugovorne strane, i zahtevat će da korisnici aviona, u njihovom registru ili korisnici aviona čije je sjedište ili stalno boravište na njihovoj teritoriji, kao i korisnici aerodroma na njihovoj teritoriji, postupaju u skladu sa odredbama o zračnoj bezbjednosti.

Svaka ugovorna strana se slaže da od korisnika aviona može da zahtjeva da poštuje odredbe o zračnoj bezbjednosti, navedene u stavu 3. ovog člana, koje druga ugovorna strana zahtjeva za ulazak na teritoriju, za vrijeme boravka ili odlaska sa teritorije države druge ugovorne strane. Svaka ugovorna strana obezbjeđuje da se na njenoj teritoriji efikasno primenjuju mjere za zaštitu aviona i pregled putnika i njihovog ručnog prtljaga i obavljanje odgovarajućih pregleda posade, prtljaga, robe i zaliha aviona, prije i za vrijeme ukrcavanja ili utovara. Svaka ugovorna strana razmatra svaki zahtjev druge ugovorne strane

za primjenu opravdanih specijalnih mjera bezbjednosti zbog određene prijetnje.

U slučaju incidenta ili prijetnje incidentom, otmice civilnog aviona, ili drugih nezakonitih radnji uperenih protiv bezbjednosti tih aviona, njihovih putnika i posada, aerodroma ili uređaja za zračnu plovību, ugovorne strane pomažu jedna drugoj tako što olakšavaju komunikacije i sprovode druge odgovarajuće mjere za brzo i bezbjedno okončanje incidenta, ili prijetnje incidentom.

Član 8.

**Avionska sigurnost**

Svaka ugovorna strana može, kada za to postoje razlozi, da zahtjeva konsultacije u vezi standarda sigurnosti u svakoj oblasti koja se odnosi na posadu, avione ili njihovu eksploataciju, koje je usvojila druga ugovorna strana. Konsultacije se održavaju u roku od trideset (30) dana od dana podnošenja tog zahtjeva.

Ako poslije konsultacija jedna ugovorna strana ustanovi da druga ugovorna strana efikasno ne primjenjuje standarde sigurnosti u bilo kojoj od oblasti, iz stava 1. ovog člana, koji su jednaki ili veći od minimalnih standarda utvrđenih u to vrijeme prema Konvenciji, prva ugovorna strana obavještava drugu ugovornu stranu o tim nalazima i mjerama koje smatra potrebnim da bi se usaglasili sa tim minimalnim standardima, a ta druga ugovorna strana preduzima odgovarajuće mjere za usaglašavanje. Ako druga ugovorna strana ne preduzme odgovarajuće mjere u roku od petnaest (15) dana ili u dužem roku koji može da se dogovori, to će biti razlog za primjenu člana 4. ovog sporazuma.

I pored obaveza navedenih u članu 33. Konvencije, dogovoreno je da svaki avion koji koristi određeni prijevoznik u zračnom saobraćaju jedne ugovorne strane na linijama za teritoriju ili sa teritorije druge ugovorne strane može, dok je na teritoriji druge ugovorne strane, da bude podvrgnut pregledu ovlašćenih predstavnika druge ugovorne strane, na avionu i oko aviona radi provjere važnosti dokumenata aviona i posade i očiglednog stanja aviona i njegove opreme (u ovom članu nazvanom "pregled na platformi"), pod uvjetom da to ne dovodi do neopravdanog kašnjenja.

Ako bilo koji takav "pregled na platformi" ili niz "pregleda na platformi" prouzrokuje:

- 1) ozbiljnu zabrinutost da neki avion ili korišćenje nekog aviona nije u skladu sa minimalnim standardima utvrđenim u to vrijeme prema Konvenciji, ili
- 2) ozbiljnu zabrinutost da postoji nedostatak efikasnog održavanja i sprovođenja standarda bezbjednosti utvrđenih u to vrijeme prema Konvenciji,

Ugovorna strana koja vrši pregled može, u smislu člana 33. Konvencije, da zaključi da zahtjevi prema kojima su uvjerenja aviona ili dozvole posade tog aviona izdati ili priznati, ili da zahtjevi prema kojima taj avion saobraća nisu jednaki ili veći od minimalnih standarda utvrđenih prema Konvenciji.

U slučaju da predstavnik dotičnog prijevoznika u zračnom saobraćaju ne dozvoli pristup za potrebe obavljanja pregleda na platformi aviona koji koristi određeni prijevoznik ili prijevoznik u zračnom saobraćaju jedne ugovorne strane u skladu sa odredbama ovog člana, druga ugovorna strana može slobodno da zaključi da se javlja ozbiljna zabrinutost navedena u stavu 4. ovog člana i da postupi u smislu stava 4. ovog člana.

Svaka ugovorna strana zadržava pravo da odmah obustavi ili izmijeni dozvolu za obavljanje saobraćaja prijevozniku u zračnom saobraćaju druge ugovorne strane u slučaju da prva ugovorna strana zaključi, bilo na osnovu pregleda na platformi, odbijanja pristupa radi pregleda na platformi, konsultacija ili na neki drugi način, da je neposredan postupak neophodan radi sigurnosti obavljanja saobraćaja jednog prijevoznika u zračnom saobraćaju.

Primjena postupka iz ovog člana prestaje, kada prestanu da postoje razlozi za njihovo preduzimanje.

Član 9.

**Predstavništva prijevoznika u zračnom saobraćaju i prijenos sredstava**

Određeni prijevoznici u zračnom saobraćaju jedne ugovorne strane mogu da otvore svoja predstavništva na teritoriji države druge ugovorne strane, u skladu sa njenim nacionalnim zakonodavstvom.

Jedna ugovorna strana daje određenim prijevoznicima u zračnom saobraćaju druge ugovorne strane pravo da, u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom te ugovorne strane, prodaje sopstvena prijevozna dokumenta na teritoriji države druge ugovorne strane, direktno ili preko svojih agenata, tako da svako lice može da kupuje ta prijevozna dokumenta.

Jedna ugovorna strana daje određenim prijevoznicima u zračnom saobraćaju druge ugovorne strane pravo da, na sopstveni zahtjev, prenese u svoju zemlju višak prihoda ostvarenog na teritoriji države druge ugovorne strane od prodaje sopstvenih prijevoznih dokumenata, u skladu s deviznim propisima te ugovorne strane.

Ako jedna ugovorna strana uvede ograničenja na prijenos viška prihoda koji ostvare određeni prijevoznici u zračnom saobraćaju druge ugovorne strane, druga ugovorna strana ima pravo da uvede ista ograničenja prijevoznicima u zračnom saobraćaju druge ugovorne strane.

Član 10.

**Carina i druge dažbine i takse**

Avioni koje u međunarodnom zračnom saobraćaju koriste određeni prijevoznici u zračnom saobraćaju jedne ili druge ugovorne strane, kao i njihova redovna oprema, zalihe goriva i maziva, zalihe koje su na avionu, oslobođeni su svih carinskih i drugih uvoznih dažbina, troškova pregleda i ostalih naknada ili taksa, po dolasku na teritoriju druge ugovorne strane, pod uvjetom da ta oprema i te zalihe ostanu u avionu dok ne napusti teritoriju države te ugovorne strane.

Od dažbina i taksa, izuzev naknada za učinjene usluge, oslobađaju se:

- 1) zalihe aviona unijete u avion na teritoriji jedne ili druge ugovorne strane namijenjene za korišćenje na avionu koji obavlja međunarodni zračni saobraćaj druge ugovorne strane;
- 2) rezervni dijelovi i oprema unijeti na teritoriju jedne ili druge ugovorne strane radi održavanja ili popravke aviona koje u međunarodnom saobraćaju koristi određeni prijevoznik u zračnom saobraćaju druge ugovorne strane;
- 3) gorivo i mazivo namijenjeni za snabdijevanje aviona koji prilikom obavljanja međunarodnog zračnog saobraćaja koristi određeni prijevoznik u zračnom saobraćaju druge ugovorne strane čak i kada ove zalihe treba da se iskoriste na dijelu puta iznad

teritorije države ugovorne strane na kojoj su unijeti u avion.

Ugovorne strane mogu zahtijevati da se zalihe, rezervni dijelovi i oprema navedeni u stavu 2. ovog člana drže pod carinskim nadzorom ili kontrolom.

Redovna oprema aviona, kao i materijal, zalihe i rezervni dijelovi zadržani u avionu koji koristi određeni prijevoznik u zračnom saobraćaju jedne ili druge ugovorne strane mogu da se iskrcaju na teritoriju države druge ugovorne strane samo uz saglasnost carinskih organa sa te teritorije i mogu da se stave pod nadzor njenih carinskih organa do vremena dok ne napuste teritoriju države te ugovorne strane ili se na drugi način potroše u skladu sa carinskim propisima.

Potrebna dokumenta određenih prijevoznika u zračnom saobraćaju jedne ili druge ugovorne strane, uključujući avionske karte, avionske tovarne listove i reklamni materijal izuzeti su od carina i drugih uvoznih dažbina i taksa na teritoriji države druge ugovorne strane.

Prtljag, roba i pošta u direktnom tranzitu izuzeti su od carina i drugih uvoznih dažbina, naknada ili taksa.

Takođe su izuzeti od istih dažbina, naknada i taksa:

- 1) sve vrste telekomunikacione opreme kao što su teleprinteri i voki-toki ili druga bežična oprema za korišćenje na aerodromu,
- 2) kompjuterski sistemi prijevoznika u zračnom saobraćaju koji se koriste za rezervacije i u operativne svrhe.

Član 11.

**Naknade korisnika**

Naknade za korišćenje aerodroma, aerodromskih postrojenja, tehničkih i drugih sredstava i usluga, kao i naknade za korišćenje sredstava za zračnu plovidbu, sredstava veza i usluga moraju biti u skladu sa cijenama koje je svaka ugovorna strana utvrdila na svojoj teritoriji, u skladu sa svojim nacionalnim propisima i neće biti veće od onih koje plaćaju određeni prijevoznici druge ugovorne strane za istu vrstu aviona i zračnog saobraćaja.

Član 12.

**Regulisanje kapaciteta i odobravanje redova letenja**

Određeni prijevoznici u zračnom saobraćaju ugovornih strana imaju podjednake mogućnosti za obavljanje ugovorenog saobraćaja na određenim linijama, između svojih teritorija, saglasno Aneksu ovog Sporazuma.

Prilikom obavljanja ugovorenog saobraćaja, određeni prijevoznici u zračnom saobraćaju svake ugovorne strane uzima u obzir interese određenog prijevoznika u zračnom saobraćaju druge ugovorne strane, kako ne bi ugrožavao saobraćaj koji drugi prijevoznici obezbjeđuje na cijeloj liniji ili dijelu istih linija.

Ugovoreni saobraćaj određenih prijevoznika u zračnom saobraćaju ugovorna strana ima za cilj obezbjeđivanje kapaciteta pri opravdanom faktoru opterećenja, koji odgovara tekucim i opravdano predviđenim zahtjevima za prijevoz putnika, robe i pošte između teritorija država ugovornih strana.

Ugovorne strane dogovaraju i obezbjeđuju prijevoz putnika, robe i pošte ukrcajnih i iskrcanjih u mjestima na linijama koje se utvrđuju na teritorijama drugih država, koje ne određuju prijevoznike.

Kapacitet, frekvencije saobraćaja i tip aviona koji će koristiti određeni prijevoznik u zračnom saobraćaju ugovorna

strana u ugovorenom saobraćaju, odobravaju nadležni organi za zračni saobraćaj ugovornih strana.

Određeni prijevoznici u zračnom saobraćaju svake ugovorne strane podnose red letenja na saglasnost nadležnim organima za zračni saobraćaj druge ugovorne strane, najkasnije trideset (30) dana pre datuma predviđenog za uvođenje saobraćaja na određenim linijama. U izuzetnim slučajevima ovaj rok može da se skрати uz saglasnost nadležnih organa ugovornih strana.

#### Član 13.

##### **Tarife**

Tarife koje će prijevoznici u zračnom saobraćaju ugovornih strana naplaćivati za ugovoreni saobraćaj utvrđuju se uz poštovanje svih relevantnih faktora, uključujući troškove obavljanja saobraćaja, opravdanu dobit i tarife drugih prijevoznika u zračnom saobraćaju.

Tarife iz stava 1. ovog člana ugovaraju određeni prijevoznici u zračnom saobraćaju ugovornih strana.

Tako ugovorene tarife podnose se na saglasnost nadležnim organima za zračni saobraćaj ugovornih strana najmanje šezdeset (60) dana pre datuma predloženog za njihovo uvođenje. Ovaj rok može da se skрати, uz saglasnost pomenutih organa.

Ako određeni prijevoznici u zračnom saobraćaju ugovornih strana ne mogu da se dogovore o tarifama koje će naplaćivati, ili ako jedna ugovorna strana nije odredila svog prijevoznika u zračnom saobraćaju za obavljanje ugovorenog saobraćaja ili, ako u toku prvih trideset (30) dana u periodu od šezdeset (60) dana navedenom u stavu 3. ovog člana nadležni organi za zračni saobraćaj jedne ugovorne strane obavjeste nadležne organe za zračni saobraćaj druge ugovorne strane o svom neslaganju sa bilo kojom tarifom, dogovorenom između određenih prijevoznika u zračnom saobraćaju ugovornih strana, prema stavu 2. ovog člana, nadležni organi za zračni saobraćaj ugovornih strana preduzimaju mjere da bi određeni prijevoznici u zračnom saobraćaju ugovornih strana utvrdili tarife međusobnim dogovorom.

Ni jedna tarifa ne stupa na snagu ako je nisu odobrili nadležni organi za zračni saobraćaj ugovornih strana.

Tarife utvrđene prema odredbama ovog člana ostaju na snazi dok se ne utvrde nove tarife.

Ako nadležni organi za zračni saobraćaj ne mogu da se dogovore o bilo kojoj tarifi koja im je podnijeta prema odredbama ovog člana ili o određivanju bilo koje tarife, spor se rješava u skladu sa odredbama člana 15. ovog sporazuma.

#### Član 14.

##### **Dostavljanje statističkih podataka**

Nadležni organi za zračni saobraćaj jedne ugovorne strane dostavljaju nadležnim organima za zračni saobraćaj druge ugovorne strane, na njihov zahtjev, periodične i druge statističke podatke koji se odnose na ugovoreni saobraćaj obavljen u dogovorenom periodu.

#### Član 15.

##### **Konsultacije**

Svaka ugovorna strana ili njeni nadležni organi za zračni saobraćaj mogu da zahtjevaju konsultacije sa drugom ugovornom stranom ili njenim nadležnim organima za zračni saobraćaj.

Konsultacije koje zahtjeva jedna od ugovornih strana ili njihovi nadležni organi za zračni saobraćaj započinju u roku od šezdeset (60) dana od dana podnošenja zahtjeva, osim ako se ugovorne strane drukčije ne dogovore.

#### Član 16.

##### **Izmjene i dopune**

Ako jedna ili druga ugovorna strana procijeni da bi trebalo izmijeniti i dopuniti bilo koju odredbu ovog sporazuma, ona može da zahtjeva konsultacije sa drugom ugovornom stranom u vezi s predloženim izmjenama i dopunama. Te konsultacije započinju u roku od šezdeset (60) dana od dana prijema zahtjeva, osim ako se nadležni organi za zračni saobraćaj ugovornih strana ne dogovore o produžetku tog roka. Svaka tako dogovorena izmjena i dopuna stupa na snagu datumom posljednje note kojom se ugovorne strane obavještavaju da su ispunjeni uvjeti koji su predviđeni nacionalnim zakonodavstvom.

Sve izmjene i dopune Aneksa uz ovaj sporazuma vrše se sporazumno, diplomatskim putem između nadležnih organa za zračni saobraćaj ugovornih strana.

#### Član 17.

##### **Rješavanje sporova**

Ako između ugovornih strana dođe do spora u pogledu tumačenja ili primjene ovog sporazuma i njegovog Aneksa, ugovorne strane će nastojati da ga rješe pregovorima.

Ako ugovorne strane ne postignu sporazum pregovorima, spor se predaje Arbitražnom sudu sastavljenom od tri arbitra, od kojih po jednog imenuje svaka ugovorna strana, a imenovani arbitri određuju trećeg arbitra. Svaka ugovorna strana imenuje jednog arbitra u roku od šezdeset (60) dana od dana kada jedna ili druga ugovorna strana primi od druge obavještenje, diplomatskim putem, kojim se zahtjeva arbitraža spora od strane takvog suda, a treći arbitar se određuje u roku od narednih šezdeset (60) dana. Ako ni jedna ugovorna strana ne imenuje svog arbitra u određenom roku, jedna ili druga ugovorna strana može da zahtjeva od predsjednika Vijeća Međunarodne organizacije civilnog zrakoplovstva da odredi arbitra ili arbitre, zavisno od slučaja. Ako je predsjednik Vijeća Međunarodne organizacije civilnog zrakoplovstva državljanin jedne ili druge ugovorne strane, od potpredsjednika tog vijeća, koji je državljanin neke treće zemlje, može se zahtijevati da odredi navedene arbitre.

Svaka ugovorna strana snosi troškove arbitra koga je imenovala.

Troškove Arbitražnog suda dijele podjednako ugovorne strane.

Ugovorne strane se obavezuju da poštuju svaku odluku Arbitražnog suda.

#### Član 18.

##### **Otkazivanje i prestanak sporazuma**

Jedna ili druga ugovorna strana može, u svako doba, pismeno da obavjesti drugu ugovornu stranu o svojoj namjeri da otkáže ovaj sporazum diplomatskim putem. Takvo obavještenje istovremeno se dostavlja i Međunarodnoj organizaciji civilnog zrakoplovstva. U tom slučaju, Sporazum prestaje da važi dvanaest (12) meseci od datuma kada druga ugovorna strana primi to obavještenje, osim ako se obavještenje o prestanku važnosti ne povuče sporazumno prije isteka tog roka. Ako druga ugovorna strana ne potvrdi prijem, smatrat će se da je obavještenje primljeno četrnaestog (14.) dana po prijemu



obavještenja od strane Međunarodne organizacije civilnog zrakoplovstva.

Član 19.

**Usaglašenost sa multilateralnim sporazumom**

Ako neki multilateralni sporazum, koji se odnosi na bilo koje pitanje obuhvaćeno ovim sporazumom, a koji su prihvatile obe ugovorne strane, stupi na snagu za obje ugovorne strane, ovaj sporazum i njegov Aneks mogu se izmjeniti u skladu sa odredbama tog multilateralnog sporazuma.

Član 20.

**Registracija**

Ovaj sporazum, Aneks sporazuma i sve njegove izmjene i dopune, registruju se kod Međunarodne organizacije civilnog zrakoplovstva.

Član 21.

**Stupanje na snagu**

Ovaj sporazum stupa na snagu tridesetog (30) dana od datuma prijema posljednje note kojom se ugovorne strane obavještavaju da su ispunjeni uvjeti koji su predviđeni nacionalnim zakonodavstvom za stupanje Sporazuma na snagu.

U potvrdi čega su, dole potpisani, propisno ovlašćeni od svojih vlada, potpisali ovaj sporazum.

Sačinjeno u Beogradu dana 07.10.2002. godine u dva originalna primjerka, svaki na zvaničnim jezicima Bosne i Hercegovine: hrvatskom, srpskom i bosanskom jeziku, na srpskom i engleskom jeziku. Svi tekstovi su podjednako autentični. U slučaju razlika u tumačenju, mjerodavan je tekst na engleskom jeziku.

ZA VIJEĆE  
MINISTARA BOSNE I  
HERCEGOVINE

dr. Azra Hadžiahmetović, s.r.

ZA SAVEZNU VLADU  
SAVEZNE REPUBLIKE  
JUGOSLAVIJE

Ljubomir Labos, s.r.

**A N E K S**

- A) Prijevoznici u zračnom saobraćaju koje je odredila Savezna Vlada Savezne Republike Jugoslavije imaju

pravo da obavljaju redovan međunarodni zračni saobraćaj u oba pravca na linijama utvrđenim u daljem tekstu:

| Mjesta poletanja                            | Mjesta međuslijetanja                      | Mjesta sletanja                  | Mjesta dalje                               |
|---------------------------------------------|--------------------------------------------|----------------------------------|--------------------------------------------|
| Sva mjesta u Saveznoj Republici Jugoslaviji | Mjesta koja će biti naknadno specificirana | Sva mjesta u Bosni i Hercegovini | Mjesta koja će biti naknadno specificirana |

- B) Prijevoznici u zračnom saobraćaju koje je odredilo Vijeće ministara Bosne i Hercegovine ima pravo da obavlja redovan međunarodni zračni saobraćaj u oba pravca na linijama utvrđenim u daljem tekstu:

| Mjesta poletanja                 | Mjesta međuslijetanja                      | Mjesta sletanja                             | Mjesta dalje                               |
|----------------------------------|--------------------------------------------|---------------------------------------------|--------------------------------------------|
| Sva mjesta u Bosni i Hercegovini | Mjesta koja će biti naknadno specificirana | Sva mjesta u Saveznoj Republici Jugoslaviji | Mjesta koja će biti naknadno specificirana |

- C) Određeni prijevoznici u zračnom saobraćaju svake ugovorne strane mogu da opslužuje sva mjesta poletanja, mjesta međuslijetanja, mjesta slijetanja ili mjesta dalje bez korišćenja prava pete slobode.
- D) Određeni prijevoznici u zračnom saobraćaju ugovornih strana mogu obavljati redovan međunarodni zračni saobraćaj između dvije zemlje i na osnovu "code-share" aranžmana.

Član 3.

Ova odluka biće objavljena u "Službenom glasniku BiH" na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku i stupa na snagu danom objavljivanja.

Broj 01-1849-19/03  
8. oktobra 2003. godine  
Sarajevo

Predsjedavajući  
Predsjedništva BiH  
dr. Dragan Čović, s.r.

127

На основу члана V тачка 3. д) Устава Босне и Херцеговине, Предсједништво Босне и Херцеговине, на 30. сједници одржаној 19. новембра 2003. године, донијело је

## ОДЛУКУ

### О РАТИФИКАЦИЈИ СПОРАЗУМА ИЗМЕЂУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ И РЕПУБЛИКЕ МОЛДОВЕ О УНАПРЕЂЕЊУ И РЕЦИПРОЧНОЈ ЗАШТИТИ ИНВЕСТИЦИЈА

Члан 1.

Ратификује се Споразум између Босне и Херцеговине и Републике Молдове о унапређењу и реципрочној заштити инвестиција потписан у Београду, 9. априла 2003. године на српском, хрватском, босанском, молдавском и енглеском језику, по добијеној сагласности Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине на основу Одлуке ПС БиХ број 104/03 од 29. октобра 2003. године.

Члан 2.

Текст Споразума гласи:

## СПОРАЗУМ ИЗМЕЂУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ И РЕПУБЛИКЕ МОЛДОВЕ О УНАПРЕЂЕЊУ И РЕЦИПРОЧНОЈ ЗАШТИТИ ИНВЕСТИЦИЈА

Босна и Херцеговина и Република Молдова, у даљем тексту: "Уговорне стране",

У жељи да прошире и ојачају економску сарадњу између двије Уговорне стране на основама равноправности и узајамне користи;

Са намјером да стварају и одржавају повољне услове за веће инвестирање инвеститора једне Уговорне стране на територији друге Уговорне стране;

Увидјевши да ће унапређење и реципрочна заштита таквих инвестиција по овом Споразуму допринијети стимулацији пословне иницијативе и повећати економски просперитет обију Уговорних страна;

Споразумјеле су се како слиједи:

### Члан 1.

#### Дефиниције

У циљу овог Споразума:

1. Израз "**инвестиција**" означава сваку врсту средстава инвестираних у циљу стицања економске користи или у другу пословну сврху од стране инвеститора једне Уговорне стране на територији друге Уговорне стране у складу са законима и прописима ове друге и укључивање посебно, мада не искључиво:

- покретну и непокретну имовину, као и било која друга имовинска права као што су хипотеке и ретенциона права или друга средства обезбјеђења;
- удјеле, дионице или било који други облик учешћа у компанијама;
- потраживања новца или било којег извршења које има економску вриједност;
- права интелектуалне својине као што су ауторска права и њима сродна права, патенти, модели и узорци, трговачки знакови, трговачка имена и знање и умијеће;
- пословне концесије дате законом или по уговору, укључујући концесије за истраживање, узгајање, екстракцију и експлоатацију природних ресурса.

Било која каснија промјена облика у којем су средства инвестирана или реинвестирана неће утицати на њихов карактер као инвестиција, под условом да је таква промјена у складу са законима и прописима Уговорне стране на чијој територији је инвестиција извршена.

2. Израз "**инвеститор**" означава:

а) у односу на Босну и Херцеговину:

- физичка лица која уживају статус држављана Босне и Херцеговине према законима који су на снази у Босни и Херцеговини, ако имају пребивалиште или главно мјесто пословања у Босни и Херцеговини;
- правна лица основана у складу са важећим законима у Босни и Херцеговини чије се регистровано сједиште, централна управа или главно мјесто пословања налазе на територији Босне и Херцеговине.

б) у односу на Републику Молдову:

- физичка лица која уживају статус држављана Републике Молдове по закону који је на снази у Републици Молдови;
- правна лица која су основана, конституисана или на други начин прописно организована према закону који се примјењује у Републици Молдови, као и компаније са правом физичких лица, које имају сједиште и врше стварне пословне активности на територији Републике Молдове.

3. Израз "**приход**" означава износ добивен од инвестиције у одређеном временском периоду и посебно, мада не искључиво, укључује ројалитете или лицендне накнаде, профите, камате, дивиденде, приходе од капитала, хонораре и друге накнаде.

4. Израз "**територија**" означава:

- у односу на Босну и Херцеговину: сву копнену територију Босне и Херцеговине, њено територијално море, сву површину, подземље и ваздушни простор изнад, укључујући било коју поморску област смјештену иза територијалног мора Босне и Херцеговине, која јесте или може у будућности бити, према закону Босне и Херцеговине, а сагласно међународном праву, означена као подручје унутар којег Босна и Херцеговина може вршити права у односу на морско дно и подземље и природне ресурсе;
- у односу на Републику Молдову: географску област сачињену од земље и подземља, вода и ваздушног простора изнад земље и територијалних вода над којим Република Молдова врши своја суверена права и јурисдикцију, у складу са својим законодавством и међународним правом.

### Члан 2.

#### Унапређење и заштита инвестиција

1. Свака Уговорна страна охрабриваће и стварати повољне, стабилне и транспарентне услове за инвеститоре друге Уговорне стране да инвестирају капитал на њеној територији и допустиће такве инвестиције у оквиру својих закона и прописа.

2. Инвестицијама инвеститора било које Уговорне стране биће у свако доба одобрен поштен и правичан третман и уживаће пуну заштиту и безбједност на територији друге Уговорне стране. Ниједна Уговорна страна неће ни на који начин, неразумним или дискриминаторским мјерама, ометати проширивање, управљање, одржавање, кориштење, уживање или располагање, на својој територији, инвестицијама инвеститора друге Уговорне стране.

### Члан 3.

#### Национални третман и Третман најповлаштеније нације

1. Свака Уговорна страна ће на својој територији одобрити инвестицијама и приходима инвеститора друге Уговорне стране третман који ни у којем случају неће бити мање повољан од оног који одобрава инвестицијама и приходима својих властитих инвеститора или инвестицијама и приходима инвеститора било које треће државе, зависно од тога који је повољнији за инвеститоре друге Уговорне стране.

2. Ниједна Уговорна страна неће на својој територији подвргнути инвеститоре друге Уговорне стране, у погледу проширивања, управљања, одржавања, кориштења, уживања или располагања њиховим инвестицијама, третману мање повољном од оног који пружа својим властитим инвеститорима или инвеститорима било које треће државе, зависно од тога који је повољнији за инвеститоре друге Уговорне стране.

3. Одредбе ст. 1. и 2. овог члана неће бити сачињене тако да обавезују једну Уговорну страну да на инвеститоре друге Уговорне стране прошири корист било којег третмана, предности или повластице који резултују из:

- чланства или придруживања било којој постојећој или будућој зони слободне трговине, царинској унији, економској унији или сличном међународном споразуму у којем је Уговорна страна чланица или то може постати;
- споразума о избјегавању двоструког опорезивања или било којих других аранжмана који се у цјелини или већим дијелом односе на питања опорезивања.

### Члан 4.

#### Национализација и експропријација

1. Инвестиције инвеститора било које Уговорне стране неће бити национализоване, експроприсане, реквизиране или подвргнуте мјерама које имају исти ефекат као и национализација или експропријација (у даљем тексту: експропријација)

на територији друге Уговорне стране, изузев у јавне сврхе које су повезане са унутрашњим потребама и по прописном правном поступку, на недискриминаторској основи и уз брзу, адекватну и ефективну компензацију.

2. Таква компензација ће представљати правичну тржишну вриједност погођене инвестиције непосредно прије експропријације или прије него предстојећа експропријација буде јавно позната на начин који утиче на вриједност инвестиције, зависно од тога шта је раније. Компензација ће укључивати камату по нормалној комерцијалној стопи важећој на тржишту за текуће трансакције, од датума експропријације до датума исплате. Накнада ће бити плаћена у слободно конвертибилној валути и учињена преносивом без одлагања у земљу коју су одредили односни тражиоци.

3. Погођени инвеститори било које Уговорне стране имаће право, у складу са прописима и пред судовима или другим независним органима Уговорне стране која врши експропријацију, на хитно преиспитивање правоважности експропријације, њеног поступка и процјене инвестиције, у складу са принципима утврђеним у ставу 1. овог члана.

#### Члан 5.

##### Компензација за губитке

Инвеститорима било које Уговорне стране који трпе губитке, укључујући штете, у односу на своје инвестиције на територији друге Уговорне стране, због рата или другог оружаног сукоба, револуције, државног ванредног стања, побуне, устанка или нерета, биће од стране друге Уговорне стране одобрен третман, у погледу реституције, обештећења, компензације или другог рјешења, не мање повољан од оног који та Уговорна страна одобрава својим властитим инвеститорима или инвеститорима било које треће државе, зависно од тога који је повољнији за инвеститоре друге Уговорне стране.

#### Члан 6.

##### Трансфери

1. Свака Уговорна страна гарантоваће инвеститорима друге Уговорне стране, након испуњења њихових пореских обавеза, слободан трансфер уплата које се односе на њихове инвестиције у и из своје територије. Такви трансфери укључиваће посебно, мада не искључиво:

- а) почетни капитал и додатне износе потребне за одржавање и развој инвестиције;
- б) приходе од инвестиције;
- ц) средства за отплату кредита који се односе на инвестицију;
- д) приходе од потпуне или дјелимичне продаје или ликвидације инвестиције;
- е) било коју компензацију или друго плаћање који се односе на чл. 4. и 5. овог Споразума;
- ф) плаћања добијена на основу ријешених спорова;
- г) непотрошене зараде и друге накнаде држављана ангажованих из иностранства у вези са инвестицијом.

2. Трансфери ће бити извршени без непотребног одлагања у конвертибилној валути по девизном курсу који се примјењује на дан трансфера.

3. Трансфери ће бити обављени у складу са процедурама које су установљене девизним прописима Уговорне стране на чијој територији је инвестиција извршена, а које неће повлачити одбијање, суспензију или денатурализацију таквог трансфера.

4. Уговорне стране обавезују се да таквим трансферима одобре третман не мање повољан од третмана одобреног трансферима који потичу од инвестиција извршених од стране инвеститора било које треће државе.

#### Члан 7.

##### Суброгација

1. Ако једна Уговорна страна или агенција коју је она одредила изврши законито плаћање било којем од својих инвеститора, по гаранцији или уговору о осигурању од некоме-

ријалних ризика, које је дала у односу на инвестицију, друга Уговорна страна признаће, унаоч својим правима из члана 10. овог Споразума, ваљаност суброгације у корист првонаведене Уговорне стране или њене агенције било којег права или потраживања које је имао инвеститор.

2. Уговорна страна или њена агенција на коју су пренијета права инвеститора биће у свим околностима овлаштена на иста права и на исти третман као и обештећени инвеститор, у погледу плаћања која проистичу из тих права.

3. У случају суброгације, како је дефинисано у ставу 1. овог члана, инвеститор неће подносити тужбу или други захтјев, осим ако није овлаштен да тако поступи од стране Уговорне стране или њене агенције.

#### Члан 8.

##### Рјешавање спорова између инвеститора и Уговорне стране

1. Било који спор који може настати између једне Уговорне стране и инвеститора друге Уговорне стране у вези са инвестицијом на територији те друге Уговорне стране, рјешавање се на пријатељски начин путем консултација и преговора.

2. Ако се такав спор не може ријешити на начин из става 1. овог члана у року од три мјесеца од датума захтјева било које стране за рјешавање спора на пријатељски начин, односни инвеститор може покренути спор било пред:

- а) Надлежним судом или административним трибуналом Уговорне стране на чијој територији је инвестиција извршена; или
- б) Ad hoc арбитражним трибуналом установљеним према Арбитражним правилима Комисије Уједињених нација за међународно трговинско право (UNCITRAL); или
- ц) Међународним центром за рјешавање инвестиционих спорова (у даљем тексту: Центар) путем посредовања или арбитраже, установљеном према Конвенцији о рјешавању инвестиционих спорова између држава и држављана других држава, отвореној за потписивање у Вашингтон-у Д.Ц. 18. марта 1965. године (у даљем тексту: Конвенција), у случају да су обје Уговорне стране постале чланице Конвенције.

3. Компанија која је основана или конституисана према законима који су на снази на територији једне Уговорне стране и у којој је прије него што је настао такав спор већина дионица била у власништву инвеститора друге Уговорне стране, биће, у складу са чланом 25. (2) (б) Конвенције, третирана у циљу ове Конвенције као компанија друге Уговорне стране.

4. Ниједна Уговорна страна неће наставити посредством дипломатских канала било који спор који је покренут пред Центром, осим ако:

- а) Генерални секретар Центра, или комисија за посредовање или арбитражни трибунал којег је Центар конституисао, не одлучи да спор није под јурисдикцијом Центра; или
- б) Друга Уговорна страна буде пропустила да се повинује или да испоштује било коју одлуку донесену од стране арбитражног трибунала.

5. Арбитражна одлука засниваће се на:

- одредбама овог Споразума;
- законима Уговорне стране на чијој територији је инвестиција извршена укључујући правила која се односе на сукобе закона; и
- правилима и општеприхваћеним принципима међународног права.

6. Арбитражна одлука биће коначна и обавезујућа за обје стране у спору и биће извршена у складу са прописима односне Уговорне стране.

7. Уговорна страна неће се за вријеме арбитражног поступка или извршавања одлуке позивати у виду одбране, приговора, противзахтјева, права на одштету или других разлога, на чињеницу да је инвеститор који је страна у спору добио или ће

добити, сходно уговору о осигурању или гаранцији од политичких ризика, одштету или неку другу накнаду за сву наводну штету или њен дио.

Члан 9.

**Консултације и размјена информација**

1. На захтјев једне Уговорне стране друга Уговорна страна ће без непотребних одлагања приступити разговорима о тумачењу и примјени овог Споразума.

2. На захтјев било које Уговорне стране, размијениће се информације о утицају који закони, прописи, одлуке, административне праксе или процедуре или политике друге Уговорне стране могу имати на инвестиције обухваћене овим Споразумом.

Члан 10.

**Рјешавање спорова између Уговорних страна**

1. Спорови између Уговорних страна у вези са тумачењем или примјеном овог Споразума биће, ако је то могуће, рјешавани путем консултација и преговора посредством дипломатских канала.

2. Ако се спор између Уговорних страна не може ријешити на начин из става 1. овог члана у року од шест мјесеци од датума захтјева за рјешавањем, спор ће на захтјев било које Уговорне стране бити поднесен арбитражном трибуналу од три члана.

3. Такав арбитражни трибунал биће конституисан за сваки поједини случај на сљедећи начин. У року од два мјесеца од датума пријема захтјева за арбитражу, свака Уговорна страна именоваше једног члана трибунала. Та два члана затим ће изабрати држављанина треће државе који ће по одобрењу Уговорних страна бити именован предједавајућим трибунала. Предједавајући ће бити именован у року од два мјесеца од дана именовања друга два члана.

4. Ако у току периода одређених у ставу 3. овог члана нису извршена потребна именовања, било која од Уговорних страна може позвати Предсједника Међународног суда правде да изврши потребна именовања. Ако је Предсједник држављанин било које од Уговорних страна или је на неки други начин спријечен да обави наведену функцију, Потпредсједник ће бити позван да изврши потребна именовања. Ако је Потпредсједник држављанин било које од Уговорних страна или је такође спријечен да обави наведену функцију, биће позван најстарији члан Међународног суда правде, који није држављанин ни једне од Уговорних страна, да обави потребна именовања.

5. Трибунал ће одредити свој властити поступак.

6. Арбитражни трибунал донијеће своју одлуку већином гласова. Таква одлука биће коначна и обавезујућа за обје Уговорне стране.

7. Свака Уговорна страна сносиће трошкове свог члана трибунала и свог представљања у арбитражном процесу; трошкове Предсједника и остале трошкове Уговорне стране ће сносити у једнаким дијеловима. Трибунал може, међутим, у својој одлуци наложити да већи дио трошкова сноси једна од Уговорних страна, и та одлука биће обавезујућа за обје Уговорне стране.

8. Спор неће бити поднесен Међународном арбитражном трибуналу за рјешавање спора у складу са овим чланом, ако је исти спор већ достављен на рјешавање другом арбитражном суду у складу са чланом 8. овог Споразума све док тај поступак још траје. Ово не утиче на могућност рјешавања спора у складу са ставом 1. овога члана.

Члан 11.

**Примјена других правила**

Ако одредбе закона било које Уговорне стране или обавезе према међународном праву, које постоје или које ће се касније установити између Уговорних страна као додатак садашњем Споразуму, садрже правила, било општа или посебна, која инвестицијама инвеститора друге Уговорне стране дају право на повољнији третман од оног који је предвиђен садашњим Споразумом, таква правила ће, док трају и до мјере до које су повољнија, имати предност над садашњим споразумом.

Члан 12.

**Примјена Споразума**

Овај споразум ће се примјењивати на инвестиције извршене или добијене након његовог ступања на снагу.

Члан 13.

**Ступање на снагу, трајање и престанак**

1. Овај Споразум биће подвргнут ратификацији и ступиће на снагу на датум на који Уговорне стране буду размијениле ратификационе документе.

2. Овај Споразум остаће на снази за период од десет година од дана његовог ступања на снагу и наставиће да важи ако се не откаже у складу са ставом 3. овог члана.

3. Било која Уговорна страна може, уз давање писменог обавјештења другој Уговорној страни годину дана унапријед, отказати овај Споразум на крају почетног периода од десет година или у било које вријеме након тога.

4. У односу на инвестиције извршене или стечене прије датума престанка овог Споразума, одредбе свих других чланова овог Споразума остаће на снази за даљњи период од десет година од дана престанка.

5. Овај Споразум може бити измијењен писменим договором између Уговорних страна. Било која измјена ступиће на снагу по истој процедури која се захтијева за ступање на снагу овог Споразума.

6. Овај Споразум важи без обзира на то да ли између Уговорних страна постоје дипломатски или конзуларни односи.

У ПОТВРДУ ОВОГА потписани представници, прописно за то овлаштени, потписали су овај Споразум.

САЧИЊЕНО у Београду дана 09. априла 2003. године у два оригинала на босанском/хрватском/српском, молдовском и енглеском језику. Сваки оригинални текст је једнако аутентичан. У случају разлика у тумачењу енглески текст биће мјеродаван.

ЗА БОСНУ И  
ХЕРЦЕГОВИНУ  
др. Драган Човић, с.р.

ЗА РЕПУБЛИКУ  
МОЛДОВУ  
Владимир Вороњин, с.р.

Члан 3.

Ова одлука биће објављена у "Службеном гласнику БиХ" на српском, хрватском и босанском језику и ступа на снагу даном објављивања.

Број 01-2119-9/03  
19. новембра 2003. године  
Сарајево

Предједавајући  
Предсједништва БиХ  
др. Драган Човић, с.р.

## ODLUKU

### O RATIFICIRANJU OSNOVNOG SPORAZUMA O SURADNJI IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I KRALJEVINE ŠPANJOLSKE

#### Članak 1.

Ratificira se Osnovni Sporazum o suradnji između Bosne i Hercegovine i Kraljevine Španjolske, potpisan u Sarajevu 11. lipnja 2003. godine na hrvatskom, bosanskom, srpskom i španjolskom jeziku, po dobivenoj suglasnosti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine temeljem Odluke PS BiH broj 107/03 od 29. listopada 2003. godine.

#### Članak 2.

Tekst Sporazuma glasi:

### OSNOVNI SPORAZUM O SURADNJI IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I KRALJEVINE ŠPANJOLSKE

Bosna i Hercegovina i Kraljevina Španjolska (u daljem tekstu: Strane),

- I Pokrenute željom da se osnaže tradicionalne veze prijateljstva i suradnje koje povezuju dvije zemlje;
- II Težeći dostizanju razvoja koji se zasniva na osobi, kao izvršitelju i glavnom korisniku razvoja i postavljajući postulate politike o suradnji koja je usko povezana sa poštovanjem, uživanjem i promocijom ljudskih prava i temeljnih sloboda pojedinca i skupina;
- III Podržavajući međunarodne napore usmjerene na postizanje globalnog, autonomnog i održivog razvoja, utemeljenog na ravnoteži između ekonomskih ciljeva, zaštite životne sredine i očuvanja prirodnih resursa, kao i osnaženja ljudskih resursa;
- IV Riješene da podrže i daju značajan podstrek razvoju suradnje između Strana, na bazi poštovanja načela suvereniteta i neovisnosti, nemiješanja u njihove unutarnje poslove i pravne jednakosti;

*Sporazumjele su se o sljedećem:*

#### Članak 1.

O svim djelatnostima suradnje za razvoj koje bi se provele u okviru ovoga sporazuma bit će odlučeno od strane tijela naznačenih u članku 2. putem izravnog dogovora među njima, a iste će biti izvršene sukladno odredbama ovog sporazuma.

#### Članak 2.

U nadležnosti je kompetentnih tijela Strana, sukladno njihovom domaćem zakonodavstvu, koordiniranje i programiranje izvršenja djelatnosti suradnje za razvoj predviđenih u ovom sporazumu i realiziranje postupaka potrebnih u tu svrhu.

U slučaju Bosne i Hercegovine mjerodavan je Odjel za međunarodnu znanstvenu, tehničku, obrazovnu, kulturnu i sportsku suradnju Ministarstva vanjskih poslova.

U slučaju Španjolske, spomenute nadležnosti pripadaju Španjolskoj agenciji za međunarodnu suradnju, koja zavisi od Državnog tajništva za međunarodnu suradnju i za Iberoameriku (SECIPI).

#### Članak 3.

1. Djelatnosti suradnje za razvoj koje se konkretiziraju sukladno ustanovljenim u ovom sporazumu mogu se

integrirati, ukoliko se smatra pogodnim, u regionalne planove za suradnju u kojima Strane učestvuju.

2. Strane će tako moći zatražiti učešće međunarodnih organa u financiranju i/ili izvršenju programa ili projekata koji bi proizašli iz modaliteta suradnje za razvoj, utvrđenih ovim sporazumom.

#### Članak 4.

Ne ugrožavajući mogućnost da se suradnja za razvoj proširi na druge sektore koji bi se mogli smatrati obostrano pogodnim, Strane se slažu u uspostavi sljedećih oblasti od prioritetnog interesa:

- a) Osnovne socijalne službe, sa posebnim naglaskom na zdravstvo, osnovne komunalne usluge, obrazovanje, postizanje sigurnosti životnih namirnica i obuka ljudskih resursa;
- b) Dotacija, poboljšanje ili proširenje infrastruktura i razvoj produktivne baze;
- c) Zaštita i poštovanje ljudskih prava, jednakost mogućnosti, učešće i socijalna integracija žene i obrana najugroženijih skupina stanovništva;
- d) Osnaženje demokratskih struktura i struktura civilnog društva i podrška institucijama, posebno onima koje su najbliže građaninu;
- e) Zaštita i poboljšanje kvalitete životne sredine, racionalno očuvanje i obnovljivo i održivo korištenje biološke raznovrsnosti;
- f) Kultura, sa posebnim naglaskom na obranu aspekata koji definiraju kulturni identitet usmjeren na endogeni razvoj i aspekata koji podržavaju kulturno unapređenje i slobodan pristup opremi i službama kulture u svim skupinama stanovništva koji su potencijalni korisnici;
- g) Razvoj znanstvenog i tehnološkog istraživanja i njihova primjena na projekte suradnje za razvoj.

#### Članak 5.

Realizacija djelatnosti suradnje za razvoj, koje proističu iz ovoga sporazuma, mogu, načelno, biti provedene putem sljedećih instrumenata:

- a) Programi, projekti i tehnička suradnja;
- b) Pomoć u životnim namirnicama;
- c) Pomoć u žurnim slučajevima;
- d) Pomoći i subvencije za nevladine organizacije;
- e) Mikrokrediti.

#### Članak 6.

Za provođenje instrumenata suradnje za razvoj, predviđenih u prethodnom članku, bit će, načelno, primijenjeni sljedeći modaliteti:

- a) Angažiranje i slanje eksperata, tehničkih osoba i suradnika u Bosnu i Hercegovinu, u cilju provođenja prethodno dogovorenih programa i projekata, kako putem izravnog provođenja od strane španjolske

- administracije, tako i putem nevladinih organizacija ili privatnih poduzeća;
- b) Isporuka materijala i opreme potrebnih za djelatnosti suradnje za razvoj;
  - c) Tehničke asistencije;
  - d) Dodjeljivanje stipendija za usavršavanje, boravci zbog obuke, lektorstva, kao i učešće na tečajevima ili seminarima za usmjeravanje i specijalizaciju;
  - e) Realizacija seminara, ciklusa konferencija i analognih aktivnosti;
  - f) Razmjena znanstvenih i tehnoloških informacija, studija koje bi doprinijele ekonomskom i socijalnom razvoju obje zemlje, kao i radova i publikacija o tehničkim i znanstvenim programima;
  - g) Zajedničko korištenje objekata, centara i institucija koje se naznače za realizaciju djelatnosti razvoja;
  - h) Bilo koja druga djelatnost, o kojoj su Strane donijele odluku, a čiji je cilj razvoj.

Članak 7.

- 1. Eksperti, tehničke osobe i suradnici, koje je jedna Strana uputila na teritorij druge u okviru primjene danog sporazuma, imat će najpovoljniji tretman utvrđen u onim internim normativima koje razmatraju aspekte vezane za strance. Posebno će se omogućiti izdavanje odgovarajućih viza ekspertima, tehničkim osobama i suradnicima. U slučaju boravišnih viza, iste će se izdavati bez nadoknade.
- 2. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine osigurat će adekvatne uslove i resurse, kako ljudske tako i materijalne, koji budu naznačeni za uspješno odvijanje i provođenje djelatnosti suradnje za razvoj, utvrđenih u danom sporazumu.
- 3. Organi i osoblje jedne od Strana koji borave izvan svoje zemlje i određeni su za djelatnosti suradnje za razvoj na teritoriju druge Strane, a obuhvaćeni su ovim sporazumom, bit će oslobođeni bilo kog tipa poreza na svoje prihode, carinskih nameta za uvoz ili drugih fiskalnih obveza u ovoj drugoj Strani. Što se tiče profesionalnih skupina, tehničkih osoba i njihovog privatnog vlasništva, na njih će biti primijenjen preferencijalni režim koji Strana - primatelj primjenjuje, na isti način, na druge strane eksperte koji provode projekte tehničke pomoći.
- 4. Dobra, materijali, instrumenti, oprema ili predmeti uvezeni na teritorij Strana, u primjeni ovoga sporazuma, neće moći da budu otuđeni bez prethodnog odobrenja vlasti zemlje o kojoj se radi.

Članak 8.

Španjolska će strana snositi troškove koji joj primjenom danog sporazuma pripadaju do limita koji joj, za svako izvršenje, dopušta Opći državni proračun.

Članak 9.

Strane će, na svojim teritorijama, omogućiti realizaciju projekata suradnje za razvoj od strane nevladinih organizacija koje potiču iz jedne ili druge zemlje, sukladno klauzulama ovoga sporazuma.

Članak 10.

- 1. S ciljem osiguravanja učinkovitog ispunjenja odredbi danog sporazuma, Strane se slažu o stvaranju Mješovitog povjerenstva za planiranje, praćenje i evaluaciju (u daljem tekstu: Mješovito povjerenstvo), koje će se alternativno sastajati u svakoj zemlji i koje

će biti sastavljeno od predstavnika koje Strane naznače u tu svrhu.

- 2. Spomenuto Mješovito povjerenstvo će se sastajati svake tri godine, u smislu redovitog vida sastajanja, u cilju planiranja djelatnosti suradnje za razvoj koje proističu iz ovoga sporazuma, ili češće, u funkciji praćenja i evaluacije programa i projekata koji su u tijeku, ukoliko se o tomu obje Strane dogovore.

Članak 11.

- 1. Bez ugrožavanja mogućnosti opće revizije aspekata vezanih za provođenje danog sporazuma, Mješovito će povjerenstvo posjedovati sljedeće funkcije:
  - a) Identificirati i definirati, u okviru oblasti od preferencijalnog interesa, naznačenih u članu 4. danog sporazuma, one sektore u kojima bi bila poželjna realizacija djelatnosti suradnje za razvoj;
  - b) Vršiti periodičnu reviziju tijeka različitih programa i projekata suradnje;
  - c) Evaluirati rezultate postignute u provođenju različitih programa i projekata suradnje koji su u tijeku, s ciljem da se dobije najučinkovitiji učinak u istima;
  - d) Izdati preporuke koje se ocijene kao potrebne, u cilju poboljšanja obostrane suradnje;
  - e) Na kraju svakog sastanka, Mješovito će povjerenstvo sačiniti zapisnik u kojem će se odražavati rezultati provedenih pregovaranja i u kojem će se izložiti trogodišnje planiranje, o kojemu su se obje Strane dogovorile.
- 2. Mješovito povjerenstvo Strane mogu konzultirati u svezi s bilo kojom materijom koja se tiče djelatnosti suradnje za razvoj između Bosne i Hercegovine i Kraljevine Španjolske.

Članak 12.

Sporazum će stupiti na snagu sa datumom posljednjeg dopisa kojim se Strane međusobno obavještavaju o ispunjenju uvjeta koje nalažu njihove regulative vezane za provođenje međunarodnih sporazuma.

Članak 13.

- 1. Sporazum će ostati na snazi tijekom razdoblja od pet godina, a prešutno će se obnavljati u razdobljima od jedne godine, osim ukoliko se bilo koja od Strana tome suprotstavi, o čemu će diplomatskim putem obavijestiti drugu Stranu, najmanje tri mjeseca prije datuma obnavljanja.
- 2. Sporazum može raskinuti u pismenoj formi bilo koja od Strana u bilo kojem momentu. Raskidanje će stupiti na snagu šest mjeseci nakon datuma njegove notifikacije.

Sačinjeno i potpisano u Sarajevu, dana 11. 06. 2003. godine, u dva (2) izvorna primjerka na službenim jezicima Bosne i Hercegovine - bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku i na španjolskom jeziku, gdje svi tekstovi imaju istu pravnu vrijednost.

ZA BOSNU I  
HERCEGOVINU  
Ministarstvo vanjskih poslova  
Zamjenica ministra  
**Lidija Topić, v.r**

ZA KRALJEVINU  
ŠPANJOLSKU  
Državni sekretar za europska  
pitanja  
Ministarstvo vanjskih poslova  
**Ramón de Miguel Egea, v.r.**

Članak 3.

Ova odluka bit će objavljena u "Službenom glasniku BiH" na hrvatskom, bosanskom i srpskom jeziku.

Broj 01-2119-14/03  
19. studenog 2003. godine  
Sarajevo

Predsjedatelj  
Predsjedništva BiH  
dr. Dragan Čović, v.r.

129

Na osnovu člana V. tačka 3. d) Ustava Bosne i Hercegovine, Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je na 30. sjednici održanoj 19. novembra, donijelo

**ODLUKU**

**O RATIFIKACIJI SPORAZUMA IZMEĐU VIJEĆA MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE I VLADE REPUBLIKE  
BUGARSKE O SARADNJI U OBLASTI OBRAZOVANJA, NAUKE I KULTURE**

Član 1.

Ratifikuje se Sporazum između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Republike Bugarske o saradnji u oblasti obrazovanja, nauke i kulture, potpisan u Sarajevu 10. juna 2003. godine, u originalu na engleskom jeziku, po dobijenoj saglasnosti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine na osnovu Odluke PS BiH broj 105/03 od 29. oktobra 2003. godine.

Član 2.

Tekst Sporazuma u prijevodu glasi:

**SPORAZUM**

**IZMEĐU VIJEĆA MINISTARA BOSNE I  
HERCEGOVINE I VLADE REPUBLIKE BUGARSKE O  
SARADNJI U OBLASTI OBRAZOVANJA, NAUKE I  
KULTURE**

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine i Vlada Republike Bugarske, u daljem tekstu **STRANE**,

*imajući na umu* tekuće radikalne promjene u modernom društvu,

*želeći* da ojačaju prijateljske odnose između dvije zemlje i da prodube njihovo uzajamno razumijevanje,

*vodeni željom* da razviju svoju saradnju u oblasti kulture, nauke, umjetnosti i sporta,

*odlučni* da slijede načela Helsinškog završnog akta navedena i određena u okviru OSCE-a, Pariške povelje za Novu Evropu, kao i u Evropskoj konvenciji o kulturi,

*složili su se kako slijedi:*

Član 1.

Strane unapređuju saradnju u svim oblastima obrazovanja, nauke, tehnologije, kulture, umjetnosti, sporta, informiranja mladih i masovnih medija, kao i u direktnim kontaktima u ovim oblastima, razmjenom iskustva, informacija i dokumenata od obostranog interesa.

Član 2.

Strane razvijaju saradnju u nauci i tehnologiji:

- podržavajući direktnu saradnju između institucija koje se bave istraživanjem i tehnologijom;
- podstičući i unapređujući saradnju između ministarstava i naučnih i tehnoloških institucija.

Član 3.

Strane aktivno podržavaju saradnju i razmjenu iskustava u oblasti obrazovanja:

- dodjeljujući, u okviru svojih mogućnosti, stipendije i mjesta za kompletne i parcijalne studije na univerzitetu, postdiplomske studije i istraživanja studenata, specijaliste, naučnike i kreativne radnike;

- vršeći razmjenu univerzitetskih predavača, istraživača, specijalista, studenata i učenika, kao i informacija i naučnih publikacija u relevantnim oblastima;
- razmjena univerzitetskih predavača, istraživača, stručnjaka, studenata i učenika, kao i informacija, dokumentacije i naučnih publikacija u odgovarajućim oblastima.

Član 4.

Strane omogućavaju neophodne uslove za uzajamno priznavanje titula i diploma, izdatih u njihovim obrazovnim institucijama, kao i certifikata, diploma titula i akademskih stepena dodijeljenih nakon obuke, doškolovanja i specijalizacija.

Odvojeni sporazumi u potpunosti uređuju uslove priznavanja navedenih dokumenata.

Član 5.

U cilju boljeg upoznavanja sa umjetničkim i kulturnim vrijednostima drugog naroda, svaka Strana podstiče razmjenu kulturnih programa, kao i razmjenu kreativnih radnika i specijalista iz lijepe umjetnosti, pozorišta, muzike, filma, književnosti, biblioteka i muzeja, audiovizuelnih sredstava i ostalih oblasti kulture.

Član 6.

Strane obavještavaju jedna drugu i osiguravaju povoljne uslove za učešće predstavnika Strana na međunarodnim festivalima, takmičenjima, naučnim i kulturnim programima koji se održavaju na njihovim teritorijama.

Član 7.

Strane podstiču saradnju u oblasti prevoda i izdavaštva.

Član 8.

Strane unapređuju saradnju u zaštiti autorskih prava i osiguravaju poštovanje prava intelektualne svojine u skladu sa svojim državnim zakonom i međunarodnim obavezama u toj oblasti.

Član 9.

Strane unapređuju saradnju u zaštiti pokretnog i nepokretnog kulturnog naslijeđa i preduzimaju mjere, u skladu sa svojim državnim zakonima i međunarodnim obavezama u

sprječavanju svakog ilegalnog uvoza i izvoza kulturnih i historijskih vrijednosti, kao i u vraćanju zakonskih prava vlasnika i u vraćanju zemlji porijekla, za vrijeme pravosnažnosti ovog sporazuma.

Član 10.

Strane podstiču saradnju recipročno, između svojih državnih arhiva, potpisujući sporazum o neposrednoj saradnji.

Strane, u skladu sa svojim državnim zakonima, unapređuju pristup istraživačima iz druge zemlje arhivama, bibliotekama i muzejima, radi istraživanja. U tom kontekstu, Strane omogućavaju kopiranje, snimanje ili mikrofilmovanje dokumenata i materijala, kao i razmjenu informacija o kulturnom i historijskom naslijeđu i arhivama.

Član 11.

Strane podstiču saradnju u okviru međunarodnih, svjetskih i regionalnih organizacija čije su članice, u oblasti kulture, obrazovanja i nauke.

Član 12.

Strane osiguravaju neposredne kontakte između javnih ustanova i udruženja, u cilju unapređivanja saradnje.

Strane podstiču slične vladine i nevladine organizacije, kao što su bilateralna prijateljska udruženja, da organiziraju programe u skladu sa Sporazumom.

Član 13.

Strane podstiču i omogućavaju saradnju između obrazovnih i kulturnih institucija na lokalnom nivou – između pobratimljenih gradova i distrikta.

Član 14.

Strane unapređuju saradnju u oblasti kinematografije putem razmjene, na komercijalnoj osnovi, filmova, dokumentarnih i crtanih filmova, učestvovanje na državnim i međunarodnim filmskim festivalima, koprodukciju, razmjenu informativnog materijala itd.

Član 15.

Strane podstiču saradnju u oblasti radija i televizije, putem razmjene prijenosa i programa o svom ekonomskom, društvenom i kulturnom razvoju i putem razmjene posjeta stručnjaka i novinara, sa ciljem boljeg upoznavanja naroda.

Član 16.

Strane podržavaju saradnju između novinarskih agencija i udruženja novinara u obje zemlje, putem razmjene posjeta i akreditiranja dopisnika.

Član 3.

Ova odluka biće objavljena u "Službenom glasniku BiH" na bosanskom, srpskom i hrvatskom jeziku i stupa na snagu danom objave.

Број 01-2119-12/03  
19. новембра 2003. године  
Сарајево

Предсједavajuћи  
Предсједништва БиХ  
др. Драган Човић, с.р.

Član 17.

Strane unapređuju i podstiču kontakte i saradnju mladih u oblasti fizičkog obrazovanja i sporta između svojih nevladinih organizacija i istraživačkih instituta.

Član 18.

Strane unapređuju i podstiču kontakte u oblasti zdravstvene njege na svim nivoima – između ministarstava, akademija, univerziteta i medicinskih fakulteta, istraživačkih instituta itd.

Član 19.

U implementaciji ovog sporazuma Strane usvajaju periodične programe koji sadrže oblike saradnje, finansijske i ostale uvjete razmjene.

Strane formiraju Zajedničku komisiju sa istim brojem predstavnika. Komisija će se sastajati naizmjenično u Sarajevu i Sofiji.

Sporazum ne ograničava mogućnost ministarstvima i organizacijama Strana da potpisuju direktne sporazume o saradnji, ukoliko postoji obostran interes.

Član 20.

Ovaj sporazum stupa na snagu na dan prijema obavještenja koja se razmjenjuju između Strana, a kojima Strane, jedna drugu, obavješćavaju o odobravanju Sporazuma, u skladu sa zakonom i drugim propisima Strana.

Član 21.

Ovaj sporazum zaključuje se na period od pet godina i podliježe automatskom produžavanju za novi period od pet godina, ukoliko ga jedna od Strana pismeno, putem diplomatskih kanala, ne otkaže, najmanje šest mjeseci prije isteka roka njegove primjene.

Otkazivanje Sporazuma, prema ovom članu, ne obustavlja primjenu programa koji su doneseni na osnovu ovog sporazuma.

Stupanjem na snagu ovog sporazuma poništava se, s obzirom na odnose između dvije strane, Sporazum o kulturnoj saradnji između Vlade Narodne Republike Bugarske i Vlade Federativne Narodne Republike Jugoslavije, potpisan u Beogradu, 24. decembra 1956. godine.

Sačinjen i potpisan u Sarajevu, dana 10.06. 2003. godine u dva originalna primjerka na engleskom jeziku.

ЗА ВИЈЕЋЕ МИНИСТАРА  
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ  
др. Младен Иванић, с.р.

ЗА ВЛАДУ  
РЕПУБЛИКЕ БУГАРСКЕ  
Иван Петков, с.р.



## ОДЛУКУ

### О РАТИФИКАЦИЈИ СПОРАЗУМА ИЗМЕЂУ САВЈЕТА МИНИСТРА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ И ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ ГРЧКЕ О САРАДЊИ У ОБЛАСТИ КУЛТУРЕ, ОБРАЗОВАЊА И НАУКЕ

#### Члан 1.

Ратификује се Споразум између Савјета министара Босне и Херцеговине и Владе Републике Грчке о сарадњи у области културе, образовања и науке потписан у Сарајеву 9. јуна 2003. године, у оригиналу на енглеском језику, по добијеној сагласности Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине на основу Одлуке ПС БиХ број 110/03 од 29. октобра 2003. године.

#### Члан 2.

Текст Споразума у преводу гласи:

#### СПОРАЗУМ

#### ИЗМЕЂУ САВЈЕТА МИНИСТРА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ И ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ ГРЧКЕ О САРАДЊИ У ОБЛАСТИ КУЛТУРЕ, ОБРАЗОВАЊА И НАУКЕ

Савјет министара Босне и Херцеговине и Влада Републике Грчке (у даљем тексту: Стране),

у жељи да развију сарадњу између двије земље у области културе, образовања и науке,

увјерени да таква сарадња доприноси бољем међусобном разумијевању и јачању сарадње на различитим нивоима,

одлучни да поштују начела Хелсиншког завршног акта Конференције о безбједности и сарадњи у Европи и Паришке повеље за Нову Европу, од 21. новембра 1990. године, сложили су се о следећем:

#### Члан 1.

Уговорне стране подстичу развијање интереса у културном наслеђу и познавању културних достигнућа друге стране.

Уговорне стране, у оквиру својих надлежности и могућности, подстичу и омогућавају, на основу узајамне користи, размјену и сарадњу између двије земље у области умјетности, културе, књижевности и науке и проналазе могућност за контакте и заједничке активности између организација, институција и лица која су активна у овим областима.

Уговорне стране подстичу надлежна тијела и институције својих земаља да прате активности које би укључивале, поред осталог:

1. Размјену изложби и других манифестација културне и документарне грађе;
2. Превођење и објављивање умјетничких, књижевних и научних радова који су настали у другој земљи
3. Презентацију позоришних и музичких остварења аутора друге земље;
4. Распојелу и приказивање документарних филмова друге земље, као и промоција других обострано корисних активности у области кинематографије, радија и телевизије;
5. Представљање умјетничких група и индивидуалних умјетника;
6. Учесће на међународним конференцијама, фестивалима, такмичењима и другим културним догађајима који се организују у обје земље;
7. Размјена стручњака из области археологије, архитектуре, књижевности, фолклора, музике, сликарства, скулптуре, позоришта и осталих подручја умјетности;
8. Размјену књига, периодичних издања и другог документационог материјала;
9. Сарадњу у организовању заједничких истраживања, конференција и симпозијума.

#### Члан 2.

Уговорне стране подстичу сарадњу у области образовања.

Уговорне стране подстичу сарадњу у оквиру заједничких интереса између универзитета и других високошколских установа, као и између културних организација.

Уговорне стране подстичу размјену студената универзитета, постдипломаца, предавача, наставника и истраживача, професора, научника, као и других стручњака из области образовања.

#### Члан 3.

Уговорне стране у оквиру својих могућности размјењују стипендије за универзитетске и постдипломске студије, као и за истраживања у установама високог образовања.

#### Члан 4.

Уговорне стране развијају сарадњу између јавних архива и библиотека, према важећем закону земље домаћина.

#### Члан 5.

Уговорне стране развијају сарадњу и размјену информација у области археологије на нивоу надлежних институција.

#### Члан 6.

Уговорне стране омогућавају учење језика и културе друге земље.

#### Члан 7.

Уговорне стране подстичу и омогућавају, на основу заједничког интереса, размјену и сарадњу у областима теоретских и примјењених наука и обезбјеђују услове за повезивање научних институција и организација, истраживачких института и универзитета, као и других високошколских установа, предавача, истраживача и експерата у обје земље; такође подстичу заједничке активности у специјализованим подручјима и темама од заједничког интереса.

У циљу развијања и ширења научне сарадње, уговорне стране омогућавају и финансирају:

1. Посјете, студијска путовања и консултације истраживача, научника и других стручњака;
2. Заједнички рад и провођење истраживачких програма и пројеката, као и размјену резултата;
3. Организовање заједничких курсева, конференција и симпозијума;
4. Размјену аудиовизуелног материјала из области науке;
5. Организовање презентације научних достигнућа;
6. Размјену научне литературе, документације и информација.

У Босни и Херцеговини за провођење овог споразума надлежно је Одјељење за међународну научну, техничку, образовну, културну и спортску сарадњу при Министарству иностраних послова Босне и Херцеговине.

Инстанаца за провођење овог споразума на грчкој страни је Генерални секретаријат за истраживање и технологију у Министарству за развој.

Специјални протокол за имплементацију ове размјене потписује се, по избору, у главном граду једне од Уговорних страна.

Финансирање сарадње Уговорне стране обезбјеђују на равноправној основи.

Члан 8.

Уговорне стране размјењују информације и документацију у циљу признавања потврда, свједочанстава, диплома и академских степена и назива, према важећим прописима у обје земље, а у складу са међународним конвенцијама из области културе, образовања и науке.

Члан 9.

Уговорне стране унапређују сарадњу са UNESCO-м и осталим међународним организацијама у области културе, образовања и науке.

Члан 10.

Уговорне стране подстичу сарадњу између новинарских агенција и кућа из обје земље, као и размјену новинара и дописника.

Члан 11.

Уговорне стране подстичу учешће представника из области радио-телевизије на међународним такмичењима, фестивалима и конгресима који се организују у Грчкој и Босни и Херцеговини.

Уговорне стране доприносе ширем повезивању и сарадњи између јавних радио и телевизијских организација, према важећим законима обје земље.

Члан 12.

Уговорне стране подстичу сарадњу у области спорта и физичког образовања. Настоје постићи директне контакте и блиску сарадњу између надлежних органа из области спорта. Оквир и појединости ове сарадње одређени су непосредно на нивоу надлежних органа из области спорта и физичког образовања.

Члан 13.

Уговорне стране подстичу контакте између младих, као и непосредну сарадњу омладинских организација двију земаља.

Члан 14.

У оквиру законских услова и прописа који су на снази на њеној територији, свака уговорна страна додјељује другој све прихватљиве олакшице за улазак, боравак и одлазак особа. То се односи и на увоз материјала и опреме који су неопходни за провођење програма размјене, а који могу бити донесени у складу са овим споразумом.

Члан 15.

Уговорне стране могу основати културне центре у својим главним градовима. Правни статус, услови рада и дјеловања тих центара уређују се посебним споразумом.

Члан 16.

Постојећи Споразум не искључује могућност успостављања других облика билатералне сарадње у сродним областима које су у оквиру овог споразума.

Члан 17.

У циљу примјене овог споразума, уговорне стране оснивају Заједнички комитет, у коме су представници Уговорних страна и који ће се састајати сваке три године наизмјенично у Сарајеву и Атини. Комитет разматра питања која се односе на примјену овог споразума, презентује појединости из програма сарадње, као и њихове финансијске услове.

Члан 18.

Споразум ступа на снагу након размјене нота којима се потврђује да су испуњени сви законски услови за његово ступање на снагу.

Члан 19.

Споразум остаје на снази пет година. Споразум се аутоматски продужава за наредни период од пет година, осим у случају да једна од уговорних страна, писмено дипломатским путем, и то шест мјесеци прије истека његовог рока, изрази жељу о ступању ван снаге овог споразума и то за неодређен период.

Сачињено у Сарајеву, дана 9. јуна 2003. године, у два оригинална примјерка на енглеском језику, при чему су оба текста једнако аутентична.

ЗА САВЈЕТ МИНИСТАРА  
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ  
др. Младен Иванић, с.р.

ЗА ВЛАДУ  
РЕПУБЛИКЕ ГРЧКЕ  
Demetrios Dollis, с.р.

Члан 3.

Ова одлука биће објављена у "Службеном гласнику БиХ" на српском, хрватском и босанском језику и ступа на снагу даном објављивања.

Број 01-2119-17/03  
19. новембра 2003. године  
Сарајево

Предсједавајући  
Предсједништва БиХ  
др. Драган Човић, с.р.

131

Темелјем чланка V. тачка 3. d) Устава Босне и Херцеговине, Предсједништво Босне и Херцеговине је на 30. сједници одржаној 19. студеног 2003. године, донијело

## ODLUKU

### O RATIFICIRANJU SPORAZUMA IZMEĐU VIJEĆA MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE I VIJEĆA MINISTARA REPUBLIKE ALBANIJE O SURADNJI U OBLASTI NAOBRAZBE I ZNANOSTI

#### Članak 1.

Ratificira se Sporazum između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vijeća ministara Republike Albanije o suradnji u oblasti naobrazbe i znanosti, potpisan u Sarajevu 15. travnja 2003. godine, u originalu na engleskom jeziku, po dobivenoj suglasnosti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine temeljem Odluke PS BiH broj 111/03 od 29. listopada 2003. godine.

#### Članak 2.

Tekst Sporazuma u prijevodu glasi:

## SPORAZUM

### IZMEĐU VIJEĆA MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE I VIJEĆA MINISTARA REPUBLIKE ALBANIJE O SURADNJI U OBLASTI NAOBRABZE I ZNANOSTI

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine i Vijeće ministara Republike Albanije, u daljem tekstu: Ugovorne strane,

*u želji* da unaprijede svoju suradnju u oblasti naobrazbe i znanosti,

*uvjereni* da ove oblasti doprinose jačanju odnosa između dva naroda,

*djelujući* u skladu sa odredbama Evropske konvencije o kulturi, Helsinškog konačnog akta Konferencije za sigurnost i suradnju u Evropi i Pariške povelje za Novu Europu,

*odлучili su* da zaključe ovaj sporazum i složili se o sledećem:

#### Članak 1.

Ugovorne strane unapređuju uspostavljanje i razvoj direktnih odnosa između univerziteta i istraživačkih institucija za svrhe:

- razmjene tekstova, nastavnih planova, audiovizuelnih uređaja, informacija o znanstvenom istraživanju, publikacija i ostale relevantne dokumentacije;
- razmjene nastavnog kadra sa svojih univerziteta i tehnoloških instituta, kao i studenata, znanstvenika, istražitelja i stručnjaka;
- određivanja i implementacije zajedničkih razvojnih programa i projekata;
- suradnje između instituta za pedagoško istraživanje;
- svih drugih oblika suradnje, za koje se strane slože.

#### Članak 2.

Ugovorne strane dodjeljuju stipendije za fakultete, postdiplomski studij i istraživanje.

#### Članak 3.

Ugovorne strane određuju područja za razvoj zajedničkih znanstvenih istraživanja u svezi sa razmjenom studenata i postdiplomaca, kao prvi korak u zajedničkim inicijativama unutar širokog okvira suradnje u oblasti znanosti i istraživanja.

#### Članak 4.

Strane pomažu u obezbjeđivanju većeg učešća profesora, specijalista i znanstvenih istražitelja na međunarodnim seminarima, simpozijima ili konferencijama organiziranim u svojim zemljama, kao načinu da se doprinese redovnoj razmjeni informacija između Strana.

#### Članak 5.

Strane podupiru učešće na seminarima i obuci iz jezika i civilizacije, koje organizira druga strana.

#### Članak 6.

Ugovorne strane razvijaju razmjenu znanja i iskustava na svim razinama obrazovanja i suradju u obučavanju kadra zaposlenog u oblasti uprave obrazovanja i znanstvenih institucija.

#### Članak 7.

Ugovorne strane podstiču suradnju između organizacija mladih i nevladinih organizacija u oblasti obrazovanja, između dvije zemlje. Ugovorne strane razmjenjuju informacije i iskustva vezana za probleme mladih i nevladinih organizacija u cilju razvijanja zajedničkih školskih i fakultativnih aktivnosti, bratimljenja škola i stvaranja prijateljske atmosfere u unapređivanju mira.

#### Članak 8.

Strane suradjuju u predstavljanju povijesti, geografije, kulture i ekonomije jedne zemlje u drugoj zemlji, posebno u školskim knjigama. Poduzimaju zajedničke aktivnosti, kao što su razmjena dokumentarnog materijala i realiziranja aktivnosti za školske knjige.

#### Članak 9.

Strane se slažu da, prema standardima evropskih konvencija, međusobno priznaju diplome, stupnjeve i naučne titule druge strane. Relevantni uvjeti za međusobno priznavanje ovih dokumenata bit će određeni posebnim sporazumom koji će Strane potpisati o izjednačavanju diploma, stupnjeva i naučnih titula.

#### Članak 10.

Na temelju sporazuma između ugovornih strana, mogu biti realizirane i ostale aktivnosti u skladu sa sadašnjim Sporazumom.

#### Članak 11.

Ugovorne strane formiraju zajednički komitet (sastavljen od dva ili tri predstavnika), koji se sastaje za svrhu implementiranja ovog sporazuma jednom godišnje, naizmjenično u Tirani i Sarajevu. Komitet razmatra pitanja vezana za implementaciju ovog Sporazuma, elaborira detalje Programa suradnje, kao i njihove finansijske uvjete.

#### Članak 12.

Ovaj sporazum stupa na snagu privremeno od dana njegovog potpisivanja i trajno kada Ugovorne strane notificiraju jedna drugu o ispunjavanju svih potrebnih unutrašnjih pravnih uvjeta.

#### Članak 13.

Ovaj sporazum ostaje na snazi u razdoblju od pet godina, nakon čega se automatski produžava za sljedećih pet godina, osim ako obje Strane, pismeno, putem diplomatskih kanala, obavijeste o prekidu, šest mjeseci prije isteka svakog petogodišnjeg razdoblja.

Ovaj sporazum je potpisan dana 15. travnja 2003. godine, u Sarajevu, u dva originalna primjerka na engleskom jeziku.

Za Vijeće ministara  
Bosne i Hercegovine  
dr. **Mladen Ivanić**, v.r.

Za Vijeće ministara  
Republike Albanije  
**Ilir Meta**, v.r.

#### Članak 3.

Ova odluka biti će objavljena u "Službenom glasniku BiH" na hrvatskom, bosanskom i srpskom jeziku.

Broj 01-2119-18/03  
19. studenog 2003. godine  
Sarajevo

Predsjedatelj  
Predsjedništva BiH  
dr. **Dragan Čović**, v.r.

Na osnovu člana V tačka 3. d) Ustava Bosne i Hercegovine, Predsjedništvo Bosne i Hercegovine, na 30. sjednici održanoj 19. novembra 2003. godine, donijelo je

## ODLUKU

### O RATIFIKACIJI SPORAZUMA IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I KRALJEVINE NIZOZEMSKJE O MEĐUNARODNOM CESTOVNOM PRIJEVOZU

#### Član 1.

Ratifikuje se Sporazum između Bosne i Hercegovine i Kraljevine Nizozemske o međunarodnom cestovnom prijevozu potpisan u Sarajevu, 20. novembra 2002. godine na engleskom jeziku, po dobijenoj saglasnosti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine na osnovu Odluke PS BiH broj 108/03 od 29. oktobra 2003. godine.

#### Član 2.

Tekst Sporazuma u prijevodu glasi:

#### SPORAZUM

#### IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I KRALJEVINE NIZOZEMSKJE O MEĐUNARODNOM CESTOVNOM PRIJEVOZU

Bosna i Hercegovina i Kraljevina Nizozemska, u daljem tekstu: ugovorne strane,

U želji da unaprijede, u interesu ekonomskih veza, razvoj cestovnog prijevoza putnika i tereta u, do i iz svojih zemalja i u tranzitu preko svojih teritorija,

Dogovorile se slijedeće:

#### Član 1.

##### Djelokrug

1. Odredbe ovog sporazuma primjenjivat će se na međunarodni cestovni prijevoz putnika i tereta, kao javni prijevoz ili kao prijevoz za vlastite potrebe između teritorija ugovornih strana, u tranzitu preko njihovih teritorija, u ili iz trećih zemalja i u kabotaži, obavljen od strane prijevoznika koristeći vozila kao što je definirano u članu 2. ovog sporazuma.
2. Ovaj sporazum neće uticati na prava i obaveze ugovornih strana, koje proizilaze iz drugih međunarodnih sporazuma.
3. Primjena ovog sporazuma neće uticati na primjenu zakona Evropske unije, od strane Kraljevine Nizozemske, kao zemlje članice Evropske unije.

#### Član 2.

##### Definicije

U svrhe ovog sporazuma:

1. termin "prijevoznik" znači fizičku ili pravnu osobu osnovanu na teritoriji jedne od ugovornih strana i ovlaštena za obavljanje cestovnog prijevoza putnika ili tereta, kao javnog prijevoza ili prijevoza za vlastite potrebe, u skladu sa važećim nacionalnim zakonima i pravilima;
2. termin "vozilo" znači motorno vozilo ili kombinaciju vozila od kojih je barem motorno vozilo registrirano na teritoriji jedne od ugovornih strana i koje je korišteno i opremljeno isključivo za prijevoz tereta ili putnika autobusom;
3. termin "kabotaža" znači prijevoz unutar teritorije jedne ugovorne strane od strane prijevoznika koji je osnovan na teritoriji druge ugovorne strane;
4. termin "prijevoz" znači prenošenje natovarenih ili nenatovarenih vozila cestom, čak i kada vozilo,

prikolica ili polu-prikolica dio puta prelazi prugom ili vodom.

#### Član 3.

##### Pristup tržištu

1. Svaka ugovorna strana može dozvoliti bilo kojem prijevozniku osnovanom na teritoriji druge ugovorne strane, da obavlja prijevoz putnika ili tereta:
  - a) između bilo koje tačke na svojoj teritoriji i bilo koje tačke izvan te teritorije i
  - b) u tranzitu kroz svoju teritoriju, uz dozvole izdate od strane nadležnih organa svake ugovorne strane, osim u slučaju da Zajednički komitet drukčije dogovori.
2. Dozvole neće biti potrebne za slijedeće vrste prijevoza ili za nenatovarena putovanja koja se obavljaju u vezi sa ovim prijevozom:
  - prijevoz pošte kao javne usluge;
  - prijevoz vozila koja su oštećena ili u kvaru;
  - prijevoz tereta u motornim vozilima, čija dozvoljena težina tovara, uključujući prikolice, ne prelazi šest tona ili dozvoljena korisna nosivost, uključujući prikolice, ne prelazi 3,5 tona;
  - prijevoz medicinskih tereta i opreme ili drugih tereta potrebnih u hitnim slučajevima, posebno u slučaju prirodnih katastrofa;
  - prijevoz za vlastite potrebe;
  - prijevoz do i od teretnih terminala.
3. Prijevoznik ne smije obavljati kabotažu, osim ako ima specijalnu dozvolu od nadležnih organa svake ugovorne strane.

#### Član 4.

##### Težina i dimenzije

1. Težina i dimenzije vozila moraju biti u skladu sa registracionim dokumentima vozila i ne smiju prelaziti ograničenja koja su na snazi u toj zemlji.
2. Posebna dozvola zemlje domaćina potrebna je, ako težina i/ili dimenzije natovarenog ili nenatovarenog vozila koji se koristi za prijevoz, po odredbama ovog sporazuma, prelazi dozvoljeni maksimum u zemlji domaćinu.

#### Član 5.

##### Postupanje po nacionalnom zakonu

1. Prijevoznici i osoblje u njihovom vozilu jedne ugovorne strane obavezni su, kada su na teritoriji

druge ugovorne strane, pridržavati se zakona i pravila koja su na snazi u toj zemlji.

2. U slučaju kabotaže, Zajednički komitet će utvrditi zakone i pravila koja su primjenljiva u zemlji domaćinu.
3. Zakoni i pravila spomenuti u st. 1. i 2. ovog člana primjenjivat će se, pod istim uslovima i za stanovnike zemlje domaćina, s ciljem izbjegavanja diskriminacija na nacionalnoj osnovi ili po mjestu osnivanja.

Član 6.

#### Prekršaji

U slučaju povrede odredaba ovog sporazuma od strane prijevoznika koji je osnovan na teritoriji jedne od ugovornih strana, ugovorna strana na čijoj teritoriji je počinjen prekršaj, bez prejudiciranja sudskih postupaka, obavijestit će drugu ugovornu stranu koja će poduzeti mjere, u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom. Ugovorne strane informirat će jedna drugu o svim poduzetim mjerama.

Član 7.

#### Fiskalna pitanja

1. Vozila, uključujući njihove rezervne dijelove, koji se koriste u prijevozu u skladu sa ovim sporazumom, obostrano bit će oslobođeni svih poreza i troškova određenih za promet ili posjedovanje vozila kao i svih specijalnih poreza i troškova određenih za njihovo korištenje na teritoriji druge ugovorne strane.
2. Porezi i troškovi za motorno gorivo, porez sa dodatnim vrijednostima na prijevozne usluge, takse i korisnički troškovi nisu isključeni.
3. Gorivo koje se nalazi u uobičajenim rezervoarima vozila, kao i sredstva za podmazivanje koja se nalaze u vozilima u svrhu njihovog rada obostrano bit će oslobođeni od uvozne carine i bilo kakvih drugih poreza i plaćanja.

Član 8.

#### Zajednički komitet

1. Nadležni organi ugovornih strana regulirat će sva pitanja u vezi primjene i provedbe ovog sporazuma.
2. U ovu svrhu ugovorne strane osnovat će Zajednički komitet.
3. Zajednički komitet sastajat će se redovno na zahtjev bilo koje ugovorne strane i sastojat će se od predstavnika ugovornih strana koji također mogu pozvati i predstavnike prijevoznika. Zajednički komitet odredit će svoja pravila i procedure. Zajednički komitet sastajat će se naizmjenično u svakoj zemlji. Zemlja domaćin vodit će sastanak. Dnevni red predložit će ugovorna strana domaćina najmanje dvije sedmice prije početka sastanka. Po završetku sastanka pripremit će se protokol koji će potpisati vođe delegacija svake ugovorne strane.
4. U skladu sa članom 3 st. 1. i 3. Zajednički komitet odlučit će o vrsti i broju dozvola koje će se izdati i uvjetima koji određuju pristup tržištu, uključujući

aspekte radnog tržišta. Uprkos članu 3. stav 2. Zajednički komitet može uvećati ili izmijeniti listu prijevoza za koje nisu potrebne dozvole.

5. Zajednički komitet uzet će u obzir, naročito, slijedeća pitanja:
  - a) usklađenost razvoja prijevoza između dvije zemlje, uzimajući u obzir, između ostalog, aspekte u vezi sa zaštitom životne sredine;
  - b) koordinaciju cestovnih prijevoznih politika, prijevozu regulativu i njenu primjenu od strane ugovornih strana, na nacionalnom i međunarodnom nivou;
  - c) iznalaženje mogućih rješenja za nadležne organe u slučaju nastanka problema u vezi fiskalnih, socijalnih i pitanja zaštite životne okoline, uključujući pitanja o javnom redu;
  - d) razmjenu bitne informacije;
  - e) metod određivanja težine i dimenzija;
  - f) unapređenje saradnje između prijevoznih preduzeća i institucija;
  - g) unapređenje kombinovanog prijevoza, uključujući sva pitanja u vezi pristupa tržištu.

Član 9.

#### Primjena za Kraljevinu Nizozemsku

S obzirom na Kraljevinu Nizozemsku, ovaj Sporazum primjenjivat će se na teritoriji Kraljevine, samo u Evropi.

Član 10.

#### Izmjena

Bilo kakva izmjena ovog sporazuma po dogovoru ugovornih strana stupit će na snagu prvog dana drugog mjeseca nakon datuma kada ugovorne strane pismeno informiraju jedna drugu o ispunjavanju uvjeta predviđenih ustavnim odredbama njihovih zemalja.

Član 11.

#### Stupanje na snagu i trajanje sporazuma

1. Ovaj sporazum stupit će na snagu prvog dana drugog mjeseca nakon datuma kada ugovorne strane pismeno informiraju jedna drugu o ispunjavanju potrebnih uvjeta o stupanju sporazuma na snagu, u njihovim zemljama. Stupanjem na snagu ovog sporazuma, Sporazum o međunarodnom cestovnom prijevozu zaključen između Kraljevine Nizozemske i Socijalističke Federalne Republike Jugoslavije od 8. septembra 1966, kao zamjena, prestat će da važi u odnosima između Kraljevine Nizozemske i Bosne i Hercegovine.

U PRISUSTVU SVJEDOKA, koji ima ovlaštenje, ovaj sporazum je potpisan.

Potpisano u Sarajevu, 20. novembra 2002. godine dva originala na engleskom jeziku.

Za Bosnu i Hercegovinu  
Svetozar Mihajlović, s.r

Za Kraljevinu Nizozemsku  
Carel D.L. Brands, s.r.

Član. 3

Ova odluka bit će objavljena u "Službenom glasniku BiH" na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku i stupa na snagu danom objavljivanja.

Broj 01-2119-15703  
19. novembra 2003. godine  
Sarajevo

Predsjedavajući  
Predsjedništva BiH  
dr. Dragan Čović, s.r

На основу члана V. 3 (д) Устава Босне и Херцеговине, Предсједништво Босне и Херцеговине је на 30. једници, одржаној 19. новембра 2003. године, донијело

## ОДЛУКУ

### О РАТИФИКАЦИЈИ СПОРАЗУМА ИЗМЕЂУ САВЈЕТА МИНИСТРА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ И ШВАЈЦАРСКОГ САВЕЗНОГ САВЈЕТА О ТЕХНИЧКОЈ, ЕКОНОМСКОЈ, ФИНАНСИЈСКОЈ И ХУМАНИТАРНОЈ САРАДЊИ

#### Члан 1.

Ратификује се Споразум између Савјета министара Босне и Херцеговине и Швајцарског савезног савјета о техничкој, економској, финансијској и хуманитарној сарадњи, потписан у Сарајеву 28. марта 2003. године на енглеском језику, по добивеној сагласности Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине на основу Одлуке ПС БиХ број 109/03. од 29. октобра 2003. године.

#### Члан 2.

Текст Споразума у преводу гласи:

#### СПОРАЗУМ

##### ИЗМЕЂУ САВЈЕТА МИНИСТРА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ И ШВАЈЦАРСКОГ САВЕЗНОГ САВЈЕТА О ТЕХНИЧКОЈ, ЕКОНОМСКОЈ, ФИНАНСИЈСКОЈ И ХУМАНИТАРНОЈ САРАДЊИ

Савјет министара Босне и Херцеговине и Швајцарски савезни савјет (у даљем тексту: Стране),

Свјесни пријатељских веза између двије земаље,

Са жељом да даље јачају ове везе и развијају успјешну техничку, економску и финансијску сарадњу између двије земаље,

Цијенећи да ће даљи развој техничке, економске и финансијске сарадње између двије земље допринијети процесима политичких, економских и социјалних реформи у БиХ и интеграцији а тиме и унапређењу услова живљења за становништво,

Свјесни да се Савјет министара БиХ обавезао да ће проводити реформе у циљу креирања тржишне економије под демократским условима,

Реафирмишући своје опредељење за плуралистичку демократију засновану на владавини закона и поштовању људских права,

договарају као што сlijеди:

#### Члан 1.

##### Општа одредба

Поштовање демократских принципа и основних људских права како је посебно наглашено у Европској конвенцији о људским правима инспирише унутрашње и спољне политике Цтрана и чини есенцијални елеменат на истим основама као и што су циљеви овога Споразума.

#### Члан 2.

##### Циљеви

2.1 Стране ће, у оквиру својих одговарајућих закона, промовисати провођење пројеката техничке, економске и финансијске помоћи у БиХ. Ови пројекти требају дати подршку техничким, економским и социјалним реформама у БиХ и ублажити економске и социјалне трошкове процеса трансформације.

2.2 Споразум такође треба да успостави радни оквир за правила и процедуре за планирање и имплементацију ових пројеката.

2.3 Споразум треба додатно олакшати обезбјеђивање хуманитарне и хитне помоћи пружене од стране Швајцарске за Босну и Херцеговину, по захтјеву Савјета министара БиХ.

#### Члан 3.

##### Облици сарадње

#### Облици

3.1 Сарадња ће се састојати од техничке, економске и финансијске помоћи као и хитне и хуманитарне помоћи.

3.2 Таква сарадња може бити заснована на билатералним основама или на сарадњи са другим донаторима или мултилатералним организацијама.

3.3 Помоћ се може дистрибуисати преко приватних или јавних организација и установа, које могу бити локалне, међународне или мултилатералне.

#### Техничка помоћ

3.4 Техничка помоћ ће бити обезбјеђена у облику “know-how” трансфера (трансфера знања), кроз одржавање обука и савјетовања, и у облику услуга, као и кроз обезбјеђивање неопходног материјала и опреме за успјешно провођење пројеката.

3.5 Пројекти реализовани као техничка помоћ за БиХ требају доприносити рјешавању одређених проблема насталих у процесу политичке, социјалне и економске трансформације. Посебан значај се даје:

- подршци транзицији у социјалном сектору, са посебним нагласком на социјалној мрежи и реформи здравствене заштите;
- подршци транзицији у економском сектору, са посебним нагласком на развоју приватног сектора,
- заштити и обнови природног окружења, са специјалним нагласком на управљању воденим ресурсима,
- унапређењу цивилног друштва и процеса демократизације,
- промоцији научне и културне размјене,
- промоцији производње, трговине и инвестиција и с њима повезаних оквирних услова.

#### Економска и финансијска помоћ

3.6 Финансијска и економска помоћ може се састојати у финансирању (преко грантова, зајмова или комбинације ова два облика) роба и услуга швајцарској поријекла намијењених за приоритетне пројекте за инфраструктуру, који нису комерцијалне природе.

3.7 Финансијска и економска помоћ може се такођер састојати и у обезбјеђивању услуга и финансирања (преко зајмова, дионичког учешћа, грантова или комбинације ова три облика) намијењених за промоцију инвестирања и трговине.

#### Хитна и хуманитарна помоћ

3.8 Одредбе овог Споразума једнако се односе на операције швајцарске хитне и хуманитарне помоћи у БиХ, која ће бити обезбјеђена од случаја до случаја као одговор на међународно препознате ургентне потребе становништва погођеног природним катастрофама или несрећама проузрокованих људским факторима које угрожавају човјека.

#### Члан 4.

##### Обавезе

С циљем да се олакша имплементација било којег од пројеката у оквиру овога Споразума, Савјет министара БиХ ће:

- a) ослободити сву опрему, услуге и материјал, обезбијењене као грант од стране Швајцарског савезног савјета у оквиру овога Споразума, од такси, царинских дажбина, фискалних и других намета.
- b) издати бесплатно дозволе неопходне за увоз и извоз опреме и возила који су потребни за имплементацију пројеката.
- ц) бесплатно издати неопходне радне и боравишне дозволе стручњацима ангажованим на пројектима у оквиру овога Споразума, као и њиховим породицама и ослободити их од пореза на приход и имовину као и остале врсте пореза, свих других фискалних намета и царинских дажбина на привремени увоз и поновни извоз личних и професионалних добара као и на приходе током њиховог ангажмана.
- d) БиХ је сагласна да за процедуре плаћања које се односе на пројекте финансијске помоћи могу бити ангажовани финансијски агенти од стране одговарајућих БиХ пројект партнера уз сагласност оба партнера одговарајућег пројекта. За плаћања у локалној валути и/или фондове биће отворени посебни рачуни код ових финансијских агената у складу са БиХ законодавством. Начин кориштења ових депонованих фондова биће утврђен од стране партнера пројекта.
- e) БиХ ће олакшати процедуру у вези са међународним трансфером иностране валуте иницирану од стране пројекта и иностраног особља.
- ф) БиХ треба да обезбједи Уреду за сарадњу Швајцарске амбасде и његовим представницима, уколико нису грађани БиХ, привилегије и имунитет осигуран Бечком конвенцијом о дипломатским односима од 18. априла 1961.

#### Члан 5.

##### Клаузула о анти-корупцији

Уговорне стране дијеле заједнички интерес у борби против корупције која угрожава добро управљање и прописно кориштење ресурса неопходних за развој, а исто тако угрожава поштену и отворену тржишну утакмицу базирану на цијени и квалитети. Оне стога изражавају своју намјеру да се заједничким напорима боре против корупције и посебно истичу да директно или индиректно није дата нити ће бити дата било која врста понуде, поклона, плаћања, награде или користи, намијењена било коме, која би се могла тумачити нелегалним актом или корупционом праксом, а што би могло довести до анулирања овог Споразума. Било који чин ове врсте даје довољно основа за оправдано поништавање овога Споразума, набавке или резултирајуће додјеле или предузимање свих осталих законских мјера предвиђених важећим законским оквиром.

#### Члан 6.

##### Намјена и примјена

6.1 Одредбе овога Споразума ће бити примјењиване на:

- a) Пројекте узајамно договорене између Страна,
- b) Пројекте са корпорацијама или институцијама јавног или приватног закона било које од земаља, за које су се Стране или њихови овлашћени представници узајамно договорили да примјењују одредбе овог Споразума по принципу "mutatis mutandis".

6.2 Овај Споразум ће такође бити примјењиван за пројекте који су у току и који су били у припреми прије него је овај Споразум ступио на снагу.

#### Члан 7.

##### Надлежне власти, процедуре и координација

7.1 Швајцарске власти надлежне за остваривање техничке, економске и финансијске помоћи су:

- 1) Швајцарска агенција за развој и сарадњу (SDC) Савезног Министарства иностраних послова и
- 2) Државни секретаријат за економске послове (seco) Министарства за економске послове,

при чему обје ове институције у Босни и Херцеговини заступа Уред за сарадњу Швајцарске амбасде у Сарајеву.

7.2 Надлежне БиХ власти за извршење техничке помоћи су:

- 1) Министарство спољне трговине и економских односа БиХ;
- 2) Министарство цивилних послова БиХ;
- 3) Министарство за људска права и избјеглице БиХ;
- 4) Министарство финансија и трезора БиХ.

На БиХ страни, свеобухватна координација везано за имплементацију овога Споразума, биће осигурана од стране Министарства спољне трговине и економских односа БиХ.

7.3 Захтјеви Владе БиХ за помоћ ће бити прослијеђени Уреду за сарадњу Швајцарске амбасде и одатле надлежним уредима у Швајцарској. Уред за сарадњу Швајцарске амбасде ће такођер обезбједити везу између швајцарских и БиХ власти у циљу имплементације и надгледања пројеката.

7.4 Швајцарска хитна и хуманитарна помоћ је обезбједијена од стране Швајцарске агенције за развој и сарадњу (SDC) Министарства за економске послове Швајцарске.

7.5 Базирано на овом Споразуму сваки ће пројекат бити предмет посебног и одвојеног споразума између партнера у пројекту, прописујући и одређујући права и обавезе сваког од партнера у пројекту.

7.6 С циљем да дуплицирање и преклапање пројеката које имплементирају други донатори буду избјегнути и да се обезбједи да пројекти буду што је могуће ефективнији, Стране ће обезбједити сва потребна средства и размјењивати све неопходне информације с циљем успјешне координације међународне помоћи.

7.7 Стране ће једна другу исцрпно информисати о пројектима реализованим у складу са овим Споразумом. Оне ће размјењивати стајалишта и састајати се периодично у складу са заједничким договором да би дискутовале и евалуирале програме техничке, економске и финансијске сарадње и предузеле одговарајуће мјере везано за побољшања. У тим приликама Стране могу предлагати промјене везано за горе поменуте области сарадње и/или процедуре, узимајући у обзир резултате евалуације.

#### Члан 8.

##### Измјене и рјешавање неспоразума

8.1 Било која измјена или допуна овог Споразума врши се у писменој форми уз сагласност обје Стране.

8.2 Било која несугласица која може проистећи из овога Споразума биће ријешена дипломатским преговорима.

#### Члан 9.

##### Ступање на снагу и трајање

9.1 Овај Споразум ступа на снагу на дан размјене последњих обавјештења које потврђују да су обје Стране провеле локалне процедуре неопходне за његово ступање на снагу. Овај Споразум ће бити примјењен на привременој основи након потписивања у складу са међународним законодавствима двије земље. Овај Споразум ће остати на снази 5 година. Након тога периода ће бити аутоматски обнављан из године у годину, уколико не буде раскинут у било које вријеме од једне од Страна уз писмено обавјештење предочену шест мјесеци унапријед.

9.2 У случају кршења било којег од основних елемената из члана 1, свака од Страна има право да предузме одговарајуће мјере. Прије него то буде урађено, осим у случајевима посебне хитности, Страна која предузима мјере треба другој Страни доставити све информације потребне за темељито испитивање ситуације у циљу изналагања рјешења. При избору мјера приоритет мора бити дат онима које најмање ремете функционисање одвојених и посебних споразума. Све ће мјере бити одмах најављене другој Страни. Оне могу, на захтјев друге Стране, бити предмет договорања.

У циљу коректне интерпретације и практичне примјене овога Споразума, Стране се слажу да "посебна хитност" у смислу члана 9.2 постоји ако једна од Страна учини озбиљну

повреду било којег од основних елемената или циљева Споразума на које се позива у члану 1.

9.3 У случају раскида овога Споразума, одредбе овога Споразума ће бити и даље примјењиване за све пројекте, који су били договорени прије тог раскида.

Сачињен у два оригинална примјерка у Сарајеву, 28. марта 2003. године, на енглеском језику.

ЗА САВЈЕТ МИНИСТАРА  
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ  
Министар спољне трговине и  
економских односа  
др. Мила Гаџић, с.р.

ЗА ШВАЈЦАРСКИ  
САВЕЗНИ САВЈЕТ  
Генерални директор  
Швајцарске агенције за развој и  
сарадњу  
Walter Fust, с.р

#### Члан 3.

Ова одлука ће бити објављена у "Службеном гласнику БиХ" на српском, босанском и хрватском језику и ступа на снагу даном објављивања.

Број 01-2119-16/03.  
19. новембра 2003. године  
Сарајево

Предсједавајући  
Предсједништва БиХ  
др. Драган Човић, с.р.

134

Темелјем чланка V. тачка 3. d) Устава Босне и Херцеговине, Предсједништво Босне и Херцеговине је на 30. сједници одржаној 19. студеног 2003. године, донјело

## ODLUKU

### O RATIFIKACIJI SPORAZUMA O KULTURNOJ, ZNANSTVENOJ I TEHNIČKOJ SURADNJI IZMEĐU VIJEĆA MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE I VLADE REPUBLIKE FRANCUSKE

#### Чланак 1.

Ratificira se Sporazum o kulturnoj, znanstvenoj i tehničkoj suradnji između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Republike Francuske, potpisan u Sarajevu, 6. rujna 2002. godine na hrvatskom, bosanskom, srpskom i francuskom jeziku, po dobivenoj suglasnosti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine na temelju Odluke PS BiH broj 106/03 od 29. listopada 2003. godine.

#### Чланак 2.

Tekst Sporazuma glasi:

#### SPORAZUM

#### O KULTURNOJ, ZNANSTVENOJ I TEHNIČKOJ SURADNJI IZMEĐU VIJEĆA MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE I VLADE REPUBLIKE FRANCUSKE

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine i Vlada Republike Francuske

(u daljnjem tekstu: Strane)

- u duhu principa Helsinškog završnog spisa Konferencije o sigurnosti i suradnji u Europi i Pariške povelje o novoj Europi;
- želeći razviti suradnju u području kulture, izobrazbe, športa, tehnike, znanosti i tehnologije;
- uvjerenе u važnost takve suradnje za pristup europskom kulturnom prostoru;
- nastojeći ojačati i stabilizirati postojeće kulturne veze,

sporazumjele su se osljеdеćem:

#### Чланак 1.

Svaka Strana potičе шirenje kulture druge Strane na svome teritoriju.

Strane potiču djelovanje postojećih institucija kulture, kao i u institucija koje će započeti sa radom na njihovom teritoriju, kao što su centri ili instituti za kulturu, Alliances françaises, čitaonice.

Strane omogućavaju kontakte sa osobama iz intelektualnog i umjetničkog svijeta obje države, a osobito potiču suradnju

stručnjaka u domenu rukovođenja u kulturnoj djelatnosti, u obuci zanata iz područja kulture i kulturne baštine.

Strane osiguravaju, što је moguće veću, razmjenu knjiga i drugih izdanja iz јedne države u drugu i potiču suradnju izdavačkih institucija obje države, s ciljem povećavanja izdavačke i prevoditeljske djelatnosti.

Strane daju poticaj razmjeni umjetničkih manifestacija (kazalište, glazba, balet, likovna umjetnost...). Potiču koprodukcije, susrete umjetnika i profesionalaca iz područja kulture, a također i usavršavanje, osobito putem organiziranih staževa ili dodjelom stipendija za studij.

Podržavaju suradnju iz područja zaštite autorskih prava, kao i prava koja iz njih proizlaze.

Pomažu i podržavaju sve oblike suradnje među institucijama odgovornim za skrb pismohrana, muzeja, knjižnica i drugih institucija u domenu kulture, omogućavajući lakši pristup stručnjaka i istraživača fondovima druge države. Ove olakšice biti će uzajamno odobrene u okviru важеćih propisa u drugoj državi i mogu se urediti posebnim ugovorom među zainteresiranim специјализираним institucijama.

Objе Strane potiču suradnju iz područja zaštite i očuvanja kulturne baštine.

#### Чланак 2.

Svaka Strana potičе učenje i шirenje, na svom teritoriju, službenih jezika druge Strane. Objе Strane sudjeluju u svim modelima suradnje iz područja izobrazbe, како slijedi:

- u djelovanju lektorata službenih jezika Bosne i Hercegovine i francuskog jezika, osobito na sveučilišnoj razini;



- u domenu sveučilišne suradnje studenata i stručnjaka na tečajevima i seminarima službenih jezika i književnosti Bosne i Hercegovine i francuskog jezika i književnosti;
- u razmjeni učenika i studenata;
- u suradnji između škola, naročito u zbližavanju, viših škola i visokoškolskih ustanova;
- u razmjeni informacija i znanstvenih i pedagoških publikacija;
- u razvijanju poučavanja francuskog jezika u Bosni i Hercegovini, a naročito u ranom stadiju i u dvojezičnim razredima;
- u razvoju dodatnog učenja jezika i kultura Bosne i Hercegovine koje je namijenjeno djeci iz Bosne i Hercegovine ili djeci podrijetlom iz Bosne i Hercegovine koja žive u Francuskoj;
- u obrazovnoj suradnji s ciljem izobrazbe predavača te učenja jezika na daljinu, kao i u domenu profesionalnog i tehničkog obrazovanja, osobito u oblasti ugostiteljstva, turizma, ekonomije i upravljanja;
- u suradnji u domenu lingvističkih istraživanja, dvojezičnih rječnika, gramatika i priručnika, te u oblasti usmenog i pismenog prevođenja.

Strane potiču obostrano priznavanje uvjerenja, diploma i potvrda koje su izdale obrazovne ustanove u njihovim državama.

#### Članak 3.

Strane potiču razvoj neposredne suradnje u oblasti radiodifuzije, televizije, tiska, kina, a osobito između organizacija i profesionalaca, dajući prednost izobrazbi.

#### Članak 4.

Strane potiču suradnju između njihovih zajednica i znanstvenih institucija, uključujući sveučilišta, u području obostranog interesa na poljima egzaktnih i primijenjenih znanosti, tehnologije i društvenih znanosti.

S tim ciljem, osobito potiču:

- suradnju među znanstvenim ustanovama ili institucijama;
- razmjenu informacija i znanstvenih publikacija;
- duže boravke istraživača obje države na post-doktorantskoj razini;
- zajedničko mentorstvo;
- razmjenu predavača i istraživača za studentske boravke i zajednička istraživanja;
- neposredne veze među laboratorijama;
- zajedničko organiziranje seminara i drugih sastanaka koji će okupljati znanstvenike obje države sa temama od zajedničkog interesa;
- zaštitu intelektualnog vlasništva.

U cilju poticanja tehničke, znanstvene i tehnološke suradnje, Strane nastoje izvoditi projekte od zajedničkog interesa koje su njihovi stručnjaci ocijenili kao takve.

#### Članak 5.

Strane nastavljaju, što je moguće bližu suradnju u tehničkim oblastima, što će biti, prema potrebi, zajednički definirano u Sporazumu.

Francuska strana je spremna pružiti svoju pomoć i suradnju u oblasti javnih službi, i to u izobrazbi administrativnih dužnosnika, pravne suradnje, kao i pomoć u provođenju ekonomskih reformi.

Francuska strana je spremna izraditi procjenu stanja i ponuditi svoj savjet, ako za tim izrazi želju bosanskohercegovačka strana, a zatim poticati školovanje u Francuskoj.

Po potrebi će se organizirati jezično usavršavanje za buduće stažiste iz Bosne i Hercegovine.

#### Članak 6.

Strane potiču razmjenu mladih u oblasti kulture i športa i u tom pravcu potiču potrebu za neposrednim kontaktima vladinih i nevladinih organizacija, udruga i saveza, kao i školovanja mladih.

#### Članak 7.

Strane potiču različite oblike decentralizirane suradnje, kao dopunu suradnji među državama, putem neposrednih kontakata između osoba i institucija, bratimljenja, suradnje i razmjene između jedinica lokalne uprave.

#### Članak 8.

Strane se dogovaraju u svezi projekata od zajedničkog interesa u okviru multilateralnih programa, osobito programa Europske zajednice, Vijeća Europe i organa Ujedinjenih naroda, s ciljem usklađivanja programa kulturne, obrazovne, znanstvene, tehnološke i tehničke suradnje.

#### Članak 9.

Za provođenje načela ovog Sporazuma formira se Mješovito međuvladino povjerenstvo za kulturnu, obrazovnu, znanstvenu i tehničku suradnju. Ovo Povjerenstvo zasjeda po potrebi, naizmjenično u Bosni i Hercegovini i Francuskoj, s ciljem razrade programa kulturne, obrazovne, znanstvene, tehničke i tehnološke razmjene, te utvrđivanja prioriteta suradnje i definiranja praktičnih modaliteta njene izvedbe.

Sustav Povjerenstva precizira se razmjenom pisama.

#### Članak 10.

Svaka Strana će izvijestiti drugu Stranu o ispunjenju unutarnjih procedura neophodnih za stupanje na snagu ovog sporazuma. Sporazum stupa na snagu prvog dana drugog mjeseca, nakon prijema zadnje obavijesti.

Ovaj Sporazum zaključuje se na period od pet godina. Nakon isteka ovog perioda, Sporazum se automatski produžava za jednak period i traje sve dok jedna od Strana pismenim putem ne dostavi izvješće o njegovom stavljanju van snage i to najmanje godinu dana prije isteka perioda koji je u tijeku.

Ovaj Sporazum je načinjen u Sarajevu, 06.09.2002.godine, u dva primjerka, svaki na bosanskom, hrvatskom, srpskom i francuskom jeziku, a mjerodavan je francuski jezik.

ZA VIJEĆE MINISTARA  
BOSNE I HERCEGOVINE  
dr. Zlatko Lagumdžija, v.r

ZA VLADU REPUBLIKE  
FRANCUSKE  
Dominique de Villepin, v.r.

#### Članak 3.

Ova će odluka biti objavljena u "Službenom glasniku BiH" na hrvatskom, bosanskom i srpskom jeziku i stupa na snagu danom objave.

Broj 01-2119-13/03  
19. studenog 2003. godine  
Sarajevo

Predsjedatelj  
Predsjedništva BiH  
dr. Dragan Čović, v.r.

Na osnovu člana V tačka 3. d) Ustava Bosne i Hercegovine, Predsjedništvo Bosne i Hercegovine, na 27. sjednici održanoj 30. oktobra 2003. godine, donijelo je

## ODLUKU

### O RATIFIKACIJI MEMORANDUMA O RAZUMIJEVANJU IZMEĐU VIJEĆA MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE I VLADE REPUBLIKE ITALIJE O SARADNJI MALIH I SREDNJIH PREDUZEĆA

#### Član 1.

Ratifikuje se Memorandum o razumijevanju između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Republike Italije o saradnji malih i srednjih preduzeća, potpisan u Sarajevu 21. januara 2003. godine na bosanskom, hrvatskom, srpskom, italijanskom i engleskom jeziku, po dobijenoj saglasnosti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine na osnovu Odluke PS BiH broj 93/03 od 30. septembra 2003. godine.

#### Član 2.

Tekst Memoranduma glasi:

#### MEMORANDUM O RAZUMIJEVANJU IZMEĐU VIJEĆA MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE I VLADE REPUBLIKE ITALIJE O SARADNJI MALIH I SREDNJIH PREDUZEĆA

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine i Vlada Republike Italije, dalje u tekstu: Ugovorne strane,

ŽELEĆI DA dalje jačaju i razvijaju privrednu saradnju podrškom i razvojem malih i srednjih preduzeća, dalje u tekstu: SME's,

POŠTUJUĆI principe jednakosti i uzajamne koristi,

UVJERENE da će ova saradnja pružiti punu priliku i industrijski razvoj i za intenziviranje kontakata između Italije i Bosne i Hercegovine.

SVJESNE značaja društvene i ekonomske uloge SME's u privredi ove dvije zemlje,

POTVRĐUJUĆI recipročni interes za saradnju u cilju razvoja SME's dvije zemlje, na osnovu najboljih praktičnih rješenja u pitanju otvaranja i pomoći preduzećima,

U CILJU određivanja šire predstave o industrijskoj saradnji između dvije zemlje i u cilju razvoja privatnog sektora kroz otvaranje, jačanje i obnavljanje SME's,

Sporazumjele su se o sljedećem

#### Član 1.

##### Principi

Ugovorne strane se obavezuju da će poštovati sljedeće fundamentalne principe:

- poštivanje državnih zakona i propisa,
- potpuna nezavisnost svake Ugovorne strane u ispunjenju podrške i razvoja politika za SME's;
- postizanje oblika uzajamne saradnje iz oblasti industrije, trgovine i privrede, nauke, investiranja i drugih oblasti na osnovu jednakih prava, partnerstva i uzajamne koristi.

#### Član 2.

##### Ciljevi

Ugovorne strane su se saglasile u pogledu sljedećih ciljeva:

1. intenziviranje odnosa i saradnje između Strana za uzajamnu razmjenu tehnologije (know how-a) u cilju razvoja politika za SME's;

2. jačanje saradnje između organizacija za SME's ;
3. definiranje programa, instrumenata i metoda za stvaranje novih preduzeća i razvoj/jačanje već postojećih;
4. identifikiranje eventualnih akcija i instrumenata sa ciljem poboljšanja tehnološkog i organizacionog obnavljanja preduzeća i poštivanja međunarodnih standarda;
5. donošenje nacrtu specijalnih projekata za intervenciju u specifičnim geografskim područjima odnosno u sektorima aktivnosti;
6. indentifikiranje i razvoj ljudskih resursa i njihovi stručni kapaciteti i potencijali;
7. identifikiranje eventualne finansijske pomoći u cilju razvoja i kvalifikacije SME's ;
8. potvrđivanje šansi iz relevantnih programa U.E. sa ciljem razvoja SME's.

#### Član 3.

##### Nadležni organi

Nadležni organi Ugovornih strana koji su odgovorni za ovaj Memorandum su:

Za italijansku stranu: Ministarstvo proizvodnih aktivnosti

Za bh. stranu: Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa

#### Član 4.

##### Radna grupa

Ugovorne strane će oformiti italijansko – bh. Radnu grupu za saradnju za SME's (dalje u tekstu: Radna grupa) koja će raditi pod odgovornošću nadležnih organa odgovornih za sprovedbu ovog Memoranduma.

Kopredsjedavajući radne grupe bit će jedan od predstavnika svake Ugovorne strane , a kojeg imenuje svaki od organa odgovornih za sprovedbu ovog Memoranduma. Svaku zemlju će predstavljati u Radnoj grupi članovi koji dolaze iz javnih, privatnih ili miješanih organizacija u pokretanju i pomoći SME's . O potrebnom (razumnom) broju članova Grupe će odlučivati dva kopredsjedavajuća. U Radnoj grupi će se moći oformiti interne podgrupe koje će biti odgovorne za posebna pitanja.

Radna grupa će se sastajati prema nahodenju dva kopredsjedavajuća, u principu dva puta godišnje, naizmjenično u Bosni i Hercegovini i u Italiji, a svoje izvještaje dostavljat će organima odgovornim za provedbu ovog Memoranduma u kojima će dati prijedlog programa rada za naredni period. Svoj

први извјештај Радна група ће доставити у року од шест мјесеци од свог конституирања.

Члан 5.

**Aktivnosti i funkcije radne grupe**

Радна група ће разматрати слjedeће активности:

1. detaljno definiranje programa rada,
2. analiza ekonomskog i pravnog sadržaja, postojećih programa i identifikacija kritičnih faktora i izgledi za razvoj, kroz sastanke i radionice sa stranama uključenim u javne i privatne organizacije dvije zemlje,
3. identifikacija geografskih i sektorskih prioriteta da bi se dobio motivirani izbor konkretnih projekata,
4. identifikacija lokalnih aktera u dvije zemlje koje treba uključiti u razvoj cijelog procesa i identificiranje odnosno realizacija programa obuke pomoću seminara, radionica, razmjene iskustava, radnih posjeta itd.
5. formiranje grupa najpovoljnijih saradnika ("fokusne grupe") u cilju zajedničkog definiranja projekata lokalnog razvoja i otvaranje/jačanje malih i srednjih preduzeća,
6. realizacija pilot projekata sa ciljem da se:
  - identifikiraju postojeća preduzeća i potencijalni poduzetnici pomoću ispitivanja aktivnosti i motivacije samo-zapošljavanja,
  - razvoj i realizacija programa pomoći sa specijalnim programom za odabrane grupe «skupine» ("cluster") postojećih preduzeća i potencijalnih poduzetnika,
  - realizacija nalaza firme i praćenje tokova radi tehničkog i organizacionog poboljšanja preduzeća,
  - otvaranje miješanih italijansko – bh. preduzeća kao instrumenata za dogovoreni razvoj SME's.

Pilot projekat će se realizirati u sljedećim fazama:

- praćenje razvoja projekta,
- vrednovanje projekta i priprema njegove tehničke, ekonomske i finansijske opravdanosti (poslovni plan)

- pomoć sa podrškom projekta za početak rada i obuku,
- pomoć u identifikaciji finansijskih resursa,
- praćenje izvršenja projekta,
- 7. vrednovanje izvršenih aktivnosti, postignuti rezultati, kao i definicija eventualnih radnji praćenja aktivnosti,
- 8. otkrivanje rezultata projekta.

Члан 6.

**Razrješenje nesporazuma**

Svi nesporazumi između Strana, koji bi nastali uslijed tumačenja ili implementacije ovog Memoranduma, rješavat će se diplomatskim putem.

Члан 7.

**Stupanje na snagu**

Ovaj Memorandum će stupiti na snagu na datum prijema posljednje obavijesti kojom Strane obavještavaju jedna drugu o ispunjenju njihovih odgovarajućih internih procedura.

Ovaj Memorandum je zaključen na period od dvije godine. Obje Ugovorne strane mogu raskinuti ovaj Memorandum u svakom trenutku, nakon isteka šest mjeseci od pisanog zahtjeva za raskid, upućenog putem diplomatskih kanala.

U potvrdu gore navedenog niže potpisani, propisno ovlašteni za tu svrhu, potpisali su Memorandum.

Potpisano u Sarajevu dana 21. januara 2003. godine, u dva originala svaki na bosanskom, hrvatskom, srpskom, italijanskom i engleskom jeziku, pri čemu je svih pet tekstova autentično. U slučaju različitog tumačenja bosanskog, hrvatskog, srpskog i italijanskog, teksta, biti će mjerodavan engleski tekst.

Za Vijeće ministara  
Bosne i Hercegovine  
Ministar vanjske trgovine i  
ekonomskih odnosa  
dr. **Mila Gadžić**, s.r.

Za Vladu Republike Italije  
Zamjenik ministra proizvodnih  
aktivnosti  
**Adolfo Urso**, s.r.

Члан 3.

Ova odluka bit će objavljena u "Službenom glasniku BiH" na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku i stupa na snagu danom objavljivanja.

Број 01-1993-11/03  
30. октобра 2003. године  
Sarajevo

Предсједavajuћи  
Предсједништва БиХ  
dr. **Dragan Čović**, s.r.

136

. На основу члана V тачка 3. д) Устава Босне и Херцеговине, Предсједништво Босне и Херцеговине, на 25. сједници одржаној 8. октобра 2003. године, донијело је

**ОДЛУКУ**

**О РАТИФИКАЦИЈИ СПОРАЗУМА ИЗМЕЂУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ И НАРОДНЕ РЕПУБЛИКЕ КИНЕ О УНАПРЕЂЕЊУ И ЗАШТИТИ ИНВЕСТИЦИЈА**

Члан 1.

Ратификује се Споразум између Босне и Херцеговине и Народне Републике Кине о унапређењу и заштити инвестиција потписан у Пекингу, 26. јуна 2002. године на босанском, хрватском, српском, кинеском и енглеском језику, по добијеној сагласности Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине на темељу Одлуке ПС БиХ број 92/03 од 30. септембра 2003. године.

Члан 2.

Текст Споразума гласи:

## СПОРАЗУМ ИЗМЕЂУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ И НАРОДНЕ РЕПУБЛИКЕ КИНЕ О УНАПРЕЂЕЊУ И ЗАШТИТИ ИНВЕСТИЦИЈА

Босна и Херцеговина и Народна Република Кина, (у даљем тексту: Уговорне стране),

У жељи да прошире и ојачају економску сарадњу између Уговорних страна на основама равноправности и узајамне користи;

Са намјером да стварају и одржавају повољне услове за веће инвестирање инвеститора једне Уговорне стране на територији друге Уговорне стране;

Увидјевши да ће унапређење и реципрочна заштита таквих инвестиција по овом Споразуму допринијети стимулацији пословне иницијативе и повећати економски просперитет Уговорних страна;

Споразумјеле су се како слиједи:

### Члан 1.

#### Дефиниције

За потребе овог Споразума:

1. Израз "инвестиција" означава сваку врсту средстава инвестираних од стране инвеститора једне Уговорне стране на територији друге Уговорне стране у складу са законима и прописима ове друге и укључиваће посебно, мада не искључиво:
  - а) покретну и непокретну имовину, као и било која друга имовинска права као што су хипотеке, ретенциона права, јемства и слична права;
  - б) удјеле у, дионице, обвезнице и било који други облик учешћа у компанијама;
  - ц) потраживања новца или било којег извршења које има економску вриједност и која се односе на инвестицију;
  - д) права интелектуалне својине као што су ауторска права и њима сродна права, патенти, индустријски дизајни, технолошки процеси, трговачки знакови, трговачка имена, good-will i know-how;
  - е) пословне концесије дате законом или по уговору допуштеном по закону, укључујући концесије за истраживање, узгајање, екстракцију и експлоатацију природних ресурса.  
Било која каснија промјена облика у којем су средства инвеститора или реинвеститора неће утицати на њихов карактер као инвестиција, под условом да је таква промјена у складу са законима и прописима Уговорне стране на чијој територији је инвестиција извршена.
2. Израз "инвеститор" означава:
  - а) у односу на Босну и Херцеговину:
    - (i) физичка лица која уживају статус држављана Босне и Херцеговине према законима који су на снази у Босни и Херцеговини, ако имају стални боравак или главно мјесто пословања у Босни и Херцеговини;
    - (ii) правна лица основана у складу са важећим законима у Босни и Херцеговини чије се регистровано сједиште, централна управа или главно мјесто пословања налазе на територији Босне и Херцеговине.
  - б) у односу на Народну Републику Кину:
    - (i) физичка лица која имају држављанство Народне Републике Кине у складу са законом Народне Републике Кине;
    - (ii) економске субјекте, укључујући компаније, корпорације, асоцијације, партнерства и друге организације, које су основане или

конституисане према законима и прописима Народне Републике Кине и имају своје сједиште у Народној Републици Кини, без обзира на то да ли су профитне или не и да ли су њихове одговорности ограничене или не.

3. Израз "приход" означава износ добијен од инвестиције и посебно, мада не искључиво, укључује ројалитете или лиценцене накнаде, профите, камату, дивиденде, приходе од капитала, накнаде и друге легитимне приходе.
4. Израз "територија" означава:
  - а) у односу на Босну и Херцеговину: сву копнену територију Босне и Херцеговине, њено територијално море, сву површину, подземље и ваздушни простор изнад, укључујући било коју поморску област смјештену иза територијалног мора Босне и Херцеговине, која јесте или може у будућности бити, према закону Босне и Херцеговине, а сагласно међународном праву, означена као подручје унутар којег Босна и Херцеговина може вршити права у односу на морско дно и подземље и природне ресурсе;
  - б) у односу на Народну Републику Кину: територију Народне Републике Кине, укључујући њено територијално море и ваздушни простор изнад, као и било коју област иза њеног територијалног мора у којој Кина има суверена права на истраживање и искориштавање ресурса морског дна и његовог подземља, као и водених ресурса изнад, у складу са кинеским законом и међународним правом.

### Члан 2.

#### Унапређење и заштита инвестиција

1. Свака Уговорна страна охрабриваће и стварати повољне, стабилне и транспарентне услове за инвеститоре друге Уговорне стране да инвестирају на њеној територији и допустиће такве инвестиције у оквиру својих закона и прописа.
2. Инвестицијама инвеститора било које Уговорне стране биће у свако доба одобрен поштен и правичан третман и уживаће пуну заштиту и безбједност на територији друге Уговорне стране. Ниједна Уговорна страна неће ни на који начин, неразумним или дискриминаторским мјерама, ометати проширивање, управљање, одржавање, кориштење, уживање или располагање инвестицијама на својој територији од стране инвеститора друге Уговорне стране.
3. Једна Уговорна страна ће, у складу са својим законима, држављанима друге Уговорне стране пружити помоћ и олакшице за добијање виза и радних дозвола, у погледу активности које су у вези са инвестицијама извршеним на територији те Уговорне стране.

### Члан 3.

#### Третман инвестиција

1. Свака Уговорна страна ће одобрити инвестицијама и активностима које су у вези са таквим инвестицијама инвеститора друге Уговорне стране третман не мање повољан од оног који је одобрила инвестицијама и активностима својих властитих инвеститора или инвеститорима било које треће државе.
2. Свака Уговорна страна ће се придржавати свих обавеза које је преузела са инвеститорима друге Уговорне стране у вези са њиховим инвестицијама.
3. Ако одредбе закона било које Уговорне стране или обавезе према међународном праву, које постоје или које ће се касније установити између Уговорних страна као додатка садашњем Споразуму, садрже правила, било општа или посебна, која инвестицијама инвеститора друге Уговорне стране дају повољнији третман од оног који је предвиђен

- садашњим Споразумом, таква правила ће, док трају и до мјере до које су повољнија, имати предност над садашњим Споразумом.
4. Одредбе ставом 1. до 3. овог члана нису сачињене тако да обавезују једну Уговорну страну да на инвеститоре друге Уговорне стране прошири корист било којег третмана, предности или повластице које произилазе из:
- а) споразума о успостављању царинских унија, економских унија, монетарних унија или сличних институција, или на основу привремених споразума који воде ка таквим унијама или институцијама;
  - б) било којих међународних споразума или међународних аранжмана који се у цјелини или већим дијелом односе на опорезивање;
  - ц) било којег међународног споразума или аранжмана за олакшавање пограничне трговине и инвестиција малог обима у пограничним подручјима.

#### Члан 4.

##### Експропријација

1. Ниједна Уговорна страна неће на својој територији експроприсати, национализовати или предузети друге сличне мјере (у даљем тексту: експропријација) у односу на инвестиције инвеститора друге Уговорне стране, осим под следећим условима:
- а) за јавни интерес;
  - б) по домаћој законској процедури;
  - ц) без дискриминације;
  - д) уз компензацију.
2. Компензација наведена у ставу 1. овог члана ће представљати једнаку вриједност експроприсаних инвестиција непосредно прије предузете експропријације или прије него предстојећа експропријација постане јавно позната, зависно од тога шта је раније. Вриједност ће бити одређена у складу са опште признатим принципима процјене. Компензација ће укључивати камату по текућој комерцијалној стопи примјењивој за валуту у којој је првобитна инвестиција извршена, од датума експропријације до датума исплате. Компензација ће такође бити извршена без одлагања, ефективно реализована и слободно преносива.
3. Погођени инвеститори било које Уговорне стране имаће право, у складу са прописима Уговорне стране која врши експропријацију, на хитно преиспитивање пред одговарајућим судским или административним органима те стране, правоважности експропријације, њеног поступка и процјене инвестиције, у складу са принципима утврђеним у ставу 1. овог члана.

#### Члан 5.

##### Компензација за губитке

Инвеститорима било које Уговорне стране који трпе губитке, укључујући штете, у односу на своје инвестиције на територији друге Уговорне стране, због рата или другог оружаног сукоба, револуције, државног ванредног стања, побуне, устанка или нереди, биће од стране друге Уговорне стране одобрен третман, у погледу реституције, обештећења, компензације или другог рјешења, не мање повољан од оног који та Уговорна страна одобрава својим властитим инвеститорима или инвеститорима било које треће државе, зависно од тога који је повољнији за инвеститоре друге Уговорне стране.

#### Члан 6.

##### Трансфери

1. Свака Уговорна страна гарантоваће инвеститорима друге Уговорне стране слободан трансфер уплата које се односе на њихове инвестиције у и из своје територије. Такви трансфери укључиваће посебно, мада не искључиво:

- а) почетни капитал и додатне износе потребне за одржавање и развој инвестиције;
  - б) приходе од инвестиције;
  - ц) средства за отплату кредита који се односе на инвестицију;
  - д) приходе од потпуне или дјелимичне продаје или ликвидације инвестиције;
  - е) било коју компензацију или друго плаћање наведено у чл. 4. и 5. овог Споразума;
  - ф) плаћања добијена на основу ријешених спорова;
  - г) зараде и друге накнаде страних држављана који раде у вези са инвестицијом на територији друге Уговорне стране.
2. Трансфери ће бити извршени без непотребног одлагања у конвертибилној валути по тржишном курсу који се примјењује на датум трансфера.
3. Трансфери ће бити обављени у складу са процедурама које су установљене девизним прописима Уговорне стране на чијој територији је инвестиција извршена.
4. Уговорне стране обавезују се да таквим трансферима одобре третман не мање повољан од оног одобреног трансферима који потичу од инвестиција извршених од стране инвеститора било које треће државе.

#### Члан 7.

##### Суброгација

1. Ако било која Уговорна страна или агенција коју је она одредила изврши плаћање инвеститорима своје властите државе, по гаранцији или уговору о осигурању од некомерцијалних ризика, које је дала у односу на инвестиције на територији друге Уговорне стране, друга Уговорна страна признаће:
- а) пренос, било према закону или у складу са легалним трансакцијама у тој држави, свих права или потраживања инвеститора прве Уговорне стране или агенције коју је она одредила, као и
  - б) да прва Уговорна страна или агенција коју је она одредила, има право да на основу суброгације врши права и оствари потраживања тог инвеститора и да преузме обавезе које се односе на инвестицију.
2. У случају суброгације, како је дефинисано у ставу 1. овог члана, инвеститор неће подносити тужбу или други захтјев, осим ако није овлаштен да тако поступи од стране Уговорне стране или њене агенције.

#### Члан 8.

##### Рјешавање спорова између инвеститора и Уговорне стране

1. Било који спор између једне Уговорне стране и инвеститора друге Уговорне стране у вези са инвестицијом, биће колико је могуће ријешен на пријатељски начин, путем преговора.
2. Ако спор не може бити ријешен на пријатељски начин, путем преговора у року од шест мјесеци од датума покретања од стране било које стране у спору, биће поднесен:
- надлежном суду Уговорне стране која је страна у спору; или
  - Међународном центру за рјешавање инвестиционих спорова ("Центар") према Конвенцији о рјешавању инвестиционих спорова између држава и држављана других држава, установљеном у Вашингтон-у Д.Ц. 18. марта 1965. године, под условом да Уговорна страна која је укључена у спорове може захтијевати да односни инвеститор прође кроз домаће административне ревизијске процедуре прописане законима и прописима те Уговорне стране прије подношења Центру.

Једном кад инвеститор подесе спор на судску надлежност односне Уговорне стране или Центра, избор једне од двије процедуре биће коначан.

3. Арбитражна одлука засниваће се на:
  - одредбама овог Споразума;
  - законима Уговорне стране на чијој територији је инвестиција извршена укључујући правила која се односе на сукобе закона; и
  - правилима и општеприхваћеним принципима међународног права.
4. Арбитражна одлука биће коначна и обавезујућа за обје стране у спору и биће извршена од стране односне Уговорне стране.

#### Члан 9.

##### Рјешавање спорова између уговорних страна

1. Спорови између Уговорних страна у вези са тумачењем или примјеном овог Споразума биће, ако је то могуће, рјешавани консултацијама и преговорима путем дипломатских канала.
2. Ако се спор између Уговорних страна не може бити ријешен у складу са ставом 1. овог члана у року од шест мјесеци од датума захтјева за рјешавањем, спор ће на захтјев било које Уговорне стране бити поднесен ад хоц арбитражном трибуналу од три члана.
3. Такав арбитражни трибунал биће конституисан за сваки поједини случај на следећи начин. У року од два мјесеца од датума пријема захтјева за арбитражу, свака Уговорна страна именоваше једног члана трибунала. Та два члана затим ће изабрати држављанина треће државе који ће по одобрењу двије Уговорне стране бити именован председавајућим трибунала. Председавајући ће бити именован у року од два мјесеца од дана именовања другог члана.
4. Ако у току периода одређених у ставу 3. овог члана нису извршена потребна именовања, било која од Уговорних страна може позвати Председника Међународног суда правде да изврши потребна именовања. Ако је Председник држављанин било које од Уговорних страна или је на неки други начин спријечен да обави наведену функцију, Потпредседник ће бити позван да изврши потребна именовања. Ако је Потпредседник држављанин било које од Уговорних страна или је такође спријечен да обави наведену функцију, биће позван следећи по рангу члан Међународног суда правде, који није држављанин ни једне од Уговорних страна, да обави потребна именовања.
5. Трибунал ће одредити свој властити поступак. Арбитражни трибунал ће донијети своју одлуку у складу са одредбама овог Споразума и принципима међународног права признатим од стране обје Уговорне стране.
6. Арбитражни трибунал ће донијети своју одлуку већином гласова. Таква одлука биће коначна и обавезујућа за обје Уговорне стране. Ад хос трибунал ће, на захтјев било које од Уговорних страна, објаснити разлоге своје одлуке.
7. Свака Уговорна страна сносиће трошкове свог члана трибунала и свог представљања у арбитражном процесу; трошкове Председника и остале трошкове Уговорне стране ће сносити у једнаким дијеловима. Трибунал може, међутим, у својој одлуци наложити да већи дио трошкова сноси једна од Уговорних страна, и та одлука биће обавезујућа за обје Уговорне стране.

#### Члан 10.

##### Примјена споразума

Овај Споразум ће се примјењивати на инвестиције извршене од стране инвеститора било које Уговорне стране, на

територији друге Уговорне стране, извршене прије или након његовог ступања на снагу.

Међутим, овај Споразум се неће примјењивати на догађаје или спорове који су се десили прије његовог ступања на снагу.

#### Члан 11.

##### Консултације и размјена информација

1. Представници двије Уговорне стране ће, с времена на вријеме, одржавати састанке за потребе:
  - а) преиспитивања примјене овог Споразума;
  - б) размјене информација о законима и инвестиционим могућностима;
  - ц) рјешавања спорова произашлих из инвестиција;
  - д) размјене приједлога о унапређењу и заштити инвестиција;
  - е) разматрања осталих питања у вези са инвестицијама.

Када једна од Уговорних страна захтијева консултације о било којој ствари из става 1. овог члана, друга Уговорна страна ће брзо одговорити и биће одржане консултације наизмјенично у Сарајеву и Пекингу.

#### Члан 12.

##### Ступање на снагу, трајање и престанак

1. Свака Уговорна страна обавијестиће другу писмено о испуњењу интерних законских формалности које се захтијевају на њеној територији за ступање на снагу овог Споразума. Овај Споразум ступиће на снагу првог дана следећег мјесеца од датума пријема посљедње од двије нотификације.
2. Овај Споразум остаће на снази за период од десет година од датума његовог ступања на снагу и наставиће да важи ако се не откаже у складу са ставом 3. овог члана.
3. Било која Уговорна страна може, уз давање писменог обавјештења другој Уговорној страни годину дана унапријед, отказати овај Споразум на крају почетног периода од десет година или у било које вријеме након тога.
4. У односу на инвестиције извршене или стечене прије датума престанка овог Споразума, одредбе свих других чланова овог Споразума остаће на снази за даљњи период од десет година од датума престанка.
5. Овај Споразум може бити измијењен писменим договором између Уговорних страна. Било која измјена ступиће на снагу по истој процедури која се захтијева за ступање на снагу овог Споразума.
6. Овај Споразум важи без обзира на то да ли између Уговорних страна постоје дипломатски или конзуларни односи.

У ПОТВРДУ ОВОГА доле потписани представници, прописно за то овлаштени, потписали су овај Споразум.

САЧИЊЕНО у дупликату, у Пекингу, дана 26. јуна 2002. године, на босанском/хрватском/српском, кинеском и енглеском језику, при чему је сваки текст једнако аутентичан. У случају било каквих разлика у тумачења, енглески текст ће бити мјеродаван.

За Босну и Херцеговину  
др. Златко Лагумџија, с.р.

За Народну Републику Кину  
Zhou Keren, с.р.

#### ПРОТОКОЛ

##### Споразуму између Босне и Херцеговине и Народне Републике Кине о унапређењу и заштити инвестиција

Приликом потписивања Споразума између Босне и Херцеговине и Народне Републике Кине о унапређењу и заштити инвестиција, доле потписани представници договорили су се о следећим одредбама које чине саставни дио Споразума:

Додатак Члану 3, ставу 1.

У односу на Народну Републику Кину, став 1. члана 3. неће се примјењивати на:

- |                                                                                                                                                        |                                                              |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------|
| а) било које постојеће неусаглашене мјере које се примјењују на њеној територији;                                                                      | постојала непосредно прије те допуне, са тим обавезама.      |
| б) наставак било које неусаглашене мјере наведене у подставу а);                                                                                       | Она ће настојати да постепено uklони неусаглашене мјере.     |
| ц) допуну било које неусаглашене мјере наведене у подставу а) до мјере до које та допуна не повећава неусаглашеност те мјере, у оном облику у којем је | За Босну и Херцеговину<br>др. <b>Златко Лагумџија</b> , с.р. |
|                                                                                                                                                        | За Народну Републику Кину<br><b>Zhou Keren</b> , с.р.        |

Члан 3.

Ова одлука биће објављена у "Службеном гласнику БиХ" на српском, хрватском и босанском језику и ступа на снагу даном објављивања.

Број 01-1849-17/03  
8. октобра 2003. године  
Сарајево

Предсједавајући  
Предсједништва БиХ  
др. **Драган Човић**, с.р.

## KAZALO/SADRŽAJ/САДРЖАЈ

### PREDSJEDNIŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE

- |     |                                                                                                                                                                                                        |     |     |                                                                                                                                                                                         |     |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|-----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 122 | Odluka o ratifikaciji Sporazuma između Bosne i Hercegovine i Republike Mađarske o unapređenju i recipročnoj zaštiti investicija (hrvatski jezik)                                                       | 477 | 130 | Odluka o ratifikaciji Sporazuma između Savjeta ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Republike Grčke o saradnji u oblasti kulture, obrazovanja i nauke (srpski jezik)                   | 500 |
| 123 | Odluka o ratifikaciji Sporazuma između Bosne i Hercegovine i Vlade Republike Turske o saradnji i uzajamnoj pomoći u oblasti carina (bosanski jezik)                                                    | 481 | 131 | Odluka o ratificiranju Sporazuma između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vijeća ministara Republike Albanije o suradnji u oblasti naobrazbe i znanosti (hrvatski jezik)           | 502 |
| 124 | Odluka o отказивању Споразума о трговинско-привредним односима и сарадњи између Босне и Херцеговине и Владе Републике Мађарске (српски језик)                                                          | 484 | 132 | Odluka o ratifikaciji Sporazuma između Bosne i Hercegovine i Kraljevine Nizozemske o međunarodnom cestovnom prijevozu (bosanski jezik)                                                  | 504 |
| 125 | Odluka o ratifikaciji Sporazuma između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Savezne Vlade Savezne Republike Jugoslavije o međunarodnom prijevozu osoba i stvari u cestovnom prometu (hrvatski jezik) | 485 | 133 | Odluka o ratifikaciji Sporazuma između Savjeta ministara Bosne i Hercegovine i Швајцарског савезног савјета о техничкој, економској, финансијској и хуманитарној сарадњи (српски језик) | 506 |
| 126 | Odluka o ratifikaciji Sporazuma o zračnom saobraćaju između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Savezne Vlade Savezne Republike Jugoslavije (bosanski jezik)                                        | 488 | 134 | Odluka o ratifikaciji Sporazuma o kulturnoj, znanstvenoj i tehničkoj suradnji između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Republike Francuske (hrvatski jezik)                  | 508 |
| 127 | Odluka o ratifikaciji Sporazuma između Bosne i Hercegovine i Republike Moldove o unapreђењу и реципрочној заштити инвестиција (српски језик)                                                           | 493 | 135 | Odluka o ratifikaciji Memoranduma o razumijevanju između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Republike Italije o saradnji malih i srednjih preduzeća (bosanski jezik)          | 510 |
| 128 | Odluka o ratificiranju osnovnog Sporazuma o suradnji između Bosne i Hercegovine i Kraljevine Španjolske (hrvatski jezik)                                                                               | 496 | 136 | Odluka o ratifikaciji Sporazuma između Bosne i Hercegovine i Народне Републике Кине о унапређењу и заштити инвестиција (српски језик)                                                   | 511 |
| 129 | Odluka o ratifikaciji Sporazuma između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Republike Bugarske o saradnji u oblasti obrazovanja, nauke i kulture (bosanski jezik)                              | 499 |     |                                                                                                                                                                                         |     |